

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A háboru tartama alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos állattenyésztési értekezlet.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya f. évi március hó 5-én (vasárnap) d. e. 10 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében

országos állattenyésztési értekezletet

tart, amelyre az egyesület minden tagját ezenel meghívjuk.

Az országos állattenyésztési értekezleten a szakosztály által Pirkner János előadó előterjesztése alapján megállapított alábbi kérdések fognak tárgyalatni. Kívánatos, hogy az ügy iránt érdeklődő és azzal behatóan foglalkozó gazdátársaink véleményeiket és javaslatukat f. hó 26-ig az OMGE.-vel írásban közöljék.

A tárgyalandó kérdések a következők:

1. A háboru kitörése előtt fenntartott állatállomány különféle nemei (szarvasmarha, sertés, juh, baromfi) mily mértékben csökkentek, különös figyelemmel a tenyészállatokra?

2. Van-e és ha van, milyen a hiány a köztenyésztés céljait szolgáló bikákban, kanokban és kosokban? E hiány pótlására található-e elégséges anyag?

3. A csökkent állatállomány pótlására mivel lehetne legsikeresebben hatni?

4. Mily eredmény várható, ha azonnal elrendeltetnek:

a) a marhahus köznapokon való kimérésének és fogyasztásának tilalma,

b) az állatvásárok nagy részének felfüggesztése,

c) az állatközvetítő-kereskedésnek, illetve ügynökösödésnek szigorú korlátozása?

5. Mily jelentőség tulajdonítható az állatállomány szaporítása és a tenyésztés fejlesztése szempontjából:

a) az állattenyésztésről,

b) az állategészségügyről szóló és elavult törvényes rendelkezéseket felváltó új törvényeknek,

c) a királyi gazdasági felügyelőségek közszolgálatára oly értelmű fejlesztésének, hogy az állattenyésztés érdekében mutatkozó feladatok sikeresebb megoldására a kérdéses hivatalok munkaejeje lényegesen szaporítható,

d) a hussertésenyésztés nagyarányu terjesztésének,

e) az aprójószág (baromfi, házinyul) tömegtermelésével foglalkozó vállalkozás létesítésének?

6. Miként lenne a tejtermelés, illetve ennek céljából a takarmánytermelés fokozható?

7. Mit jelentene a tejszükséglet fődözete szempontjából a kecskenyésztés erélyes felkarolása?

Budapest, 1916. február hó 10.

Bujanovics Sándor s. k.,
OMGE. elnöke.

Felhívás.

A gazdaközönség önkéntes adakozása lehetővé tette, hogy az OMGE. köztelek-uccai székházának sebesült katonáink ápolása céljára felajánlott helyiségeit megfelelően berendezzük.

Negyven teljesen felszerelt ágyat helyeztünk el székházunk nagy gyülestermében, valamint a „Köztelek” szerkesztősége és az üzemi osztály helyiségeiben, ahol 1914. október hó dereka óta nagyszámú sebesült tisztet és önkéntest ápolunk.

A fennmaradt s a további adakozásból begyűlt összeget a körtermünk fenntartásával járó költségek fedezésére, valamint a hadbavonultak hátramaradottjainak támogatására fordítjuk.

Erre a célra tovább folytatjuk a gyűjtést és ismételten felkérjük gazdátársainkat,

hogy adományaikkal egyesületünk humánus vállalkozását támogatni sziveskedjenek.

Az OMGE. nevében

Bujanovics Sándor
elnök.

Adományok a „Köztelek” hadikórház fenntartására.

Utóbbi nyugtázásunk óta befolyt adományok:

Bársony Ernő	20 K.
Schwarzer Jenő	20 „
Szalay Dezső	20 „
Schwarz Henrik	10 „
Összesen	70 K.

Összes gyűjtésünk a mai napig 12,819 korona 49 fillér.

Egyről-másról.

(Termeljünk cukorrépat! — Az idej cukorrépatermelés szabályozása. — Cukorközpont alakítása. — Bulgáriából és Törökországból behozott anyagok igénybevétele hadicélokra. — Vámkülföldről származó mezőgazdasági termények forgalma. — Az ócskavas forgalmának korlátozása. — A hadicélra alkalmas bőrfajták kikészítése és felhasználása. — Rézgáliciosztás. — Szárított répa és kukoricacsutka szállítása. — Állatösszeírás. — A burgonyabeszérlés nehézségei. — Külkereskedelmi forgalmunk 1915. október havában. — Újabb bevonulási hirdetés. — Gondoskodás kukoricakészleteink eltartásáról.) — A nemzetközi tejiacról.

Termeljünk cukorrépat!

A cukorrépatermelés nagyobb mérvű felkarolását célzó kormányrendelet megjelent s annak teljes szövegét alább adjuk.

A rendelet, amint azt előző számunkban jeleztük, a cukorrépatermelők és cukorgyárosok megállapodását teljes mértékben szentesítette. Mult számunkban részletesen kifejtettük az indokokat, amelyek e rendeletet szülték, ez indokok helyességének belátása elől pedig senki el nem zárkozhatik. Az lehetséges, hogy valakinek gazdasági viszonyai a cukorrépatermelést egyáltalán meg nem engedik, de ez csak ritka kivétel lehet. Egyébként nem lehet az a nehézség, amelylyel a gazda meg ne tudjon küzdeni, ha

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-u. 29.

SAJÁT SZÉKHÁZ :: SAJÁT BŐRPINCÉK BUDAFOKON :: RAKTÁRAK: NYUGATI PÁLYAUDVAR, XX. SZÁMÚ KÖZRAKTÁR :: SERTÉSHIZLALÓTELEPEK KÖBÁNYÁN

1. Alapítók jelenleg .. 1.600.000 Korona
2. Tisztviselők és szolgálók nyugdíjintézkedése 500.000 „
3. Tartalékalap .. 340.000 Korona
4. Betéti állomány jelenleg kb. .. 4.400.000 „

Beosztás:

1. Vetőmagosztály

2. Gazdasági anyagosztály

3. Szőlészeti osztály

10. Pénz- és hitelügyosztály: Betétek folyószámlára: takaré- és gazdasági üzemtők szövetkezetünknel való elhelyezése.

4. Géposztály

5. Gabonaosztály

6. Abrak- és takarmányosztály

7. Tenyészállatosztály

8. Borértékesítőosztály

9. Biztosítási osztály

Tájékoztató és belépési nyomtatványok rendelkezésre állanak.

komoly elhatározással s a kellő munkaerőnek idejében való biztosításával fog a cukorrépa termeléséhez. Végül is, nincs olyan termelési ág, amely nehézségekkel nem járna. A gazda maga is küzdő katonája a háborús állapotoknak, de amint a mi harcós fiaink nem ismernek lehetetlenséget s nem riadnak vissza lehetetlennek látszó feladatok megvalósítása elől, úgy végleges és döntő sikert csak akkor fogunk elérhetni, ha ugyanezen szellem hatja át az egész ország gazdaközönységét.

Igy fájdalommal nézzük valutánk megromlását, amely matematikai pontossággal csak fokozódhatik abban az esetben, ha nem gondoskodunk kivitelünk lehetőségéről. Ma világszerte legkeresettebb cikk a cukor, amelyet jól megfizetnek s amelynek kivitele révén sok aranyat szerezhetünk s amely aranybeözönlés valutánk jelenlegi diszagióját talán teljesen megszüntetni képes. Az minden esetre annak a mérvétől függ, hogy cukorrépa-termelésünket mennyire tudjuk a folyó évben fejleszteni. Önmagunk és a haza iránti hazafias kötelesség tehát, hogy a kormány helyes szándékát felkarolva, a fáradság és kockázat elől vissza nem riadva, belemenjünk a cukorrépa-termelésébe s ezáltal a háboru sikeréhez le nem kicsinylendő mértékben járuljunk hozzá.

Gazdatársadalmi testületeinknek elsőrangú, szép feladata nyílik e téren, hogy a gazdatársadalomban a cukorrépa-termelés előmozdítására irányuló kormányintézkedéseket megismertessék s rámutassanak azokra a súlyos indokokra, amelyek a cukorrépa-termelés felkarolását a gazdaközönsegre nézve hazafias kötelességgé teszik.

Az idei cukorrépa-termelés szabályozása.

A hivatalos lap f. hó 10-iki számában jelent meg az 1916. évi cukorrépa-termelés szabályozó alábbi nagyszámú 509. M. E. számú kormányrendelet:

1. Az 1916. évben a saját gazdaságában való felhasználásra szánt mennyiségen felül cukorrépát — a 3. §-ban említett termelő kivételével — bárki csak a termelés iránt cukorgyárral kötött szerződés alapján és csak cukorgyártási célokra termelhet. Más célokra cukorrépát az 1916. évben termelni tilos.

Amennyiben a termelő a saját gazdasági céljaira termelt cukorrépát a gazdasági üzemében beállott változások következtében ott maga nem használhatja fel, úgy — ha répa átvétele iránt valamely cukorgyári vállalattal megállapodni nem tud — ezt a körülményt a kereskedelemügyi miniszternek bejelenteni köteles s e répa felett csak a nevezett miniszternek a földművelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokra nézve a bálnal egyetértő határozatához képest rendelkezhetik.

2. A cukorrépa-termelés iránt szerződéssel vállalt kötelezettség tárgyában 1066/1915. M. E. számú rendeletben foglalt rendelkezések (l. a Budapesti Közlönynek 1915. évi március hó 28. napján megjelent 73. számában) a jelen §-ban foglalt kiegészítésekkel megfelelően alkalmazást nyernek a cukorrépa termelésé iránt az 1915. évi január 1. napja előtt az 1916. évre vonatkozólag szerződéssel vállalt kötelezettségekre.

Az idézett 1066/1915. M. E. számú rendelet 1. §-án alapuló kérelmet az 1916. évi február hó 29. napjáig bezárólag kell a cukorrépa-termelés helye szerint illetékes főispánnál előterjeszteni.

Az 1066/1915. M. E. számú rendelet értelmében alakítandó bizottság a termelés korlátozást nem monhatja ki abból az indokból, hogy a répáért a jelen rendelet 5. §-a szerint fize-

tendő ár nem elegendő s a termelés korlátozását a bizottság kizárólag csak abban az esetben állapíthatja meg, ha az 1066/1915. M. E. számú rendelet 3. §-ában említett körülmények fennforognak, vagyis ha a termelést gátló vagy megnehezítő helyi gazdasági viszonyok, vagy megfelelő munkaerő hiánya a termelőre nézve lehetetlenné teszik, hogy a folyó évben szerződéssel megszabott kiterjedésű területen cukorrépát termelhesse.

Ha a bizottság a termelés korlátozását oly körülmények alapján mondta ki, amelyek fennforogásának megállapítása a bizottságnak fentebb megszabott hatáskörén kívül esik, a határozatot a földművelésügyi miniszter a felek bármelyikének kérelme alapján megsemmisíti.

Horvát-Szlavonországokban a jelen § alá eső jogviszonyok tekintetében az ottani jogszabályok irányadók.

3. Az a termelő, akinek cukorrépát feldolgozó szeszfőzdéje van, szeszfőző üzeme részére cukorrépát az 1916. évben az alábbi rendelkezések szerint termelhet.

Ha a termelő cukorgyári vállalattal cukorrépa termelésé iránt az 1915. évre vonatkozólag szerződéses viszonyban nem állott, úgy az 1916. évben szeszfőző üzeme részére szabadon termelhet cukorrépát.

Ha a termelő az 1915. évben cukorgyári vállalat részére is termelt cukorrépát és szerződése szerint a cukorgyári vállalat részére az 1916. évben is köteles termelni, úgy, amennyiben az 1916. évben a cukorgyári vállalat részére a kötelezettől kisebb területen termel, saját szeszfőző üzeme részére sem termelhet nagyobb területen cukorrépát, mint a cukorgyári vállalat részére.

Nem esik az előbbi bekezdésben meghatározott korlátozás alá a saját szeszfőző üzem részére való termelés annál a termelőnél, aki cukorrépa termelésé iránt cukorgyári vállalattal szemben az 1916. év előtt kötött és az 1916. évre is szóló szerződéssel vállalt kötelezettségének az 1916. évben teljes mértékben eleget tett.

4. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg indokolt esetekben bármely cukorgyári vállalatot arra kötelezhet, hogy a rendelkezésre álló cukorrépából meghatározott cukorrépa-mennyiséget cukorgyári rendeltetéstől eltérő célra a beszerzési ár figyelembevételével általuk meghatározandó áron átengedjen.

5. Ha valamely cukorgyári vállalatnak a jelen rendelet hatálybalépte idejében termelővel az 1916. évre is fennálló termelési szerződése van, úgy az 1916. évben termelt cukorrépáért az 1916. évre szóló szerződés szerint járó répaátvételi áron, valamint az összes szerződés szerinti mellékszolgáltatásokon és — amennyiben a szerződésben a nyerscukor ára alapján felül-fizetés van kikötve, az 1916/17. évi termelési időszak egész tartamára — augsigi nyerscukorár gyanánt 40 K. (prágai nyerscukorár 39 K. 40 f.) alapulvételével, a szerződésben megállapított korlátok között kiszámítandó felül-fizetést felül métermázsánként 1 K. 50 f. ártöbbletet köteles a termelőnek fizetni.

Amennyiben valamely cukorgyári vállalat az 1916. évre répa termelésé iránt oly termelővel szerződik, akivel megelőzőleg oly szerződése volt, amely az 1915. évben lejárt, úgy köteles neki az 1916. évben az 1915. évre megállapítva volt répaátvételi árt fizetni, illetve részére az 1915. évre megállapítva volt mellékszolgáltatásokat teljesíteni, amelyekhez még az első bekezdés szerinti felülfizetés és ártöbblet járul.

Amennyiben valamely cukorgyári vállalat az 1916. évre répa termelésé iránt oly termelővel szerződik, akivel az 1915. évben szerződése nem

volt, a répáért legalább oly árt köteles fizetni, mint amelyet az első bekezdés értelmében annak a termelőnek fizet, akivel az 1915. évben szerződése és akire nézve a termelési viszonyok azonosak.

Ha valamely cukorgyári vállalat a jelen rendelet életbelépte előtt a háboru tartama alatt oly termelővel, akivel szerződése nem volt, az 1916. évre olyképp szerződött, hogy neki a háboru folytán előállott rendkívüli viszonyokra való tekintettel az illető termelő vidékén szokásos árnál magasabb árt fizet, vagy az ott szokásos mellékszolgáltatásokon túlmenő szolgáltatásokat teljesít, úgy a kikötött árnak az illető termelő vidékén szokásos árt meghaladó összegét, illetőleg az ott szokásos mellékszolgáltatásokon túlmenő szolgáltatások értékét az 1. bekezdésben megállapított 1 K. 50 f.-es ártöbbletbe be kell tudni, de csak oly összeg erejéig, hogy a termelő répáért pénzben és mellékszolgáltatásokban együttvéve legalább oly értékben részesüljön, mint más, azonos termelési viszonyok közt levő termelő.

Ha valamely cukorgyári vállalat a jelen rendelet életbelépte előtt a háboru tartama alatt valamely termelővel szemben már kötelezettséget vállalt arra, hogy neki a vele fennálló répa-termelési szerződésében kikötött szolgáltatásokon felül az 1916. évre a háboru folytán előállott rendkívüli viszonyokra való tekintettel pótlékot fizet, vagy mellékszolgáltatásokat teljesít, úgy az ily módon fizetendő pótlék, illetve teljesítendő mellékszolgáltatás értéke az 1. bekezdésben megállapított 1 K. 50 filléres ártöbbletbe be-tudandó.

6. Azt, hogy az 5. § 3. bekezdése értelmében a termelési viszonyok azonossága alapján a cukorgyári vállalat a termelőnek milyen árt köteles fizetni, ugyazintén azt, hogy a jelen § 4. és 5. bekezdése értelmében az 1 K. 50 f.-es ártöbblet az ott említett betudás folytán milyen összeggel csökken, vita esetében szakértői bizottság állapítja meg, amely az elnökön kívül két tagból áll. A bizottság egyik tagját a cukorgyári vállalat, másik tagját a termelő, az elnököt pedig a felek által választott bizottsági tagok választják.

Ha a felek valamelyike a szakértői bizottsághoz tagot a másik fél részéről hozzá intézett felhívásra nyolc napon belül nem választ, vagy a felek által választott tagok az elnök személyében nyolc napon belül megegyezni nem tudnak, az illető bizottsági tagot, illetőleg az elnököt a felek vagy a bizottsági tagok valamelyikének kérelmére a termelés helye szerint illetékes kir. törvényszék elnöke nevezi ki.

Ha a szakértői bizottság megalakításának szükségessége per során válik szükségessé, az előbbi bekezdésben említett kinevezés jogát a perben eljáró bíró, a kir. törvényszéknél a tanács elnöke gyakorolja.

A bizottság a szavazatok általános szótöbbségével határoz, megállapítása a feleket és a bíróságot köti.

A bizottság határozatát írásba foglalja és a feleknek kiadja.

A szakértői bizottság tagjainak és elnökének díját, ha azt a felek nem állapították meg közösen, a termelés helye szerint illetékes kir. törvényszék, ha pedig a szakértői bizottság megalakítása per során vált szükségessé, a per-bíróság állapítja meg.

Horvát-Szlavonországokban a szakértői bizottságra vonatkozó szabályokat a báln állapítja meg.

7. Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s két

HIZOTT SERTÉSEKET

levágásra való hussertéseket és lezúrt sertéseket a legelőnyösebben értékesíti

KÖKÉNYESSY & LÖWINGER

SERTÉSBIZOMANYI CÉG
WIEN, S T.-M A R X.

Sürgőnycim: **KÖKÉNYESSY WIEN, ST.-MARX.**
TELEFON: 76-48.

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

napig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része a felmerült költségek levonásával a rokonság katonák segélyalapja javára fordítandó.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

8. Ez a rendelet kihirdetésének napján (február 10.) lép életbe. Hatálya, amennyiben a rendelet a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországra is kiterjed. A jelen rendeletnek Horvát-Szlavonországra is kiterjedő rendelkezéseit, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a bán hajtja végre.

Amennyiben ez a rendelet oly jogszabályokra hivatkozik, amelyeknek hatálya Horvát-Szlavonországra nem terjed ki, helyettük ezekben az országokban az ottani jogszabályok irányadók.

A jelen rendeletben érintett azokra a jogviszonyokra nézve, amelyeknek szabályozása Horvát-Szlavonországra önkormányzatának körébe esik, ott a bán intézkedik.

Cukorközpont alakítása.

Ugyancsak a hivatalos lap f. hó 10-iki száma közli a kormány 508. M. E. számú rendeletét a Cukorközpont megalakításáról és a cukor forgalombahozatalának újabb szabályozásáról. A Cukorközpont hatálya kiterjed a magyar szent korona összes országaira és tagjait a cukorgyári vállalatok képviselőiből a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg nevezi ki. A cukor forgalombahozatalát ez a központ irányítja. E végből be kell jelenteni az összes gyári vállalatok, valamint kereskedelmi vállalatok és olyan üzemek mindennemű cukorkészletét, amelyek cukrot saját üzemükben felhasználnak.

Azonkívül köteles mindenki készletét bejelenteni, akinek egy métermázsánál több cukorkészletük van. Ez a bejelentés a február 12-iki állapot szerint legkésőbb 1916. február hó 19-ik napjáig teendő meg. A bejelentéseket a gyárak és cégek a Cukorközpontnál, mindenki más az elsőfokú iparhatóságnál, városokban a tanácsnál, Budapesten az előjáróságoknál köteles megtenni. A bejelentésre az illető helyeken megfelelő űrlapokat lehet kapni. A Cukorközpont a minisztérium által kidolgozott ügyrend korlátai között gondoskodni fog egy a lakosság, mint a katonaság cukorszükségletének biztosításáról. Az összes készletek fölött ezentúl csak a Cukorközpont (Budapest, V., József-tér 2/3.) rendelkezik és ez állapítja meg, hogy a nyerscukrot termelő vállalatok mikor és milyen mennyiségben kötelesek a nyerscukrot a finomítóba szállítani.

Mindazok, akik cukor adás-vételével iparszerűleg foglalkoznak, jogosítva vannak cukorkészle-

tükből a zár alá vétel hatályának megszűntéig összesen száz métermázsát meg nem haladó mennyiséget forgalomba hozni és ezekre a mennyiségekre a zár alá vett készletekre vonatkozó rendelkezések nem nyernek alkalmazást. Ezekről az eladásokról pontos jegyzéket kell vezetni. A rendelet betartásának ellenőrzése a pénzügyi közegek feladata.

Bulgáriából és Törökországból behozott anyagok igénybevétele hadicélokra.

A hivatalos lap f. hó 9-iki száma közölte a honvédelmi miniszter 2362. eln. 20. b) számú rendeletét, amelylyel a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján a Bulgáriából és Törökországból 1916. január elseje után Orsován és Zimonyon, ugye két helység között levő határszakaszon át az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületére vasuton vagy hajón érkezett, vagy érkező szállítmányokat, ugyszintén az említett határszakaszon át postán érkező és Bulgáriában vagy Törökországban az 1916. évi január 15-ike után a Németbirodalmon és az említett szövetséges vámterületre szóló rendelkezésre földott árukat, postaküldeményeket, amelyek bizonyos anyagokat és gyártmányokat tartalmaznak, hadicélokra igénybevetetteknek jelenti ki.

Ezek az anyagok és gyártmányok a következők: Gyapju, pamut, len, kender, mohair, teveször, bourette selyem, nyers bőrök, bőr, cserzőanyagok, nyers kaucsuk, baleta, guttapercha, gummikeverék, gummioldatok, ócska gummi, regenerált kaucsuk, rongyok, borazit, pandarmit (borax) és chromécek (chromvegyületek.) Az e rendelettel hadicélokra igénybevetettek kijelentett anyagoknak a hadügyi igazgatás részére való átvételére Budapest székhellyel átvételi bizottság alakítatik. A bizottság címe: „A Keletről behozott anyagok átvételi bizottsága”. A bizottság elnökét a honvédelmi miniszter nevezi ki, tagjai a kereskedelemügyi miniszter és a pénzügyi hatóság egy-egy képviselője és két katonai képviselő. A bizottság feladata annak a megállapítása, hogy az átvétel céljából visszatartott anyagok e rendelet értelmében az igénybevétel alá esnek-e és igenlő esetben azok hadicélokra való alkalmasságuk esetén, a térítés megállapítása. Az igénybevétel nem érinti azokat a gyapjukészleteket, amelyek a rendelet életbelépése előtt hozattak be a magyar szent korona országainak területére, amennyiben a gyapjukészletek igénybevételére vonatkozó rendelet értelmében, a kereskedelemügyi miniszter a készlet fölött való szabad rendelkezési jogot megadta.

Vámkülföldről származó mezőgazdasági termények forgalma.

A hivatalos lap f. hó 10-iki számában közzétett 534. M. E. számú kormányrendelet, amely f. hó 11-én lépett életbe s amelynek hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed, a vámkülföldről származó mezőgazdasági termények és némely ilyenekből előállított cikkek forgalmára vonatkozólag a következő kiterjesztő intézkedéseket tartalmazza:

A gabonának, hüvelyeseknek, lisztnek és takarmánycikknek a vámkülföldről való behozatala tárgyában 1915. évi szeptember hó 17-én 3411. M. E. szám alatt kiadott rendelet rendel-

kezései a következő terményekre és cikkekre terjednek ki: búzára, rozsrára, árpára, zabra, kétszeresre, tatárkára, tönkölyre, kölesre, tengerire, babra, borsóra, lencsére, konkolyra, búkkönyre és az ezekből őrlés, darálás, törés vagy hántolás útján nyert termékekre és hulladékokra, tiszta állapotban vagy más cikkekkel is kevert állapotban; káposztarepcére, réparepcére, vadrepcére, lenmagra, kendermagra, napraforgómagra, tökmagra, pamutmagra, sesamagra, kanárimagra, mákra, mustármagra és az ezekből nyert olajpogácsákra; végül malátára és szárított répaszeletre.

Az e rendelet rendelkezései alá eső termények és cikkek vasuton, hajón vagy gépkocsin való szállításához szükséges igazolványokat az Országos Gazdasági Bizottság maga állítja ki.

Az ócskavas forgalmának korlátozása.

A kormány rendeletet adott ki f. hó 5-én 454. M. E. szám alatt a beolvasztásra és esomagolt vas gyártására szolgáló ócskavas beszerzésének korlátozásáról. A rendelet értelmében február 5-től vas- és acéltermeléssel foglalkozó üzemek részére a rendelkezéssel egyidejűleg megalakított ócskavas-bizottság gondoskodik az ócskavasszükséglet beszerzéséről s ugyancsak ez a bizottság osztja el a vas- és acéltermeléssel foglalkozó üzemek között a beszerzett anyagot. Ez üzemeket kivéve mindenki szabadon vásárolhat ócskavasat. Az ócskavas-bizottság hét tagból áll s üléseire a kereskedelmi miniszter, a pénzügyminiszter és a hadügyminiszter küldhet ki megbízottat. A rendelet, amely megállapítja az ócskavas-bizottság teendőit és szervezetét, kötelezővé teszi mindenkire, aki ócskavassal kereskedik, vagy akinek üzemében több ócskavas gyűl össze, mint amennyit három hónapon keresztül felhasználhat, hogy az ócskavaskészletében beállott változásokat havonként legkésőbb a hónap nyolcadik napjáig az ócskavas-bizottságnak jelentse be. A rendelet életbelépése napjától ócskavasat csak engedély mellett lehet elszállítani. A rendelet többi része a büntető intézkedéseket foglalja magában, életbelépésének határideje február 5-ike s hatálya Horvátországra is kiterjed.

A hadicélokra alkalmas bőrfajták kikészítése és felhasználása.

A hivatalos lap folyó hó 6-iki számában jelentek meg a 448. és 449. M. E. számú kormányrendeletek, amelyek egyes katonai célokra alkalmas és szükséges bőrfajták kikészítésének, felhasználásának és forgalombahozatalának korlátozásáról szólnak. Az új rendeletek szerint marhabőrt, lóhbőrt és nehéz borjubőrt nem szabad ásványi cserzessel kidolgozni. Gépszijak készítéséhez a kereskedelmi miniszter engedélyre van szükség. Felsőbőrt feketére festeni csak a katonaság részére szabad, talpbőrt eladni magánosok részére február 15-től kezdve nem szabad, csupán a katonai igazgatás részére, illetve az által kiállítandó tanusítvány ellenében. A felhasználás korlátozása nem terjed ki kecske- és disznóbőrre s a nem cseres s nem szömör-cés juhbőrre. A négy milliméternél vékonyabb talpbőrkészlet feldolgozható. A rendelet szerint a korlátozás alá eső bőrkészleteket és gyártmányokat tulajdonosuk a kereskedelmi miniszter felszólítására köteles a miniszter által kijelöl-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT

szabadalmazott

mérnökdoktor hirneves
fűtosó-tulhevítőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevített rendszert úgy teljesítő-
tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb
szemet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal
és költségvetésekkel készséggel szolgál!

KEMNA J. Budapest, V., Vilmos-osászár-ut 51.
Sárgónyolc: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-81.

korona, a kivitel emelkedése pedig 49.4 millió korona. Ehhez képest más a külkereskedelmi mérleg képe is Ausztriával szemben, mint az összes forgalomban. Míg ugyanis a fentiek szerint összes külkereskedelmi forgalmunk mérlege 1915. év első tíz hónapjában 106.3 millió koronával passzív volt, addig Ausztriával szemben mérlegünk 32.2 millió koronával aktív. Ezeknek az egészen ideiglenes adatoknak a mérlegelésénél azonban nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt, hogy az értékek kiszámításánál a legfontosabb kiviteli cikkeknek a mostani magas árak vétettek alapul, míg a behozatalnak majdnem minden áruja az 1914. évre megállapított egységértékekkel számított, amelyek ma már legkevésbé sem felelnek meg a tényleges árviszonyoknak.

Újabb bevonulási hirdetés.

A hivatalos lap f. hó 8-iki számában közzétett s azóta már országszerte kihirdetett 1500. számú honvédelmi miniszteri rendelet értelmében a népfelkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX., illetőleg 1915. évi II. törvények alapján történt behívása folytán az 1870., 1871. és 1872. évben született magyar állampolgárok, kik a megtartott népfelkelési bemutatószerződés, népfelkelési felülvizsgálaton, pótszerződés vagy utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, 1916. évi február 28-ára, az 1865., 1866. és 1867. évben született és a megtartott népfelkelési bemutatószerződés, népfelkelési felülvizsgálaton, pótszerződés vagy utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált magyar állampolgárok pedig 1916. évi március 3-ára, — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédekiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra behivatnak.

Mindazok az 1870., 1871., 1872. és a következő években született egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) 1916. évi február 28-ig besoroztattak, tényleges szolgálatra 1916. évi február 28-án, az 1865., 1866., 1867., 1868. és 1869. évben született és önkéntes belépés folytán 1916. évi március 3-ig besorozott egyének ellenben 1916. évi március 3-án kötelesek bevonulni.

Gondoskodás kukoricakészleteink eltartásáról.

Az országszerte átvett, valamint a rekvirált és Romániából behozott kukoricakészletek elraktározása és a romlástól való megóvása nem csekély gondot ad a H. T.-nak, amely e cél biztosítása érdekében megállapodást létesített számos nagyobb malomvállalatunkkal az általa átvett kukoricakészletek beraktározására, száritására és a mutatkozó szükséghez képest későbbi időpontban leendő felőrlésére. Az elraktározásért és száritásért a malmok egységesen megállapított térítést kapnak a nálunk beraktározandó kukorica mennyisége arányában. Előreláthatólag mihamar sor kerül az egyes malmokban beraktározott kukoricakészletek felőrlésére is, egyrészt, mert az ország egyes részein a kukoricaisztet állandóan fogyasztják s arra tehát

szükség is van, továbbá, mivel a hadifoglyaltáborok és az okkupált területek liszt szükségletét a kormány elsősorban kukoricaiszttal kívánja fedezni. A malmok jelenleg erősen csökkent üzeme tehát ismét megelégnünk s a kukoricáját nehezen nélkülözhető gazdalkodás így legalább a kukorica felőrléséből eredő korpához fog remélhetőleg mielőbb hozzájuthatni, ami a mostani takarmányviszonyok közepette nagyon is kívánatos volna. Mondanunk sem kell természetesen, hogy a tavalyi kukoricáróléseknél a magunk kárán szerzett tapasztalatok hasznosítását eleve feltételezzük. Ennek érdekében mindenesetre kívánatos volna az idevágó kormányrendeletek kiadása előtt meghallgatni a mezőgazdasági érdekeltséget és a Korpaközponton is, nehogy ismét meglepetésszerűleg befejezett tények elé állítsunk az ügy és a közérdek kárára.

A nemzetközi tejpiacról.

A svájci gazdasági nemzetközi tejárjegyzőiroda most adta ki a múlt év negyedik negyedéről szóló jelentését, amelyhez Svájcön kívül Magyarország, Ausztria, Olaszország, Franciaország, Németország és Belgium, Svédország, Norvégia, Németalföld, Dánia, Anglia, Kanada és az Egyesült-Államok egyes hivatalos intézményei és gazdátársadalmi szervezetei szolgáltatottak az adatokat. A jelentés elsősorban az abrak- és szálastakarmányműek folytonos áremelkedéséről számol be, amivel szemben szerencsére eléggé bőseges, ha minőségileg nem is mindenütt kielégítő, takarmánytermés áll. A tejtermelés egész Európában jelentékeny csökkenést mutat az 1914. év ugyane negyedével szemben, viszont az Egyesült-Államok és Kanada meglehetősen fokozták tejtermelésüket. A tejarak emelkedő irányzata ennél fogva Európaszerte változatlanul megmaradt s a tejarak, főként a hadviselő államok nagyobb városaiban, még soha, el nem ért magasságig szöktek fel. A fogyasztási tej további áremelkedésének a hatóságok legtöbb helyütt határszabással igyekeztek gátat vetni, de általában nem gondoskodtak kielégítő módon arról, hogy az áremelkedésből a termelőnek, aki az aránytalanul emelkedett termelési költségek súlyát jobban érzi az elárúsítónál, megfelelő rész biztosítsák. Ez a körülmény azután a tejtermelés csökkenését még inkább előmozdította. A sajt- és vajárak is erős emelkedést mutatnak s a jelentés a folyó évre még további áremelkedést helyez kilátásba a tej- és sajt piacon, míg a vajárak valószínűleg már elérték tetőpontjukat. Az áremelkedés szünetelése csak tavaszra várható, amikor a zöldtakarmányozás kezdetét veszi, de a mostani árak azután is előreláthatólag szilárdan tartják majd magukat.

A rokkant katonák mezőgazdasági oktatása.

Senki sem vonhatja kétségbe, hogy a mozgósított és a hadrakelt hadsereg legnagyobb hányadát a földműveléssel foglalkozó falusi nép szolgáltatja, nem is szólva arról, hogy a télben, fagyban éppen úgy, mint a nyári forróságban és az örökös nehéz munkában megedzett földművesosztály neveli a legjobb katonát, aki nem-

csak leginkább bírja elviselni a háboru faramalmait és nélkülözéseit, hanem mindenkor a legbátrabban néz szemközt a halállal. A hadsereg aranykönyve számtalan adatot jegyzett fel ennek az állításnak bizonyítására.

Aki napjainkban meglátogatja a falut, mélyen elszomorodva tapasztalhatja, hogy mennyire elnéptelenedett az. Eltűnt a férfinepesség színe-java. Ma csak öregeket, gyermekeket és asszonyokat láthatunk, akik ellátni kénytelenek mind-azt a munkát, amit idáig az erős férfikéz végzett. Csoda-e ezek után, hogy a mezei munka nem folyik most úgy, mint békés időben, ha a földet csak úgy tessék-lássék munkálják meg? Ha már most számításba vesszük, hogy az iga-vonó állatok legnagyobb része, különösen pedig a lovak szintén a hadsereg által vannak igénybe-veve és ha nem feleldjük, hogy az időjárás örökös mostohaságával kell megküzdenie a gazdának, akkor igazán bárki is megértheti, hogy az ország legnagyobb részében ijesztően csökkent az őszi gabonamagvakkal bevetett terület és hogy még a belterjesen gazdalkodó vármegyéknel is visszaesés tapasztalható e tekintetben.

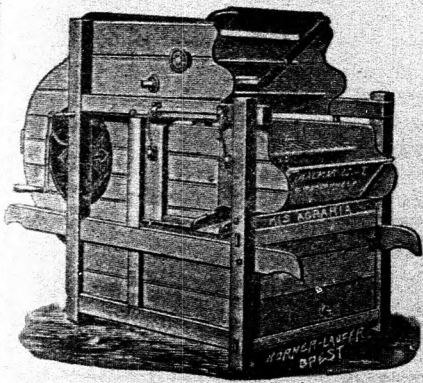
A fentebb elmondottaknak csak természetes következménye az, hogy ez arányaiban példátlan világháboruban a legnagyobb verálodozatot elvitatlanul a mezőgazdaság hozta. Mélyen megilletődve állapíthatjuk meg, hogy az elesettekben éppen úgy, mint a rokkantakban és a harcéről beteg, vagy megcsappant munkaerővel vissza-kerülő katonákban is a legnagyobb és legfajobb veszteséget a falu és a mezőgazdaság szenvedte. Évtizedeknek kell elmulniok, míg a mezőgazdaság ki fogja heverni ezt a nagy és ma még pótolhatatlannak látszó veszteséget.

Nem lehet tehát eléggé dicsérni és megbecsülni Tisza István miniszterelnöknek azt a munkáját, amelylyel a magyar rokkantügyi mozgalom alapját mevetette és amelynek folyamán képpen a mozgalom költségeit a közös hadügyi tárca viseli és hogy a rokkantakat mindaddig nem bocsátják el a hadsereg kötelékéből, míg nem részesült valamennyi orvosi utókezelésben, míg nem kapott mesterséges testrészt vagy amíg nem részesült a viszonyai által megkívánt gyakorlati oktatásban.

A csonkított és béna katonákat gondozó bizottság immár átváltozott rokkantügyi hivattal, amely jelenleg Budapesten és Pozsonyban, a jövőben pedig Kolozsvárt gondoskodik a bének és belbetegnek speciális utókezeléséről, a csonkultaknak mesterséges testrészekkel való ellátásáról, a rokkantakat pedig képessé kívánja tenni korábbi foglalkozásuk folytatására vagy megtanítja az előbbivel rokon, könnyebb foglalkozásokra, sőt egészen új mesterségekre is.

Nem lehet itt célunk a belbeteg, a megcsontult és a rokkant katonák orvosi gyógykezelésének ügyével foglalkozni, azonban éppen a főntebb elősorolt okoknál fogva igenis kötelességünk a rokkantoktatás kérdését bíralat tárgyává tenni.

A Rokkantügyi Hivatal hatáskörébe tartozik a rokkantiskolák felállítása is és valóban el kell ismerni, hogy igen szép eredmények mutat- hatók fel már az elmúlt rövid idő alatt is abban az irányban, amikor gondoskodnak az analfabéta rokkantaknak írásra és olvasásra tanitta-

Minden gazdaságban és Európaszerte első helyen elismert kímélő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták” és „Herkules” tengerimorzsolók

Ezért újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely
különleges terménytisztító gépgyár és vasöntőde.

tásáról; az elemi iskolai ismeretek birtokában lévőknek továbbtanításáról és a polgáriiskolai képzéséről; amidőn képessé teszik az ipari foglalkozásukat korábbi mesterségüknek folytatására vagy újabb iparág üzésére, amikor még arra is gondoltak, hogy kertészeti telepeket fognak a rokkant katonák számára felállítani és berendezni.

Sajnos, a földmivelő-gazdaosztály sorából kikerülő katonák mezőgazdasági ismereteinek fejlesztéséről mindeztideig elegendő gondoskodás nem történt, pedig sokezer oly rokkant katona van elhelyezve az ország különböző városaiban felállított lábadozó-osztágokban, akik a nap 1—2 órájában orvosi gyógykezelés alatt állanak ugyan, de semmi más foglalkozásuk nem lévén, unalmukban elkeseredéssel gondolnak a bizonytalan jövőre és arra a nyomoruságra, amelynek meggyengült munkaképességük következtében élենéznék. Arra senki sem gondolt, hogy ezeket a gazdaembereket bizonyos mezőgazdasági oktatásban is kellene részesíteni, mert hiszen a magyar föld eme munkásainak a későbbi jövőben nagy feladataik lesznek, meggyengült munkaerővel kellend földjeiket megművelni és azon minél nagyobb termést produkálni.

Ezrevez irányban az intézkedések hézagosságát, indította meg a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület azt az országos mozgalmat, hogy minden vármegyei gazdasági egyesület tartsa kötelességének és hazafias feladatának a különféle városokban felállított lábadozó-osztágokban elhelyezett s a polgári életben földmivelést űző rokkant katonák mezőgazdasági oktatásáról és továbbképzéséről gondoskodni. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége készséggel karolta fel az eszmét és érintkezésbe lépve egy a földművelésügyi kormányval, mint a Rokkantügyi Hivatallal, körlevélben buzdította a gazdasági egyesületeket a Pozsonyban megpendített eszme megvalósítására.

Ugy vagyunk értesítve, hogy kezdeményezésünket több társaság követni kívánja és a kezdő lépéseket a rokkant katonák oktatásával kapcsolatban már meg is tette. Minthogy azonban azt tapasztaljuk, hogy nem a kellő módon és nem a kívánatos arányokban indult meg ez az igen nagyjelentőségű mozgalom, talán nem végzek felesleges munkát, ha ismeretemet itt a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület eljárását a rokkant katonák mezőgazdasági ismereteinek fejlesztése érdekében.

Aból az elvből indultunk ki, hogy a rokkant katonák mezőgazdasági oktatásánál nem szabad sem az amugy is minden oldalról igénybevett kormány segítségét, sem pedig a Rokkantügyi Hivatal anyagi támogatását kérni, hanem az egész mozgalmat önerőnkönkből kell megindítani és a még is nélkülözhetetlen kiadásokhoz szükséges alapot a magunk erejéből kell előteremtteni.

Három feladatot tűztünk magunk elé. 1. Házi-ipari tanfolyamokat kell felállítani a rokkant katonák számára, ahol kosárfonásra, szalmakötésre, fafaragásra kell tanítani az amugy is lélekölő unalomra kárhóztatott katonát, ami által gondoskodhatunk a hosszú téli napok okos, hasznos és gazdaságos felhasználásáról. 2. Három hónapra tervezett elméleti tanfolyam programját dolgoztuk ki, amelynek keretében a kiváló szakértők hetenként 4 napon át és minden nap egy óráig tartó előadást tartanak a mezőgazdaság minden ágát felölelve. Nehogy a kizárólag száraz mezőgazdasági előadások fárasztókká és

ridegekké váljanak, amelyek az amugy is egyszerű sorból kikerülő legénységet kimerítsék, a tanrendnek változatossá és szórakoztatóbbá tételére történelmi elbeszélő, valamint vetített és mozgókép-előadásokat állítottunk be. 3. A kellőképpen megindokolt kérvényünkre Pozsony szab. kir. város tanácsa 5 magyar hold kerti művelésre kitünően alkalmas szántóföldet engedett át egyesületünknek díjtalanul arra a célra, hogy azon rokkant katonánk részére bolgár kertészetet rendezzünk be. Itt kizárólag rokkant katonák fognak szakszerű vezetés mellett gyakorlati oktatásban részesülni, ugy azonban, hogy minden katona munkájáért némi napibérrel díjaztassék. A termelvények elsősorban a katonák élelmézésére fordítatnak, a felesleg pedig a városi piacon értékesítésre kerül és az ezért befolyó összeg a befektetések megtérítésére, a maradvány pedig a rokkantalap gyarapítására fordítatik.

(Pozsony.)

Horváth Jenő.

(Vége köv.)

A székesfővárosi takarmánygyár.

Különböző értékeknek megszámlálhatatlan mennyisége pusztult el már eddig is a világháború kitörése óta. A modern, alkalmazott természettudományok feladata a minden téren észlelhető rendkívül nagy anyagvesztéséget, ha csak részlegesen is, pótolni. Amely vitézül és kitartóan küzdenek a szövetségesek katonái a csatamezőkön, éppoly odaadással és leleményességgel dolgoznak a kémia és technika otthonmaradt munkásai a felmerülő új kérdések megoldásán. Csodálattal olvassuk a berlini egyetem rektorának, *Anschütz*-nek legutolsó előadását, mely a kémianak a háboruban való jelentőségét és eddigi sikereit ismerteti. Kémiai iparunk fejletlensége folytán e téren ugyan nem versenyezhetünk szövetségesünkkel, de más tereken nálunk sem nézik ölbetett kézzel az eseményeket, hanem ahol arra alkalom nyílik, igyekeznek, új értékeket termelni. Számos jó eszme merült fel a háború folyamán, melyek megvalósítása sok hiányt és bajt megszüntetne, de nálunk egy terv kidolgozásától annak megvalósulásáig még nagyon hosszú az út, ha az csak közérdeket szolgál. Felmerül egy jó eszme, amelyért teljes hévvel lelkesedünk, de amikor annak megvalósításáról van szó, jelentkezik az értelmetlenség, a hozzá nem értés, a leszólás és a terv nyom nélkül befúlad a felidézett szóés betűáradatba.

Igy állunk a székesfővárosi köztisztviselési hivatal által tervezett takarmánygyár ügyeivel is. Ime előttünk egy minden tekintetben életrevaló terv, amelynek megvalósítása a szó legszorosabb értelmében közérdek és amely alapos vizsgálat után minden hozzáértő tetszését megnyeri. Mással az teljesen elegendő volna, hogy a terv meg is valósuljon, nálunk azonban ez másképpen van. A fővárosi közigazgatás volta lehetővé teszi, hogy a tervhez sok oly városatyja is hozzá szóljon, kinek e kérdés jelentőségéről fogalma sincsen; a hozzáértők pedig vagy hallgatnak, vagy nem érdeklődnek a kérdés iránt. Napilapjaink pedig, amelyekről, mint minden közérdekű kérdésben, ugy ebben is, alaposítást és komolyságot követelhetünk, rossz élcekké és ötletekkel intézik el a fővárosi takarmánygyár létesítésének kérdését. Bünszámba is menne egy alkalmas elmulasztani, mely lehetővé teszi oly jó élcek és ötletek gyártását! „Személtől takarmány?”

kérdi egyik legnívósabb napilapunk. „Miért mindjárt gyümölcskonzervet, vagy cipót, vagy disznósirt, miért épp takarmányt?”

Kiséreljük meg a következőkben a szóban forgó kérdéshez komolyan és szakszerűen hozzá szólni. Arról van ugyanis szó, hogy a *Köztisztviselési Hivatal* oly gyár rögtöni létesítését ajánlja, mely a fővárosi piacokon és vásárcsarnokokban összegyűlt személt, illetőleg hulladékokból a takarmányozási célokra alkalmas anyagot kiválogtat és megszártítás által eltarthatóvá teszi. Ezek az anyagok: a burgonya, répa és egyéb gumók továbbá a káposzta és a többi zöldségféle levele.

Mindezen anyagok friss állapotban kifogástalan határu, értékes takarmányok, melyeknek csak az a hátrányuk, hogy nagy víztartalmuknál fogva csak rögtöni fogyasztásra alkalmasak. Szártítás által azonban tetszőesszerű ideig elálló takarmányt nyerünk belőlük. Értsük meg tehát a Köztisztviselési Hivatal szándékát. Nem személtől akar takarmányt készíteni, hanem abból ki akarja válogatni azt, ami takarmányozási célokra jól használható. Elettrendi szempontból tehát a készítendő száraztakarmány ellen semmiféle kifogás nem emelhető. Ami a kész takarmány táplálóértékét illeti, ugy az alig lesz kisebb a szártítandó anyag táplálóértékénél. Ismeretes, hogy a 120°-on feleli szártításnál a nyers táplálóanyagok közül csakis a fehéjék emészthetősége csökken némileg, a többi nyers tápanyag pedig a szártított takarmányban éppoly használatos ki, mint a friss, vízdús anyagban. Minthogy a felsorolt szártítandó anyagok legnagyobb része az ugynevezett tág tápanyag, tehát fehéjében szegény takarmányok közé tartoznak, megszártításuk által táplálóanyagaik értéke nem csökken.

Allategészségügyi és takarmányozási szempontból tehát a tervbe vett gyárral szemben semmiféle ellenvetés nem támasztható.

Vizsgáljuk a következőkben azokat a feltételeket, amelyeknek meg kell valósulniuk, hogy a tervezett takarmánygyár anyagi boldogulása biztosítva legyen. Minden hasonló üzem jövedelmességének három főfeltétele van: 1. A kiindulási nyersanyag ára ne legyen túl magas, 2. a magas víztartalmu nyersanyagnak a gyárba való fuvarozása ne kerüljön túlsokba, 3. a szártítási költségek, azaz a felhasználandó tüzelőanyag ára túl magas ne legyen.

Mindezen három feltételnek a székesfővárosi takarmánygyárterve a legeszményibb módon eleget tesz. A gyár ingyen kapja a nyersanyagot, amelyért minden más hasonló üzemnek kisebb-nagyobb árat kell fizetni. Így van ez azon üzemeknél, amelyek szőlőtörkölyt, kukoricacsutkadarát, szártított élesztőt stb. állítanak elő, így van ez azon bécsi erőtakarmánygyárnál is, amely a bécsi szállodák ételhulladékait dolgozza fel takarmánnyá.

Az első feltételnél talán még lényegesebb a második, mely abban áll, hogy a magas víztartalmu nyersanyagok gyárba való szállítása sokba ne kerüljön. Ennek a feltétele is teljes mértékben megvan, amennyiben a megszártítandó nyersanyagot amugy is össze kellett gyűjteni és Pusztaszentlőrincre kivinni. Tehát szóbanforgó kérdés ezen része sem jár új beruházásokkal, vagy költségekkel. Nem kevésbé kedvező a helyzet a harmadik feltétel számára is, hogy a szártításnál felhasználandó tüzelőanyag túlsokba ne kerüljön. Köztudomásu, hogy a pusztaszentlőrinci szeméttelép összes energiaforrása az a szénhulladék, amelyet a személtől kiválogtatnak és amelyet megfelelő rostákon erős levegő

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

tatal, tokodl, dorogi	szallit	felsőgallai és miskolc-	felsőgallai
akna-, darabos és cséplési	teljes- és tölgel-	diósgyőri	M. Á. K. ... véd-
szén- és brikett-	meszet.	darabos és építkezési	jeget portland-
			cementet.

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

Királdi	akna-, cséplési és darabos
Sajószentpéteri	
Sajókazai	SZENET
Rudolftelapi és	
Másföldi	

ann befúvásának segélyével égetnek el. A gazdaság költségei ilyen módon minimálisak volnának. A mondottak szerint az előállítandó szárított takarmány az üzemi költségeknél alig kerülne valamivel többre, ami pedig oly előnyös helyzet, amelyhez hasonlóval a kontinens semmiféle más takarmánygyára nem dicsekedhetnék.

Kétségtelen az is, hogy a fennálló takarmánygyára való tekintettel a gyárat minél hamarabb fel kell állítani. Az csak nem mehet bünszámba, hogy a mai takarmányárak folytán az ezáltal elérhető anyagi haszon az első időben oly nagy lesz, hogy a gyáralapítási költségek egy részét csakhamar törlesztik. A közérdek szempontjából pedig haszon lesz az a körülmény, hogy a kívárosszó loállománya annyival kevesebb más abraktakarmányt fog fogyasztani, mint amennyit a takarmánygyár rendelkezésre tud bocsátani.

Végül nem lesz felesleges néhány szóval, egy általam végzett elemzés alapján a készítenő takarmány tápláléértékét megbecsülni.

Egy a köztisztasági hivatal által kicsinyben végzett szárítási próba a következő összetételű takarmányt szolgáltatotta:

Viztartalom	620%
Nyers protein	1136%
Tiszta protein	851%
Nyers zsír	151%
Nyers rost	872%
Hamu	1406%
Nitrogénmentes kivonható anyag	5815%

A nyers proteinből pepsinsósvan oldható 68-92% vagyis a minta 783% emészthető nitrogéntartalmu anyagot tartalmaz.

A nyers tápanyagok emésztési együtthatóira a legkisebb értéket véve fel, a minta tápláléértéke körülbelül olyan, mint 46-47 kg. keményítő termelőértéke. Pontos adatokhoz természetesen csak állatkísérletek útján juthatunk, azonban már ezen adatok alapján is biztosan állítható, hogy a készítenő takarmány a hamutartalom megfelelő csökkentése után közelítőleg oly összetételű és tápláléértékű lesz, mint a szárított cukorrépaszelet. Adagolási módját illetőleg, azaz arra nézve, vajjon egymagában vagy pedig melásszal keverve etetendő, egy-két gyakorlati kísérlet fog felvilágosítással szolgálni.

Weiser István dr.

Mibe kerül a gazdának a vágómarha fölnevelése?

A mi gazdasági életünknek rendkívül nagy hibája, hogy nélkülözi a legfontosabb kérdések elbírálásánál is a pontos számszerű adatokat. Megfelelően feldolgozott kalkulációk hiányában érzés szerint íté a legtöbb magyar gazda az egyes mezőgazdasági termékek előállításának költsége és jövedelmezősége felől. A magyar gazda ezen tájékoztatatlanságának lépten-nyomon kárát vallja gazdálkodása közben, mert számítás nélkül helyes üzleti szellem nem lehet valamely gazdaságban. Ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy végre-valahára ne irtózzunk annyira az irodai munkától, a könyvvezetéstől, ne legyen még ma is annyi nagyobb gazdaság könyvtel nélkül! A lényeg azonban az, hogy abban a számadásban célszerűség és élet legyen, vagyis

tényleg adjon irányt, utmutatást, tanácsot a helyes gazdálkodáshoz s az adatai a valóságos életből való legyenek és azt szolgálják. Uradalmainkban gyakran találunk nagy költséggel fenntartott számvevőseget, a gazdasági könyvvezetésre fordított sok idegölő munkát, amely azonban semmi másra nem jó, csak a vagyonellenőrzést szolgálja. Még jó, ha az uradalom s az egyes gazdaságok valóságos tiszta jövedelmét megállapíthatják a sok vaskos könyvből és ezer-számra készülő, igen sokszor fölösleges kimutatásból, a gazdaság irányításához szükséges legfontosabb kérdésekre, pl. a tehenészet vagy a hizlalás jövedelmezőségére nézve azonban csak nagyon kevés helyen tudnak felvilágosítást adni. Pedig ezek az egyes üzemágakra vonatkozó számítások, kalkulációk adják a gazdáknak a legfontosabb irányelveket, amelyekre kivált a jelenlegi nehéz viszonyok közt nagy szükség van.

Ausztriában a kormány 40,000 K. évi segélyt ad a bécsi gazdasági egyesület kebelében működő üzemi intézet céljaira, amely már több száz különféle nagyságu gazdaság számadásait vezeti s ezek alapján készít értékes üzemstatistikát, előállítási költségzámításokat, amelyek a jelenlegi rendkívüli viszonyok közt a gazdasági termékek méltányos árára nézve a gazdaközönséget, fogyasztókat és a hatóságokat is tájékoztatják.

A Wiener Landwirtschaftliche Zeitung f. é. 8. számában Postelt A. a vágómarha jelenlegi előállítási árát közli. A számítás módja és az adatai minket is érdekelnek, azért közleményét a következőkben részletesen ismertetem:

Hogy a vágómarha előállítási árát megkapjuk, borjúkorától kezdve, egészen addig, amíg az a marha a vágásra megérett, az összes költségeket föl kell számítanunk. Ha fölveszszük, hogy az üszöket átlag 21 hónapos korukban folytatjuk be, akkor 30 hónapos lesz, mire lelik és 31 hónapos, mire a borjút tőle elválaszthatjuk. Ebben a korban tehenek, bikák és ökrök egyaránt vágásra érettek. Az ökröket nyugati marhánál már igazuk, azért a további tartási költségük már az igásállatok számlájára esik. A tehenek és bikák vagy tenyésztésbe, vagy hizlalásra illetőleg a vágóhidra kerülnek. Ezért 31 hónapos kor vehető föl a vágómarhák előállítási költségeinek megállapításához.

Ez a költség a választott borjú árával kezdődik. Hatheti szopás után elválasztott borjú átlag 70 kg. súlyu, élősúlyban kg.-ként 250 K.-val számítva, 175 K.-át ér.

A továbbiakban a takarmányozási költség megállapításánál Kellner O. dr.-nak növekedő marhára kiszámított szabványai az irányadók, természetesen csak a jelenlegi viszonyok közt kapható takarmányok vannak fölveve ebben a számításban. A gazdaságban termelt takarmányok nem a jelenlegi piaci árak alapján vétettek föl, hanem az osztrák számtartási osztályokban vezetett 240 gazdaság átlagos előállítási költségei szerint vannak értékelve. A piacon vásárolható takarmányok közül azokat, amelyeknek ára hatóságilag meg van állapítva, a szerző a hivatalos határárak szerint vette föl.

Az előállítási költségzámítás a következőképpen alakul:

*) L. „Köztelek” 1915. évfolyam 44. sz.

A választott borjú 3 hónapos koráig, vagyis 42 napon át kap naponta 10 l. fölözött tejet a 6 fill. = 60 fill., 0.5 kg. árpadarát a 28 fill. = 14 fill., 0.5 kg. lenmagot a 1 K. = 50 fill., 1 kg. szénát a 9.5 fill. és 2 kg. alomszalmát a 3 fill. = 6 fill., összesen 1 napra a költség 1395 K., 42 napon ... 58759 K.

3-6 hónapos korban 140 kg. élősúlyra viszonyítva a takarmányozási szabályok szerint a következő takarmányozás felel meg: 1.4 kg. széna a 9.5 fill. = 13.3 fill., 0.7 kg. takarmányszalma a 4 fill. = 2.8 fill., 0.56 kg. árpadara a 28 fill. = 15.7 fill., 0.56 kg. korpá a 20.5 fill. = 11.5 fill., 0.84 kg. lenmagpogácsa a 25 fill. = 21 fill., 2 kg. alomszalma a 3 fill. = 6 fill., összesen naponta 70.3 fill. s így 90 napon ... 6327 K.

A 6-12 hónapos borjú átlag 240 kg. súlyu lesz és 4 1/2 hónapon át zöldtakarmányt, 1 1/2 hónapon át pedig leveles répafejet kap. A zöldtakarmányozás alatt fogyaszt naponta 20 kg. lóherét a 2 fill. = 40 fill., 2 kg. takarmányszalmát a 4 fill. = 8 fill., 1.4 kg. korpát a 21.5 fill. = 30.1 fill. és 3 kg. alomszalmát a 3 fill. = 9 fill., összesen 87.1 fill., vagyis 105 napon ... 11758 K.

A répafeje takarmányozása idején kap 20 kg. répafejet a 2 fill. = 40 fill., 2 kg. takarmányszalmát a 4 fill. = 8 fill., 2 kg. korpát a 20.5 fill. = 41 fill. és 3 kg. alomszalmát a 3 fill. = 9 fill., összesen naponta 98 fill. és 45 napon ... 4410 K.

12-18 hónapos korban a növendékállat ilyen okszerű takarmányozás mellett eléri a 320 kg. súlyt és a 6 havi téli takarmányozás idején megeszik naponta 20 kg. répaszeletet a 0.6 fill. = 12 fill., 3 kg. szénát a 9.5 fill. = 28.5 fill., 3 kg. takarmányszalmát a 4 fill. = 12 fill., 2.5 kg. korpát a 20.5 fill. = 51.2 fill. és kap 3 kg. alomszalmát a 3 fill. = 9 fill., összesen 1127 K., 180 napon ... 20286 K.

18-24 hónapos korában a növendékállat átlag 400 kg. súlyu és naponta 4 hónapon keresztül 24 kg. vörösherét a 2 fill. = 48 fill., 4 kg. takarmányszalmát a 4 fill. = 16 fill., 0.5 kg. korpát a 20.5 fill. = 10.2 fill., 3 kg. alomszalmát a 3 fill. = 9 fill., fogyaszt összesen 83.2 fill., 120 napon ... 9984 K.

2 hónapon keresztül 30 kg. répafeje a 2 fill. = 60 fill., 5 kg. takarmányszalma a 4 fill. = 20 fill., 3 kg. alomszalma a 3 fill. = 9 fill., összesen 89 fill., 60 napon ... 5340 K.

24-31 hónapos korban súlyu 450 kg., a takarmánya 30 kg. szelet a 0.6 fill. = 18 fill., 5 kg. takarmányszalma a 4 fill. = 20 fill., 4 kg. széna a 9.5 fill. = 38 fill., 1 kg. korpá a 20.5 fill. = 20.5 fill., 4 kg. alomszalma a 3 fill. = 12 fill., összesen 1085 K., 210 napon ... 22785 K.

Eszerint a takarmányozás költsége összesen 86749 K.

A bécsi üzemi intézet számításai szerint teheneknél évente:

A munkabér és igásköltség	9644 K.
Világítás, kézi eszközök, gyógykezelés és épületfenntartás	6572 ..
Általános költség	3237 ..
Az épület-, gép- és eszköz-, állat- és a forgótőke kamata	4880 ..
Összesen	24313 K.

Ha növendékállatra, gyöngén számítva, ennek a költségnek csak egyharmadát, azaz 81 K.-t számítunk, akkor 31 hónapra 20925 K. esik.

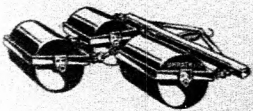
A 31 hónapos vágómarha előállítási ára tehát a következő lesz:

A választott borjú értéke	175 -- K.
A takarmányozás költsége	86749 ..
Egyéb tartási költségek	20925 ..

Mindösszesen ... 124173 K.

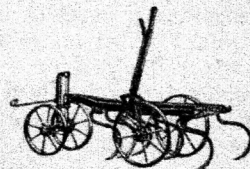
Ekék, Kultivátorok, boronák, hengerek, vetőgépek.

Elsőrendű szerkezet és kivitel, teljesítmény, üzembiztonság és könnyen kezelhetőség, 43 éves tapasztalat.

UMRATH és TÁRSA

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60. sz.

Gyártunk: lokomobilokat, utimozdonyokat, gőzcséplőgépeket, szalmasajtókat, szalmakazalozókat, járgányokat, cséplő- és tisztítógépeket, takarmánykészítőgépeket, vető- és aratógépeket, borsajtókat, szivattyukat.

Gazdagon illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen.

Ebből az 1242 K. összes előállítási költségéből levonandó a fölnevelés ideje alatt termelt trágya értéke. Ha egy számosállat (500 kg.) napi trágyatermelését 40 kg.-ra tesszük, akkor a növekedő szarvasmarha trágyatermelése 31 hónap alatt 230 q-ra becsülhető, ami 80 fillérrel értékelve 184 K.-ra rug. amit az összes fölnevelési költségéből le kell vonnunk. Eszerint a 31 hónapos szarvasmarha előállítási költsége 1068 K. A jelzett takarmányozás mellett a szarvasmarha ezalatt 500 kg. élősúlyt ér el s így 1 q élősúly előállítása 213 60 K.-ba kerül.

Ez az eredmény bár nem is általánosítható, mindazáltal a számítás szakszerűsége miatt figyelmet érdemel. Ha ezzel összevetjük, hogy az elmúlt hetekben a budapesti piacon (december hónap) a 31 hónapos vágómarha ára átlag métermázsánként 210 K. volt, amelynek előállítási költsége a közölt számítás szerint a gazdának 213 60 K.-ba kerül, mindenesetre azt megállapíthatjuk, hogy a vágómarha nevelése sem az a fényes üzlet, amelynek bizonyos körök azt felszeretik tüntetni, annál kevésbé lehet a gazdákat a husdrágaságért az uzsora vádjával illetni. *Reichenbach Béla.*

A tavaszi vetés.

Nem szorul bővebb magyarázatra az a nehéz helyzet, melyben a magyar mezőgazdaság és vele a magyar haza most 1916. tavaszának és aratásának eleje nevez. Bármilyen hosszú őszt és nyhe telet adott is a természet, a háború okozta zavarok és hiányok nem engedték azt a nagy előnyt úgy kihasználni, mint az, ha valaha, úgy most az kívánatos lett volna.

A novemberi, decemberi, sőt — ami igazán ritka dolog — a januári parázda már nem vehette be a magot. Ezek a barázdák várják a tavaszi vetést és várja még sok — sajnos, igen sok — termőföld a szántást és a vetést, várja sok, igen sok ember a kenyeret. Ezt a kenyeret az őszi vetések még nem biztosíthatják. Hogy ez a kenyér meglegyen, ha valamikor, úgy most, a tavaszi vetésnek kell kisegítőnek beállni. Tehát mihelyt csak lehet, bele minden, tavasszal vethető kenyérmaggal a földbe!

Igen ám —, de hogyan?

Azt mondják: vetőgéppel vagy kézzel szórva.

Akik így gondolkoznak felületesen nyilatkoznak, mert megfelelnek a vetési munkák végrehajtásához szükséges erőforrások apadtságáról. Megfelelnek arról, hogy — bár vetőgéppel elegendően fel van szerelve a magyar mezőgazdasági üzem — nincs a vetőgép működtetéséhez elegendő ember és igaerő. Csak egy közepes vetőgéphez is, mondjuk 17 sorozhoz, melylyel szorgalmasan dolgozva napjában 6—10 holdat be lehet vetni, kell kettő munkás-erő és kettő jó húzó igaállat. Hol van ez ma?

Hát akkor vessünk kézzel! (Sok nagyuralom is megcsinálta ezt 1915. őszén.) Igaz, hogy valamivel több vetőmag kell, igaz, hogy a kézi vetés után akkora termésre nem lehet reménykedni, mint a gépi munka után, de legalább a mag a földbe jutott és valamit csak hozhat, többet, mint ha a magtárban elkallódott volna. Ez teljesen szinigaz, de hát hol van a „vető ember“?

Aki még kézzel „tudott“ vetni, az már öreg és gyenge erre a munkára, aki pedig kézzel „tudna“ vetni, az a határt, a hazát védi, ólommagot vet, vagy lerokkant.

A mezőgazdasági gépészet ebben az esetben is szolgálatába állhat a gazdaközönségnek a „kézi szórva-vető“ géppel.

Nem újdonság ez, majdnem ötven esztendő múltja van, csak hogy — mert nem volt köz-szükséglet — feledésbe ment. Egy egész egyszerű fa- vagy bádogedény, mely meg van toldva egy fél zsákkal, hogy több magot lehessen egyszerre vinni, tehát a vető ember vetőköténye, vagy vetőzsákja kézhez állóbb kivitelben, a magtartó felekén még munka közben is könnyen

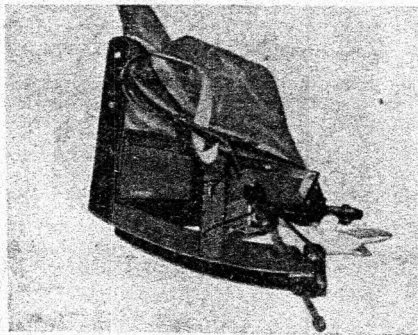
szabályozható garatnyílás, a mindenkor vetendő magmennyiségre és a garat alatt egy bordás forgó tányér, mely a garatból reá hullott magot szétszórja 5—10 méter szélességben, aszerint amilyen gyorsan mozgatja a vető munkás a forgó bordás vetőtányért. A vetőtányér mozgását a vetőmunkás egy hegedű- vagy bőgővonóhoz hasonló mozgató pálcával végzi oly módon, hogy a vonó szőre (ez esetben egy szij vagy kendermadzag) a vetőtányért forgató merőleges tengelyre ráhuzott faorsó vagy fahengerke körül 3—4

3. ábra. Kézi szóróvetőgép munkaközben.

szer körülcavartatik és a szij vagy madzag végét a vonó fogantyújához erősítve, a vonót éppen úgy, mint a nagybőgő vonóját ide-oda húzza. A forgó bordás vetőtányérra jutott magot a tányér bordái a lehetőségig egyenletesen szétszórják, mindenesetre egyenletesebben, mint a kézi vető. A szerkezetet és munkamódot a mellékelt 3. és 4. sz. ábrák mutatják.

Most, mikor arról van szó, hogy „mindenáron“ vessünk, ez az egyszerű feledésbe ment gépecske jó szolgálatokat tehet. Magától értetődik, hogy vetési munkája nem lehet olyan pontos, mint a sorbavető gépe, de viszont megadja a lehetőséget, hogy asszony, gyerek, leány, rokkant minden különösebb megerőltetés nélkül bevetheti a földjét és az uradalmak sem késnek meg a halasztást nem tűrő tavaszi vetési munkával.

4. ábra. Kézi szóróvetőgép.

Az elszórt magot betakarja és elhelyezi a legkönnyebb borona is. Erre talán még jut vonóerő.

Ne sajnáljuk le ezt az ócskának látszó eszközt, ez ma kiegészíthet. Kiegészíthet pedig oly módon, hogy megkezdhető lesz vele a vetés már akkor, mikor még egyébkor rá sem gondolnának s amikor géppel még a szántóföldre nem lehet menni. A tavaszibuzát elvethetik még a havas, fagyott földre, melyen a rögök már kezdenek

látszani. A tavaszibuzza magja kiállja a hideget, kiállja az olvadásos napok pár órás nedvességét is anélkül, hogy megromlana. Mihelyt elmerül a hó és a föld legfelső rétege boronálható lesz, egy könnyű boronával be lehet forgatni a magot a földbe, ahol letakarva baj nélkül bevárhatja a csirázásra kedvező időt. Fődolog, hogy földben van a mag. A nedvességkötelet őszi vetés tetejére rá lehet szórni a zabot és mihelyt lehetséges, be kell boronálni. Őszi hantra szőrt vetett árpa adott már jó termést, ha idejében beboronálták.

Attól nem kell tartani, hogy ez a felület vetés nem kel ki, hiszen — sajnos — az aratáskor kipergett kemény tarlóra hullott mag adja sok százezer hold szép zöld pázsitját.

Magyaróvár.

Ifj. Sporzon Pál,
gazd. akad. r. tanár.

A még meglevő szuperfoszfát-készlet okszerű felhasználása.

Tudvalevőleg a földművelésügyi miniszter az országban található 971 vagon el nem adott szuperfoszfátot akként osztotta fel, hogy abból 350 vagonhoz a cukorrépat, 621 vagonhoz pedig a tavaszi kalászos és burgonyát termeszítő olyan gazdák jutnak, akik az elmúlt év tavaszán is használtak szuperfoszfátot. A rendelkezéseket ezévi január 15-ig — tanúk által aláírt nyilatkozat kíséretében — a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezethez be kellett küldeniük.

E kormányrendeletéből kitűnik, hogy a háborús viszonyok mellett is még mindig elég tekintélyes szuperfoszfátkészlet felett rendelkezünk, holott már az elmúlt év nyarán abban a hitben éltünk, hogy az akkor meglevő szuperfoszfát még az őszi szükséglet fedezésére is kevés lesz, nemhogy abból még a jelen tavaszra is ennyi maradjon akkor, amikor annak mennyisége sem gyártás, sem behozatal által nem szaporodhat és amikor a szuperfoszfát beszerzéséhez szükséges pénz is rendelkezésre állott és a szuperfoszfát érvényesülésére az időjárás is annyira kedvezett. Ezeknélfogva ez a mostan is, a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet raktárában heverő, korántsem a szükségletet kielégítő, de mindenesetre nagyon is számottevő szuperfoszfátkészlet csakis miránk, gazdákra várhat, akik mentességünkre a szuperfoszfát beszerzésének útjában egyéb felmerülhet akadályt alig hozhatunk fel, mint a szállítási mizériákból eredhet az eshetőséget, hogy a műtrágyát az őszi vetés előtt — esetleg — nem kaphatjuk meg. Ámde, amint azt már több ízben is kimutattuk, ez a körülmény sem lehet komoly ok arra, hogy a szuperfoszfát kipróbált termést fokozó hatását éppen most mellőzzük, amikor a többtermésre olyan szerfelett nagy szüksége van nemcsak a gazdának, hanem a nemzetnek is. A szuperfoszfát a kikelt őszi vetésre megfelelő időben elszórva olyan eredményt szolgáltat, amely várakozásunkat teljesen kielégítheti. Azonban feltéve, de még nem engedve azt, hogy a szuperfoszfát az őszi vetésre való felülzórásánál bármilyen oknál fogva is tartózkodunk, annak a nyári, vagy őszi megrendelésével mindenesetre biztosíthatjuk volna magunknak azt az előnyt, hogy az a tavasziak alá feltétlenül rendelkezésünkre állhatott volna.

Nehéz feltételezni azt, hogy ennyi szuperfoszfát a múlt évről való raktáron maradását a nagy készletek okozták volna, inkább elhíhet az, hogy ennek oka abban a nagyfokú közönyben és nemtörődőségben keresendő, amelyek minket jellemeznek és amelyekkel a legtöbb kérdést kezelni szoktuk.

A földművelésügyi miniszternek erre az intézkedésére bizonyára nem az eszmének általános történet szerény felvetése szolgáltatta az alapot, hanem annak nagyon is mélyen gyökerező rugói lehetnek. Mi gazdák tudjuk legjobban, hogy a jövővi kenyér biztosítását végett mily óriási feladatok várnak reánk.

Azért teljes erőnkől azon kell lennünk, hogy

a jövő
vagon
marad
fokozo
töt teg
tett sz
— a
ségben
annak
kellen
korlato
emiatt
sorbat
fordulo
koroná
foszfát
a bősé
(Del

Me

A m
azt a
cikkek
munká
nyersa
10,000
ugyszir
és kar
szolgá
az utó
teljes
s a tisz
felvehe
mosaka
dekás
valamin
küldött
beteg
talék-h
tetemes
— és
az igák
pedig
tak, sőt
aki ha
felügye
foglyok
Dohány
most r
1324 c
esomag
séges
Az e
követke

1. Ételme
2. A ga
- hón
3. 114 n
4. 150 k
5. Pénzj
6. Fuvan
7. 1324

Kere
munkás
hónapi

890/9
M
B

A jövő termelésünk érdekében kinálkozó 971 vagon szuperfoszfátnak egyetlen szemecskéje se maradjon hatás és eredmény nélkül s annak fokozott érvényesülése érdekében minden lehetőt tegyünk meg. Ne feledjük el, hogy az említett szuperfoszfátkészlet aligha lesz elegendő — a rendes és megszokott holdankénti mennyiségben — arra az egész nagy területre, amelyen annak termést fokozó hatására számítanunk kellene, hanem azt a terület egységére csak korlátozott mértékben vehetjük igénybe. Hogy emiatt se maradjon el a teljes hatás, a sorbatrágyázó vetőgépekhez leszünk kénytelenek fordulni, amelyek beszerzésére most „olcsó koronáink” is csak akadnak, a kevés szuperfoszfát nagy sikeréhez pedig megvan a talajban a bőséges nedvesség.
(Debrecen.) *Váradi Szabó János.*

Mennyibe kerül és mit ér az orosz hadifogolymunkás?

II.

A munkaértékelésnél számba kell venni mindazt a kiadást és elfogyasztott élelmi és egyéb cikkek értékét, ami csak ezzel az oroszfogolymunkásüggyel kapcsolatban volt. A főbb élelmi nyersanyagok értékét már láttuk. Ez kerekén 10,000 koronát tüntet fel. A főzéshez, sütéshez, ugyancsak a foglyok fehérneműinek mosásához és karbantartásához egy gazdaszonyt és két szolgálót fogadtunk, az előbbinek havonta 90 K., az utóbbiaknak 40—40 K. volt a pénzfizetése teljes ellátás mellett. A mosást hetenként végezték a tisztára mosott és vasalt fehérnemű vasárnap felvehető volt. Mosáshoz, valamint az oroszok mosakodásához hetenként és fejenként 20—25 dekás 1—1 darab szappan kellett. A vasúti fuvar, valamint az orvos gyakori kihozatala, a pótlólag küldött felszerelési cikkek ide-oda fuvarozása, a beteg muszkáknak a legközelebbi (18 km.) tartalék-hadikórházba való be- és kihozatala szintén tetemes kiadást okozott. A jobb munkásoknak — és előmunkásoknak — pénzjutalmat adtunk; az igáknál beosztott béres- és kocsishelyettesek pedig rendes 25—30 fillérs napi pótlékot kaptak, sőt egy orosz tizedes, igen intelligens ember, aki hazájában, Szibériában, falusi bíró, mint felügyelője, tolmácsa és előmunkása az összes foglyoknak, napi 2—3 korona pótlékot kapott. Dohányt, az akkori 16 filléresből (mely azonban most már 22 fillér lett) az egész idény alatt 1324 csomagot fogyasztottak el. Hetenként 2 csomagot kapott minden orosz és hozzá a szükséges cigarettapapírt és gyufát.

Az ellátási és fenntartási költségek tehát a következőképp alakultak:

	korona
1. Élelmiszerek értéke az előbbi táblázat szerint	10,494
2. A gazdaszony és két cseléd fizetése 3 ¹ / ₂ hónapra	595
3. 114 m ² tűzifa a 10 K.	1,140
4. 150 kg. szappan a 150 K.	225
5. Pénzjutalmak, pótdíjak	891
6. Fuvarok, orvosi, szállítási díjak, világítás	415
7. 1324 csomag dohány, papír és gyufa	284
Összesen	14,044

Kerekén 14,000 koronába került, tehát 44 munkásnak és őreinek és a személyzetnek 3¹/₂ hónapi ellátása.

Nem érdektelen annak a kiszámítása sem, hogy abból az összesen 4850 napi étkezésből hány nap volt munkában eltöltött nap és hány nap telt munka nélkül.

Munkanélküli étkezési napok voltak:

1. A három ór összes nálunk eltöltött munkánál ideje (3 × 104 = 312)	312 nap
2. 15 vasárnap, mint munkaszüneti nap (15 × 44)	660 nap
3. 6 rossz idő miatti munkaszüneti nap (6 × 44)	264 nap
Összesen	1236 nap

Vagyis az összes étkezési napok 25⁴/₁₀-a munka nélkül telt el, amelyből ismét 25%-ot (vagyis 6⁴/₁₀) az őrseg dologtalanul eltöltött napjai foglalnak le.

Látható ebből, hogy a „táplálkozási idő” 1/4 része dologtalanul telt el, vagyis ez az idő nem jelentett értéket a gazdaság javára. Ilyképpen tehát termelőmunkaértékül alapul vehető 3614 (7⁴/₁₀) valódi munkanap az, amely a 44 muszka munkaértékének tényleg megfelel. Ez a 3614 munkanap került tehát 14,000 koronába, vagyis napi 3 korona 87 fillérbe.

Bár látszólag, főleg a nyári hónapokra, ez csekély napszámnak, illetőleg olcsó munkaerőnek látszik, mégis, ha most azt vizsgáljuk, hogy tulajdonképpen mit és mennyit végeztek ezek a munkások ezalatt a 3614 tényleges munkanap alatt, akkor rájövünk, hogy bizony ezt a munkát épp félszáz ember is játszva elvégezte volna, tehát tulajdonképpen 22 igazi jó munkás munkáját végezték el és voltaképpen 1807 volt a termelőmunkanap, amiáltal a napi munkabér 7 korona 74 fillérre száll föl. Ami azt jelenti, hogy közel 8 korona átlagnapszámot fizettünk az oroszok ellátása és eltartása fejében, ami éppenséggel nem mondható „olcsó munkaerő”-nek mint ahogy ezt az ehhez keveset is konyitó szobatudósok és agrárellenségek oly sokszor és ismételtlen hangoztatni szokták, nagy dobszóval.

Hogy a gazdasági munkálatok egyes ágazataiban milyen arányban végeztek munkát és hogy ez milyen százalékban oszlott meg, azt az alábbi kis összeállítás mutatja:

	Napszám	Százalék
1. Aratógéppel aratás és hordás	600	16.6
2. Cselétszolgálat	885	24.5
3. Iga mellett, cseléd helyett	1040	28.8
4. Takarmánykészítés géppel és hordás	104	3.0
5. Burgonyaszedésnél és hordásnál	325	9.0
6. Burgonyatisztításnál és válogatásnál	66	1.8
7. Szüreti munkálatoknál	164	4.5
8. Vetésnél	108	3.0
9. Takarmányozásnál és majorsági munkálatoknál	322	8.8
Összesen	3614	100.0

Ezekkel az adatokkal nagyjában megvilágítottam az egész ellátási és munkaértékelési kérdést, amelyből könnyen látható, hogy nem is olyan olcsó munkások voltak azok a muszkák, amit egyesek olyan nagyon megsajnálta és alapítvánnyal irigyelték a magyar gazdáktól!

Jó, szorgalmas, engedelmes munkás az orosz hadifogoly, de nyomába se lép teljesítőképeség tekintetében, például az országos hírű mezőkövesdieknek, akik, sajnos, most gazdasági munkát magasabb és elsőrendűbb elfoglaltságuk miatt nem teljesíthetnek s így be kell érniük a hadifoglyokkal, mint szükséges és drága rosszal.

(Noszvaj, Borsod m.) *Gallasy István dr.,*
földbirtokos.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdeklő kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamációs, cím-változtatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadó-hivatalhoz fordulni.

Szeszgyár létesítése. 12. kérdés. 1200 magyar holdból álló birtokon egy 720 hl. szeszégetésre alkalmas szeszgyárat szándékozom építeni. Kérek a következő kérdésekre választ:

1. Hogy 720 hl. szesz főzéséhez szükséges gyár felállítására ma mennyibe kerül és rendes években mennyibe?
2. Ezen 720 hl. szesz előállítására hány métermázsza kukorica szükséges?
3. Egy ilyen szeszgyárban termelt moslék hány drb felnőtt szarvasmarhának téli feletetésére elegendő, vagy hány drb sertésnek?
4. Egy ilyen szeszgyár a mai árviszonyok mellett az évenként előállítandó szeszből mennyi jövedelmet adhat?

I. B.

Felelet a 12. sz. kérdésre. Mielőtt szeszgyárat építene, első teendője az illetékes minisztériumhoz kontingensért folyamodni. A folyamodvány feltételei az 1908. évi szeszadótörvényben vannak részletesen megadva. Kontingens-jog nélkül szeszgyárat nem építhet. Ha a kontingense megvan, akkor 720 hl. kontingens szesz előállításához szükséges gyár felállítására rendes viszonyok között épület és gépekkel együtt 120,000 korona szükséges. A jelenlegi háborús viszonyok mellett ezt az összeget jóval túlszálló tőkét kell befektetni és ez a helyi viszonyok és körülményektől függ. 720 hl. kontingensnél többet termelő gyárra ezidőszámtal engedélyt nem adnak, azonban, ha a gazdasági viszonyok megengedik, akkor rendszeresen még exkontingens szesz termelésére is lehet gondolni, úgy hogy napi 4 hl. termelésű gyár építendő fel, mely 240 napon át napi 4 hl. termelés mellett összesen 960 hl. szeszt termelhetne.

960 hl. szesz kitermeléséhez szükséges 2453 q ötengeri és 213 q árpa, mint maláta.

Ha burgonyát használunk a szeszgyártás nyersanyagául, melynek keményítőtartalmát átlagban 18%-nak vesszük fel, akkor ugyanennyi szesz termeléséhez szükséges 81,600 q burgonya és 192 q árpa.

Nyolchónapi idő alatt a termelt moslék mennyisége kitesz (1 hl. szeszre esik 15 hl.) 15 × 960 = 14,400 hl.-t. Ha ugyanazon cukortartalmu cefrét dolgozunk fel akár tengerinél, akár burgonyánál, a mennyiség egyenlő, figyelembe veendő azonban, hogy a tengerimosléknak értéke csaknem kétszer annyi, mint a burgonyamosléké.

Napi 4 hl. szesztermelés mellett a moslék mennyisége 60 hl., ami elegendő 120 drb szarvasmarha etetésére. Sertésnek darabonként 20 liternél többet adni nem tanácsos.

A mai árviszonyok mellett egy minden tekintetben jól berendezett és vezetett szeszgyár a moslékon kívül — a termelt szeszt finomítva feltételezve — 50,000 korona közvetlen hasznot hoz a gazdaságnak. Rendes viszonyok mellett

Gazdáknak fontos!

A jövő évi

MANILA-KÉVEKÖTŐFONAL

szükséglet fedezése végett forduljon már most

BERGER TESTVÉREK céghez Budapest, V., Honvéd-u. 29.

azonban a közvetlen haszon csekélyebb és különben is egy mezőgazdasági szeszgyárnál jóval fontosabb a gazdaságra háramló közvetett haszon, amelynek kihatását pénzértékben megállapítani nem lehet. Sz. Gy. dr.

A keményítőérték gyarapító hatása. 13. kérdés. Hízalásnál 1 kilogramm hus termeléséhez mennyi keményítőértékre van szükség?

D. I.

Felelet a 13. sz. kérdésre. Hogy a fiatalabb tarka ökrök hízalásánál hány kilogramm keményítőérték eredményez 1 kg. gyarapodást, az részint az összes takarmány keményítőérték-tartalmától, részint a hízalás tartamától függ. Az elsőtől azért függ a gyarapodás mértéke, mert a keményítőértéknek egy részét az életműködések emésztik föl s csak az gyarapít, amit az ökrök ezen felül kapnak. Mondjuk pl., hogy egy 500 kg. súlyú ökörrrel egy esetben 5 s egy másikban 7 kg. keményítőértéket etetünk naponta. Az életműködések mindkét esetben ugyanannyit és pedig körülbelül 2,5 kg.-ot vesznek igénybe s így az első esetben 2,5 s a másodikban 4,5 kg. marad gyarapításra. Utóbbi esetben tehát jobban érvényesül a keményítőérték, mint az elsőben. A hízalás tartama pedig azért befolyásolja a gyarapodást, mert a hízaló eleintén kevesebb abrakot etet, mint később s ezáltal arra kényszeríti a marhát, hogy eleintén több szénát és szalmát fogyasztson, mint később. Ámde az állat gyomor- és béltartalmának mennyisége nagyon függ a szalastakarmány mennyiségétől, mert az 3—4 napig is időzik benne, míg ellenben az abrak csak 1—2 napig. Tehát minél hosszabb ideig hízalunk, annál kevesebb a marha gyomor- és béltartalma s így bár a keményítőérték a hízalás végén éppoly hatásos, mint eleintén, de a mérleg később mégis csekélyebb gyarapodást mutat, mint eleinte. Ez az oka annak, hogy a teljes hízalás csak akkor fizeti ki magát, ha az eladási árban kellően érvényesül az, amit a marhakereskedők spánungnak (árfeszülésnek) mondanak. Németországban a jó kondícióval lekött fiatal marhát többnyire csak 3—4 hónapig hízalják és 1000 kg. beállítási súlyra s naponta elejétől fogva végig egyformán körülbelül 14,5 kg. keményítőértéket etetve 2—2,4 kg. átlagos gyarapodást érnek el, a 2,4 kg.-ot azonban csak elvéve. Eszerint tehát 1 kg. gyarapodás 7,25—6 kg. keményítőértéket igényel. Nálunk azonban nemcsak hosszabb ideig (8 hónapig is) hízalnak, hanem azonkívül soványabban állítják be a marhát s eleintén kevesebb keményítőértéket, néha csak 10 kg.-ot etetnek és csak néhány hónap múlva 14,5 kg.-ot s ezért nálunk több keményítőérték kell ahhoz, hogy 1 kg. gyarapodást eredményezzen. Ennek az ellentétes eljárásnak valószínűen az az oka, hogy mi kevesebbre becsüljük a szénát és szalmát s ezért csak későn kezdünk elegendő abrakot etetni, vagyis sokáig arra kényszerítjük a marhát, hogy sok szalastakarmányt egyék, míg ellenben a németek már kezdetől fogva takarékosan bálnak a szalastakarmánnyal és kevesebbé sajnálják a marhától az abrakot. Nálunk továbbá gyakran abban is hibáznak, hogy a marha kevés fehérjét kap s emiatt kevesebb húst termel, miután pedig a kiletkező izomszövet majdnem 80% vizet tar-

talmaz, holott a lerakódó zsír vízmentes, ez is hozzájárulhat a keményítőérték gyarapíthatóságának csökkentéséhez. Cs. I.

A lovak rühösségének orvoslása. 14. kérdés. Selajtes katonalovakat kaptam, amelyek rühösek. Gyógyításukra nézve kérek utbaigazítást. M. L.

Felelet a 14. sz. kérdésre. A rühösség hivatalból jelentendő fertőző betegség s ezért azt be kell jelenteni a községi előljárásnak. A bejelentés folytán az I. fokú hatóság intézkedik a rühös állatok gyógyítása iránt. Az eredményes orvoslás első feltétele a szőr lenyírása az egész testen, a fark és a lábvégek kivételével. Ezt követi az egész test bekenése zöldszappannal, melyhez célszerű 5—10% kreolint keverni, majd 12—24 óra múlva a test lemosása meleg vízzel és a bőrnek folytonos kefézése közben, azután pedig a test leszárítása ledörzsöléssel vagy fűrészpör, illetve korpa igénybevételével. További 12—24 óra múlva bekenhető az állat teste a rühellenes szerrel közönséges lőtisztítókefe igénybevételével; a szemek és az orr környékének, a test hajlásainak és a gáttájéknak bekenéséhez azonban cipőkenőkefét vagy puha ruhát célszerű használni és a szemek bejutását a szembe vagy a testen netalán levő horzsolásokba megakadályozni. Az egyik napon a test egyik felét, a következő napon a másik felét kenjük be egyenletesen és vastag rétegben és az időközben netalán ledörzsölt helyeket utánakenjük. A 6-ik napon következik a test lemosása meleg szappanos vízzel és leszárítása. Egynapi pihenő után pedig a bekenést megismételjük mindaddig, míg a bőr visszanyerte rugalmasságát, a viszketés megszűnt és a szőrök utánnövése fölismerhető. Amennyiben börgyulladást állott volna elő, a további bekenéseket el kell halasztani és a börgyulladást megfelelően orvosolni.

A lovak rühösségének gyógyítására alkalmas szerek: A bécsi kátrány-kenet 1 rész kátrányból, 1 rész kénvirágból, 2 rész zöldszappanból és 2 rész alkoholból. Ha a szer bekenése után a bőr fájdalmasnak vagy éppen varasnak mutatkozik, célszerű a kenet izgató hatását 5% krétoporhozakaveréssel csökkenteni. A kátrány-zöldszappan-kenet ugyanannyi kátrány és zöldszappan keveréke. A kátrány-olaj 1 rész fakátrány és 2,5 rész len- vagy szezám-olaj keveréke. A kreozol-olaj áll 1 rész kreozolból és 10—25 rész szezám- vagy egyéb közömbös olajból. A használat előtt szükséges az oldatot jól összerázni. A kreozol-kenet 1 rész aqua kresolicából, 1/2 rész zöldszappanból és 1/2 rész alkoholból. A kreolin-kenet 1 rész tisztított kreolimból, 1 rész zöldszappanból és 7 rész alkoholból. A petróleum-olaj 1 rész petróleumból és 1—2 rész közönséges olajból; csupán a rühösségnek palliatív gyógyítására alkalmas és legfeljebb akkor jöhet tekintetbe alkalmazása, midőn más szerek esetleg nem szerezhetők be (p. o. a harc-terén). A jól összerázott keveréket ruhával vagy ecsettel enyhén kell bedörzsölni, mert különben börgyulladást okozhat. Finombőrű lovak bekenésére tanácsos az olaj mennyiségét növelni.

A kezelésnek fontos kiegészítő része a betegek erőteljes takarmányozása és a lehetőség szerint száraz és mérsékelten meleg istállóban tartása. Minthogy végül a rühellenes szerek bármelyike

okozhat súlyosabb börgyulladást, sőt esetleg mérgezést is, különösen azért, mert a háború viszonyokkal kapcsolatosan óriási mértékben megnövekedett, az ilyen szerek kereslete, okvetlenül szükséges az orvoslást ellenőriztetni állatorvos által, amit különben az érvényben levő törvényes intézkedések is kötelezően irnak elő.

A szükséges óvintézkedések a következők: A beteg lovak elkülönítése és részükre külön ápoló személyzetnek és külön ápoló eszközöknek kijelölése, azonkívül meggyógyulásuk után még vagy hat héten át figyelemmel kísérése, tekintettel a rühösségnek esetleges kiújulására. A fertőzőerő gyanús lovaknak elkülönítve tartása és észlelése, három héten át, miközben azokat gondosan tisztítani kell és az első napokban testüket 2%-os kreolin- vagy kreozoldattal átitatott ruhával letörölni tanácsos. Az istállónak fertőtlenítése kezdődik az alomszalma és a trágya kihordásával. Ezt követi a csupán letaposott agyagtalajjal bíró istállóban a talaj felületen rétegének lekaparása és kihordása, majd azután az istálló falainak és berendezési tárgyainak (etetőkapályok, jászlak, választófalak, választórudak, itatóvedrek), valamint a kemény anyagból álló istállóburkolatnak lemosása erős forró luggal, 5%-os forró szóda- vagy hamuzsiroldattal, esetleg ugyanilyen erősségű zöldszappanoldattal, mely művelethez gyökérkefét vagy használt éles seprőt szükséges igénybevenni. Az istálló talaját, falait, a választófalakat és rudakat a lehetőség szerint, azonkívül még frissen oltott mésszel is be kell ecsetelni. A fertőzött istállóból kihordott alomszalmát, trágyát, továbbá a beteg lovak lenyirt szőrét el kell égetni, esetleg elásni.

Nem szabad elmulasztani továbbá a szerszámok, ápolási és tisztítóeszközök fertőtlenítését sem. Kötőfekek, bőrnélküli hevederek, etetőtarisznyák, törőruhák és vakarók 1/2 óra tartamára forró vízbe, esetleg 2%-os kreolin-, karbol vagy kreozoldatba helyezendők. Hasonló módon fertőtleníthetők a tisztítókefék, csak hogy azokról a forróvízbehelyezés előtt a bőrrészeket levenni és 2%-os kreolin-, karbol- vagy kreozoldatba helyezni tanácsos. Marek József dr.

A gazdaközönség köréből.

Temesmegye lótenyésztésének helyzete.

A „Köztelek“ f. évi 4. számában az „Egyrölmásról“ rovatban megjelent somogyvármegyei lótenyésztési adatokkal kapcsolatban azt akarom megjegyezni, hogy a statisztika nem mindig azt bizonyítja, amit kimutat. Így pl. Temes vármegyében a múlt évben főleg az állami ménékek több kanca lett befedezve, mint az előző évben. Ebből arra lehetne következtetni, hogy a lóállomány szaporodott, pedig éppen ellenkezőleg van a helyzet. Temes vármegyében a háboru előtt 109,000 ló volt. Ebből a mozgósításkor a sorozó-bizottság elvitt 25,000 darabot, legalább kétszer ennyit elvittek fuvarozásra és nagyon sokat megvettek pénzért a németek. Noha a lakosság a szomszédoktól vásárlás útján pótolta, amit pótolhatott, most van a megyében 62,000 darab ló. A kevevári járást nem számítva, mert ennek adatait nem ismerem. Nemcsak a kiszagdák, de sok esetben a katoná-

DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. GYÁRTELEP ÉS IRODA: VARGAKERT, DÉLISOR 19.

Ajánlja: Tolórendszerű műtrágyaszóróval kombinált

„HORTOBÁGY-DRILL“, kanalas rendszerű „HAZAI-DRILL“
„NAPOLEON-DRILL“ vetőgépeit, melyek sorba vetnek és sorba trágyáznak.

Gazdasági szekereit, szénagyűjtőit, továbbá egytetemes acélekéket, SV jegyű 2-, 3-, 4-tagu boronákat, tárcsás répvágókat, dobrendszerű szecsavágókat, kukoricaültetőket és morzsolókat.

Sziveskedjék ajánlatot kérni.

ság is, a jól kifejlett kétéves csikót nagykorosította és megtette négyévesnek, párhónapi erős munka pedig gebének. Ha tekintetbe vesszük, hogy a magas lóárak miatt igen sok magánmánt eladtak, sajnos, a községek is e hibába estek és hogy a magas árak miatt ugyszólván minden kancát befedeztettek, megkapjuk a jelenlegi lóstatistika igazi képét. Jelenleg arra kell törekednünk, hogy a meglévő csikóállományból minél több jó kancaló váljék, mert bizony a helytelen nevelés sok kancacsikót alkalmatlanná tesz. Az istállóban való nevelés helyett közös csikólegelőt kell létesíteni. Az állami fedezési állomásokat bármely áldozatok árán szaporítani kell stb. A földművelésügyi minisztérium lótenyésztési ügyosztályának vezetője eddig is a legnagyobb buzgalommal munkálkodott lóállományunk fejlesztése érdekében, reméljük, hogy a jövőben is mindent elkövet a háboru által előidézett hiányok pótlása végett.

Temesi gazda.

Országos földművelési értekezlet.

Apponyi Albert gróf kezdeményezésére gyűlt egybe a gazdák országgyűlése a régi országház gyűléstermében. A gyűlésen az egész ország gazdaközönsége volt képviselve s a terem zsufoltság megtelt.

Az értekezletnek ideális és gyakorlati célja volt. Apponyi Albert gróf, az értekezlet elnöke megszokott szép szavakban vázolta azokat a feladatokat és köteleességeket, melyek a gazdaságszolgálatra várnak s amelyek megoldása nem külső segítségen, de jóformán kizárólag a gazdatársadalmon mulik. Magának a gazdatársadalomnak a szervezkedésére volna tehát szükség, hogy az elismerten és közismerten nehéz bajok dacára biztosítsuk a mezőgazdasági munka folytonosságát.

Ez volt az ideális vezérgondolat, amelyet Apponyi megnyitója elének tárt s amely az értekezletnek vezérfonalul kellett, hogy szolgáljon. Az értekezletnek lett volna azután a feladata, hogy a gyakorlati megoldás módozataira reámutasson.

E helyett, sajnos, a szónokok tulnyomó nagyrésze rekriminációkkal állott elő, tulnyomóan olyanokkal, amelyek tárgytalanok voltak, mert megoldattak, vagy mert meg nem oldhatók. Mi még mindig valami deus ex machinában bízunk. Azt hisszük és várjuk, hogy akad egy megváltó zseni, aki a dolgok élére áll s egy vesszőtűtessel munkást, gépet, takarmányt, igazságot elő tud teremteni. A mi kormányaink, törvényhozásunk, de különösen közigazgatásunk gyengeségét, hibáit már a békében ismertük és felpanaszoltuk. Vajjon ez az állapot a háboru alatt javulhatott-e, amikor a segítség szüksége mélyült terjedelemben és sürgősségben, míg a segítség lehetősége jelentékenyen csökkent. Miért várunk nagyobb hőlcességet a háboruban, amikor az a békében sem nyilatkozott meg s miért várunk és kérünk állami segítséget, amikor

annak lehetősége a háboru következtében határozottan csökkent, bár jogosultsága emelkedett.

Szabadságoljuk a gazdálkodókat, igen, de akkor százezrekkel gyöngítjük a frontot s kézzelfogható következmény, hogy elvesztettük a háborut az első fronton. Egyébként három hónapra szabadságolható minden önálló földműves, állásban levő gazdatiszt vagy egyéb más gazdasági alkalmazott — a lehetőség szerint, amelyet a felelős hadvezetőség határoz meg, ami nem is lehet másként.

Adjanak hadifoglyot. De miből. Magyarország férfiakosságából több mint 4 millió ember teljesít katonai szolgálatot, a Magyarországra eső hadifoglyok száma pedig legfeljebb 700—750,000 egyén. Ebből a mennyiségből 20% esik a betegek, iparosokra és lateinerekre, legalább 30%-ot a hadvezetőség vesz igénybe utak, vasutak s egyéb javítására és építésére. A legjobb esetben 300—400,000 egyén marad, tehát legfeljebb 10%-a az elvont erőnek. Hogy kell felosztani ezt, ugy hogy mindenkinek jusson.

Vásároljon és rekviráljon az állam gépeket. Milyeneket — ugy-e bár elsősorban szántógépeket s aratógépeket, mert a többiből van elég s megfelelő áron beszerezhető. Ezekből a gépekből azonban nincs mit rekvirálni, mert nálunk nem gyártják, a külföldről kell drága pénzen beszerezni s ami bejön, rögtön eladódik, van reá vevő bőven, illetve nem lehet annyit behozni, ami idehaza el nem kelne. Csak az a baj, hogy Németország magának sem tud eleget gyártani s csak korlátozott mennyiség az, amit a kormány közbenjárásával behozhatunk. Más honnan nem lehet behozni szántógépet, legfeljebb aratógépeket korlátozott mennyiségben. Idehaza pedig nincs egyetlen ilyen gyárunk s mire az államvasuti gépgyár szántógép gyártására berendezkedik, itt a béke.

Stb., stb., folytathatnánk a javaslatok birálatát a végtelenségig, de ettől nem oldódik meg a helyzet. Tisztában kell tehát lennünk azzal, hogy mi gazdák semmiféle külső vagy belső különös segítségre ne számítsunk. Amit a kormány megtehet, szívesen megteszi, de az a baj, hogy sokat vagy éppen eleget nem tehet s hogy a kiadott rendeletek csakugy nem hajtatnak végre a gyakorlatban, amint az a békés időkben sem volt másként.

Egyetlenegy módja van csak a segítségnek, egyetlenegy módja a sikernek s ez a magunk erejében való bizakodás, a magunk eszére s munkáskézére való támaszkodás. Ha elvett a katonaság négy millió férfit, akkor maradt még helyette négy millió asszony s négy millió serdülő fiu és leány, aki az itthonmaradott férfiak utmutatása és vezetése mellett csodákat művelhet idehaza.

Amikor a bulgárok a két balkán háboru alkalmával hadbavonultak, bámulattal olvastuk a bulgár nőknek a férfiaknál nem kisebb hősiességét, amidőn a szántás, vetés és aratás munkáját maguk és gyerekeik fennakadás nélkül ellátták. Vagy a rég multban nem úgy volt-e, hogy

a földművelés munkáját a harcos férj mellett a nő és gyermekek látták el.

Ha kellett, a magyar nő kardot is tudott forgatni, harci szolgálatot teljesíteni s mert most a legnagyobb szükségben vagyunk s mert a magunk erején kívül semmi más nem áll rendelkezésünkre, hogy a gazdasági háboruban diadalmaskodjunk, ugy bizunk kell a magyar nők hazafiságában, hogy az itthonmaradt férfiakal összefogva, hazafias munkájukkal a történelem lapjain a magyar nő legnagyobb dicsőségét fogják megörökíteni.

Erre a munkára azonban szervezkedni kell a községben, a járásban s a vármegyében. Ez a gazdatársadalmi és a helyi közigazgatás feladata s ezt más rajtuk kívül álló tényező meg nem csinálhatja, vagy ha hozzáfog, ugy biztosan rosszul csinálja.

Erre a szervezkedésre, erre a közös munkára lelkesíteni, felhívni s a mikéntre nézve módozatokkal szolgálni lett volna a földművelési értekezlet feladata, amire nézve az elnöki megnyitó, az előadó tartalmas előterjesztése és a földművelésügyi miniszter nyilatkozata értékes irányítást tartalmaz. Ezért aki ezeket a felszólalásokat megszivlelte, nem mondhatja, hogy hiába fáradt el az értekezletre, mert lelkesedéssel eltelve térhet vissza falujába, hogy ott hasonló lelkesedést öntsön a csüggedőkbe s a helyzet teljes komolyságára való utalással hívja fel a gazdatársadalmat a közös munkára, egymás támogatására s a fokozódó nehézségek leküzdésére, mert amint hős fiaink a poklok kapui előtt sem hátrálnak meg, hanem mint limanovai vitéz huszárjaink, más fegyver hiján, nem várva és nem kérve segítséget, a sarkanyus csizmával verték vissza a támadók tömegeit, ugy nekünk is neki kell gyürkőznünk a munkának, nem várva s nem kérve segítséget, mely, ha jó, jó, ha elmarad, munkákban meg nem akaszt.

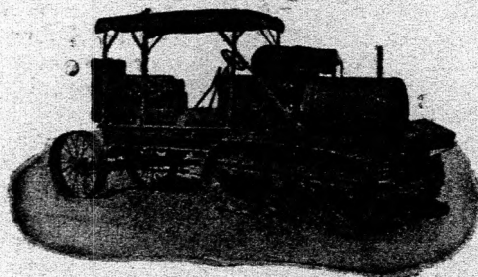
Az értekezlet másik feladata volt a takarékosagra utalni s arra, hogy minden feles terményünket adjuk a köznek, nélkülözö honfitársainknak s a hadseregnek, melynek ellátása biztonságát kockáztatni hazaárulás.

Mily jogos felzudulás kísérte az angolok ama gaztettét, hogy a súlyedő Zeppelinbe kapaszkodó és segélyért könyörgö német hősöket kegyetlenül pusztulni hagyták. Semmivel sem kisebb bűn azonban az, ha egyesek bőséges ellátásuk kedvéért másokat — honfitársaikat, esetleg magát a jólétünkért harcoló hadsereget nélkülözni, éhezni engedik. Irgalom nélkül fel kell jelenteni azokat, akik készleteket rejtegetnek, mert egyébként bűnrészesek leszünk az illetőknek s méltán érhet a nemzet szemrehányása és megvetése.

A gyűlés lefolyásáról az alábbiakban számolunk be.

A régi képviselőház üléstermében f. hó 9-én délelőtt tartották meg az ország gazdaközönségének általános érdeklődése mellett az Országos Hadsegélyző Bizottság, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövet-

„CREEPING-GRIP“ traktor

és egyéb különlegesség vezérképviselője. ◀ Azonkívül szállítunk: olajat, benzint, petróleumot, kocsikenőt, vasárut és minden egyéb gazdasági eszközt és ANYAGOT. ◀ Termékeket legjobban értékesítünk.

GAZDASÁGI BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VALLALAT

VIRÁG- ÉS BIBÓ KÁLMÁN

3, 6, 8, 10 és 12 ekére való nagyságban. BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 7. ◀ TELEFON: 107-23.

ség által egybehívott Országos Földművelésügyi Értekezletet, melyen *Ghüllány* Imre báró földművelésügyi miniszter *Bartóky* József és *Kazy* József báró államtitkárok társaságában jelent meg, a honvédelmi, kereskedelemügyi és belügyminiszterek pedig képviselőiket küldték el.

Dacára a nehéz közlekedési viszonyoknak, jóformán az ország minden részének gazdaközönsége képviselve volt a gyűlésen, úgyhogy az ülésterem zsúfolásig megtelt.

Ott láttuk a jelenváltak közt a honvédelmi minisztérium részéről *Karátson* Lajos államtitkár, *Clair* Vilmos min. tanácsost, *Demjén* Ottó főhaditisztet, *Békassy* Imre alezredest és *Steur* György dr. titkár, a földművelésügyi minisztériumból: *Serbán* János, *Darányi* Béla és *Szomyas* Lajos min. tanácsosokat, a kereskedelemügyi minisztérium részéről: *Bud* János osztálytanácsost, a belügyminisztérium részéről pedig *Kiszely* Árpád tanácsost és *Bezerédy* Adorján titkár. Az OMGE. képviselőiben *Bujanovics* Sándor elnökön kívül az igazgató-választmány számos tagja, *Rubinek* Gyula igazgató, *Krolopp* Hugó, *Szilassy* Zoltán és *Mutschenbacher* Emil dr. titkár, a Magyar Gazdaszövetség részéről *Darányi* Ignác elnök, *Desseuffy* Aurél gróf alelnök, *Bernát* István igazgató, *Meskó* Pál előadó-titkár, *Schandl* Károly dr. és *Czettler* Jenő dr. titkárok jelentek meg, a Magyar Mezőgazdák szövetségét *Esterházy* Miklós herceg elnök és *Jesszenszky* Pál vezérigazgató, az O. K. H.-t *Korányi* Frigyes báró vezérigazgató, a Hangyát *Desseuffy* Emil gróf elnök és *Balogh* Elemér vezérigazgató képviselték. Jelen volt még számos főrend, országgyűlési képviselő, főispán, alispán és gazdatársadalmunk vezető-férfiaink egész hosszú sora.

Apponyi Albert gróf nyitotta meg az egybehívó testületek nevében az értekezletet. A betűrend kedvezéséből jutott neki — úgymond — az a szerencse, hogy az egybehívott testületek nevében üdvözlje a megjelent gazdákat. Nagy figyelemmel hallgatott megnyitójában kifejtette, hogy a rettenetes és veszedelmes harc két területen folyik. A csatatereken, hála Istennek és katonáink vitézségének, dicsőséggel folyik a küzdelem, de emellett nem kevesebb gondot kell fordítani a belső harctérré. Ellenségeink abban a reményben, hogy belső termelésünk területe szükségleteinket nem biztosítja, a kiegészítés politikájához fordultak. Eppen az a célja ennek az értekezletnek, hogy ezt a belső harcteret is erősítsék. Itt vannak nagy kötelességei a kormánynak, a törvényhozásnak és társadalomnak. Minden nehézséggel dacolva, nem jajveszékelve, fokoznunk kell termelésünket, hogy az ellenségeink e számítása füstbe menjen. S ezért fogyasztásunk mértékét nagy odaadással kell irányítanunk. Ez a két hadjárat egyenlően fontos, győzelmeink sem lehetnek értékesek, ha gazdaságunk nem ép. A törvényhozás és a kormány intézkedései mellett ennek a gazdasági épségnek megteremtésére szükség van a társadalom lelkes közreműködésére. Ehhez pedig megállapítani, szervezni kell a gazdatársadalom kötelesegteljesítését, erre fognak irányulni az előterjesztendő javaslatok. Bejelenti továbbá, hogy *Ghüllány* Imre báró földművelésügyi miniszter *Kazy* báró és *Bartóky* államtitkárokkal vesz részt az értekezleten. A honvédelmi minisztert *Karátsony* Lajos államtitkár, a kereskedelemügyi minisztert *Bud* János min. tanácsos, a belügyminisztert *Kiszely* Árpád min. tanácsos képviseli a gyűlésen, amelyen részt vesz 9 főispán, 12 alispán, csaknem valamennyi törvényhatóság, 52 vármegyei gazdasági egyesület, számos szövetkezet és gazdakör kiküldötte is, ugyszintén az országos és országrészi gazdasági szervezetek képviselői és 200-nál több gazda, valamint a mezőgazdaságnál érdekelt egyének. (Hosszantartó előjenzés.)

Az értekezlet ezután *Bujanovics* Sándor indítványára elnökül *Apponyi* Albert gróftól választotta meg. Társelnökök lettek *Bujanovics* Sándor és *Darányi* Ignác, jegyző *Vilcsék* Frigyes gróf. Az értekezletet *Meskó* Pál főelőadó beszéde

vezette be, ki utalva az angolok kiegészítési politikájára, arra kéri a földművelő Magyarországot, hogy a hadihajók és ekevas mostani küzdelmében feszítse meg minden erejét, amivel az eke győzelmét biztosítani lehet. Földolagnak tartja mindenekelőtt, hogy maga a hadvezetőség vegye tudomásul, miszerint a háboru nemcsak a lövészárkokban, de a gazdasági téren is folyik s ha az utóbbi helyen veszünk, annak kihatása lesz kétségtelenül a harctéri sikerekre is. A gazdaközönség mindenekelőtt meg kívánhatja, hogy a mezőgazdasági felmentéseket intézzék éppen ez utóbbi okból hozzáértéssel és érzékkel. Szükség van ezenkívül a polgári hatóságok és testületek egyetértő és megértő munkájára s az eddiginél nagyobb gyakorlati érzékére. Mindenekelőtt természetesen a gazdatársadalmat kell szervezni. Az arra hivatottak tehát, akiknek vezető szerepük van és lehet a szervező munkában, ne bujjanak el, hanem álljanak elő. Osszák fel a vármegyéket kisebb körzetekre és a szűkebb körzeteken szervezzék, irányítsák a földművelő munkát, a hatóságok pedig legyenek teljes mértékben segítségükre a szervezőknek. Többszöri tetszésnyilvánítástól megszakított beszéde után a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Az országos földművelésügyi értekezlet kimondja, hogy a magyar gazdák e nehéz időkben kétszeresen érzik a reájuk nehezedő hazafias kötelesség súlyát és méltóan a harctéri megpróbáltatásai között diadalmasan kitartó fiukhoz és testvéreikhez, elszánt készséggel bocsátják az ország rendelkezésére összes erőiket, hogy a folyó évi termés sikere után az ország és a hadsereg élelmezését, tehát a nemzet ellentállóképességét az ellenség minden erőlködésével szemben biztosítsák, ennél fogva felkéri a gazdasági egyesületeket, gazdaköröket és szövetkezeteket, hogy mozgósítsák egész erejüket a mezőgazdasági feladatok teljesítésére, szervezzék a kölcsönös segítés munkáját, választmányi, illetve igazgatósági tagjait küldje ki, hogy ezek mint mozgó őrszemek kísérjék állandó figyelemmel kijelölt körzetük mezőgazdasági életének minden mozzanatát s legyenek a mezőgazdasági munka lebonyolításánál elszánt, kitartó harcászok a most megindult gazdasági mérközésben, továbbá átiratilag felkéri a törvényhatóságokat, hogy a kormányrendeletek végrehajtásánál, mint minden más, a mezőgazdaságot érintő, valamint a termés sikere érdekében teendő intézkedéseknél a kormányrendeleteknek megfelelően, az illetékes mezőgazdasági testületekkel, illetve azok megbízottaival közvetlenül érintkezve és karöltve munkálkodjanak s tekintettel a jövő termés biztosítása rendkívüli fontosságára, azokat a legnagyobb lelkiismeretességgel és szigorral hajtsák végre.

Abból a vezető szempontból, hogy a reánk zúdított gazdasági támadással szemben diadalmasan álljunk meg a helyünket, mint ahogy megállottuk és megálljuk a harctéren, a mai fogyasztás szabályozása nem kevésbé fontos, mint a termés biztosítása. Legyen mindenki áthatva attól, hogy, bár megélhetésünket kellő gazdálkodás mellett veszély nem fenyegeti, abban a bőségben, amelyet megszoktunk, nem élhetünk e súlyos időkben és hogy aki ezt mégis meg akarja tenni, ezzel bizonytalanná lesz honfitársai egy részének a szükségességekkel való ellátása és így az ellenség céljait mozdítja elő. Ennél fogva tartsa minden magyar gazda hazafiúi és becsületbeli kötelességének, hogy a saját gazdaságának folytatására szükséges és a saját családjára fenntartására hatóságilag megállapított áron készséggel bocsássa a hatóságoknak, illetve a megszabott mennyiségeken felül több készletet ne tartson magánál, hanem a hatóságilag megállapított áron a hivatott tényezőknél rendelkezésre bocsássa. Tekintsük megbélyegző ténynek az ezzel ellenkező eljárást. Az előbbi pontokban megjelölt tényezők pedig ne kiméjenek fáradságot abban, hogy a közönséget ezekről a kötelességekről felvilágosítsák, azok lelkiismeretes teljesítésére buzdítsák és a tel-

jesítésben a hatóságokat támogatva ellenőrizzék. Ha a megtámadott hazának valamint joga ve- összes fiaira, úgy azok összes termelésére. Aki őt az utóbbtól megfosztja, éppoly megítélés alá esik, mint a katonaszökevény.

Mindezen feladatok sikeres végrehajtásának biztosításául a jelen értekezleten résztvevő gazdasági testületek, szövetkezetek, karöltve a hatóságokkal, minden megyei központban végrehajtó bizottságot alakítsanak, amelyek erre célra kiválasztott bizalmi férfiak közreműködésével így akarnának a részükre kijelölt körzetekben a mai határozatoknak érvényt szerezni, illetve a mezőgazdasági munka folytonosságát és a fogyasztás ellátását biztosítani.

A javaslatához mindenekelőtt *Ghüllány* Imre báró földművelésügyi miniszter szól hozzá, aki elismeréssel az előadó beszéde iránt kijelenti, hogy maga, mint minisztertársai nevében is, miszerint minden eszközzel segítségére lesznek a gazdaközönségnek. A határozati javaslatnak éppen azért van nagy becsé, mert keresi és meg akarja teremteni a gyakorlati élet és a végrehajtó hatalom közötti kapcsolatot. Az a helyes, hogy a végrehajtó hatalom ne a hivatalos utak labirintusán kapja az értesítéseket, hanem közvetlenül magából a gyakorlati életből. Biztosítja a gazdaközönséget, hogy maga a hadvezetőség is teljesen át van hatva a földművelő nép munkájának a jelentőségétől s ahol segítségére siethet a gazdaközönségnek, minden lehető meg fog tenni. Ez a segítség azonban a gazdatársadalom munkája nélkül nem ér semmit, éppen ezért első és fődolog, hogy a gazdák teljes erővel összefogjanak az elvégzendő munka sikere érdekében. Ha ez meg lesz, nincs hatalom, amely leverjen bennünket. A határozati javaslatot teljes egészében magáévá teszi s annak elfogadását ajánlja. (Hosszantartó előjenzés.)

Mezey Gyula elfogadja a javaslatot, de a gyakorlati kivétel érdekében föltétlenül szükséges, hogy a megrögzött gazdasági szokásokat is felretegyük. Ne legyen előttünk szokatlan, ha egy nőt látunk a bakon. Sok bajtársi szellemre van szükség, ezenkívül a felmentésekben helyes arányokat kell behozni. (Helyeslés.)

Karátsony Gyula dr. honvédelmi államtitkár a honvédelmi miniszter megbízásából, aki személyesen óhajtott résztvenni a tanácskozáson, kijelenti, hogy a legfőbb hadvezetőség nemesak fontosnak ismeri a mezőgazdasági termelés biztosítását, de azt valósággal úgy tekinti, mint a honvédelem ügyét. A honvédelmi miniszter, mielőtt e kijelentést tette, még nem ismerte az előadó javaslatot, éppen ezért örömet fejezi ki, hogy a honvédelmi miniszter már előzőleg spontán kijelenthette a magyar mezőgazdasággal való szoros egyetértést. (Zajos előjenzés.)

Ferenzy Sándor temesvármegyei főispán kívánatosnak tartja, hogy a mezőgazdasági munka szervezésére a meglévő törvények alapján kivételes hatalommal ruházzák fel a törvényhatóságokat, a járási tisztviselőket. A gyakorlati kivétel illetőleg részletes javaslatot terjeszt elő.

Lipthay Jenő szerint az igaerő hiányát kell mindenképpen pótolni, azért foglalják le és bocsássák a gazdaközönség rendelkezésére a motorikus talajművelő eszközöket. Ha a gyárakat lefoglalhatják s adhatnak azoknak hadimunkásokat, ugyanezt megkövetelheti a mezőgazdaság is. (Helyeslés.)

Szomyas Gusztáv néhány gyakorlati tanácsot sorol fel a talajművelés megkönnyítésére vonatkozólag. Sürgeti a talajművelő gépek rekvirálását. Gondoskodni kell jó burgonya és tengeri vetőmagról, meg kell továbbá könnyíteni a szén és benzín beszerzését is.

Somssich László gróf kívánatosnak tartja, hogy a hadisegélyeseket is mozgósítsák mezőgazdasági munkára. A hadisegélyeseket ne a jegyzők kénye-kedve szerint osszák ki, hanem a szervező bizottságok meghallgatásával. Törvényes intézkedés kell arra is, hogy a gazdák egymástól cselédeiket el ne csalogathassák.

Seily Tamás baranyavármegyei főispán szerint a törvényhatóságok első tisztviselőinek módjuk-

... áll, hogy a mezőgazdasági munkát köz-
munka jellegűnek tekintésük s aszerint megtegyék
a szükséges intézkedéseket. *Jeney István* a katonai
gásállatok rendelkezésre bocsátását sürgeti.
Koppély Géza a vincellerek kellő időben való
szabadságolását s a tejhiány enyhítésére a kecske-
tenyésztés felkarolását sürgeti. *Bernáth Béla* a
szőlősgazdák képviselőletében felkéri a kormányt a
rézgálícról való gondoskodásra s a szőlőmunkások
kellő időben való szabadságolására. *Széchenyi*
Viktor gróf megállapítja, hogy a kormány, illetve
a hadvezetőség sok, különben üdvös intézkedése
elkészült. Kevesebbé bonyolult eljárást sürget a
felmentéseknél és a hadifoglyok kiadásánál.
Fernbach Károly bizik a földművelésügyi és a
honvédelmi miniszterek kijelentéseiben, de e
mellett szükség van a gazdatársadalom szer-
vezett munkájára, kívánatosnak tartja a 42—50
éves leszerződött aratómunkások felmentését.
Lóherer Andor után *Kemény Árpád* báró ki-
fejté, hogy a termelés erejének szervezésével és
teljes kifejlesztésével megvívhatunk minden blokád-
dal. Sürgeti a parlagra megművelését, amire
ki kell terjeszteni a gőzekeüzemet és erre
minden kedvezmény megadandó. *Gaál Gaston*
nagy érdeklődés mellett elmondja, hogy a
háboru tizenkilencedik hónapjában örvendetesen
megváltozott a kormány magatartása a gazdák
irányában, amit a legnagyobb örömmel regisztrál.
A gazdasági értékesítés terén a legszelebb
mértű állami szocializmus lépett életbe. Ha az
állam megszabja alattvalói kötelességét, úgy
annak az államhatalomnak kötelessége előmoz-
dítani a termelés lehetőségét. Necsak hatalma
legyen ehhez a kormánynak, de ereje is avég-
ből, hogy a gazda termésének teljes értékét
megkapja. Felhozza a cseléd-kérdést, szüksé-
gesnek tartja a kormány sürgős intézkedését e
terén is. A hadifoglyok munkája, szerinte, nem
kiegítő, nagyobb mennyiségben kell a hadi-
foglyokat a mezőgazdaság céljaira engedé-
lyezni. Élesen támadja a dologkerülő gazdasági
munkásokat. Ha kineveznek egy-egy gazdasági
biztost, tessék azt végrehajtó hatalommal is föl-
ruházni. *László László* arra kéri a földművelésügyi
minisztert, hogy a vetőmagvak ármagassága és
idejénvaló szállítása tekintetében erélyesen intéz-
kedjék. Mert ha későn kapjuk a vetőmagot, akkor
az már nem vetőmag többé. Hasonlóképpen kéri
a honvédelmi minisztert, hogy idejében engedje
a katonákat szabadságra. *Török Kálmán* prépost-
kanonok a gazdasági munkaerőnek hadifoglyok-
kal való pótlásáról szól. Mivel mindeddig hatá-
rozott kijelentést nem kaptunk az illetékes
faktoroktól arra nézve, vajjon számíthatunk-e
a munkaerőnek ily módon való pótlására, kéri
ennek az illetékes nyilatkozatnak elhangzását.
Nagy István (Turkeve) szerint a kiszagdat nem
kell külön buzdítani a munkára. Felpanaszolja,
hogy a kukoricarekvirálásnál nem voltak figye-
lemmel azokra a kiszagdákra, akik zabot egy-
általában nem termelnek. *Pálkay László* dr. a
katonai felmentések decentralizációját sürgeti.
Thorn Gáspár a lóhiányról beszél. Fölsorolja
a rekvirálási rendelet hiányait, amelynek követ-
keztében a rendelet csak a kisebb embereket
sújtja. Kívánja, hogy a hadifoglyokhoz a kis-
zagdák is hozzájuthassanak. *Török Bálint* gazda-
sági egyesületi titkár (Torda) javasolja, hogy
minden vármegye székhelyére legalább ezer
hadifogoly helyeztessék ki. *Haas Ignác* és *Kuthy*
István felszólalása után *Hertelendy Ferenc* arra
figyelmeztet, hogy a mai határárok nem szol-
gáltak buzdításul a termelésre, mert az anyag-
eli kiadásokat és a bérköveteléseket ezek nem
fedezik. *Csizmánia András* a kiszagda sokszor
ahomályosított érdekeit hangoztatta.

Ugyancsak a kiszagdák érdekeit hangsúlyoz-
ták felszólalásaikkal *Kiss Lajos*, *Horváth János*,
Kubinyi Endre, *Sárközy Mihály*, *Kovács Gábor*,
Sándorházy Lajos és *Gerle Imre* felszólalása
után *Matta Árpád* dr. az értekezletből felkérő-
nek tartja a magyar sajtót, hogy nagy hatalmá-
val a magyar mezőgazdaságot ebben a nagy
és életbevágó küzdelemben támogassa, amit
általános helyesléssel fogadott az értekezlet.

Ezzel kimerülven a szónokok sora. *Meskó Pál*
előadó az elhangzott felszólalásokból megálla-
pítja, hogy mily nagy szükség volt erre a tanács-
kozáásra. Az itt elhangzott felszólalásokból be-
fogja látni a hadvezetőség, hogy a barázdát
teljes összhangba kell hozni a lövészárokkal.
Feltáratk a sebek, melyeket gyógyítani kell.
Hiszi, hogy az intelligencia megteszi nagy köte-
lességeit a vezetésben, amire szükség van.
Az értekezlet vezetősége gondoskodni fog arról,
hogy minden óhaj illetékes helyen tolmácsol-
tassék.

Apponyi Albert gróf: Az ülést azért hívták
össze, hogy a gazdaközönség a maga kíván-
ságainak, esetleg panaszainak kifejezést adjon,
minden politikai célzat nélkül, de mégis olyan
célből, hogy a kormány ezen az uton is köz-
vetlen tudomást szerezzen a kívánságokról és
— a hiányokról. Azok a vezető egyesületek,
amelyek az ülést egybehívták, iparkodni fognak,
hogy eredményt érjenek el és ebben az irány-
ban a kormánnyal állandó összeköttetésben
kivánnak lenni. A sikert nemcsak ezen közre-
működésük biztosítja, hanem a miniszter kép-
viselője és a képviselőim kívül a hadügyi kép-
viselőtől hallott azon kijelentés, hogy a had-
ügyi vezetőség tudni fogja, miszerint a front-
mögötti küzdelem a háboru szempontjából bir
annyi fontossággal, mint a fegyverek küzdelme
az első fronton. (Helyeslés.)

Ilyen bensőséggel ezt az igazságot a had-
vezetőség a harc kezdetén nem látta kellő tap-
asztalat híján s a most hallott kijelentés biz-
tosítja az intézkedéseket. Viszont a vele szem-
ben támasztott követeléseknél nem szabad tul-
menni a hadviselés érdekei által megszabott
határokon.

Legyenek mindannyian abban az egyensúlyo-
zott lelkületben, amelyben minden érdeket igaz-
ságosan tudnak mérlegelni és egymást a diadal
érdekeiben támogatni. (Éljenzés.) Amint a veze-
tőség a kormányzattal szemben az értekezlet
tagjaitól átveszi a kívánságokat s azokat érvé-
nyesíteni iparkodik, akként iparkodjanak a tagok
odahaza a javaslat irányelvei szerint a gazdasági
energiát fokozni.

Kormánybiztosokra nincs szükség. A magyar
társadalom önkormányzati képessége elbirja az
önálló szervezkedést s ha eddig hiány volt, az
csak abban rejlett, hogy a szervezkedés tul-
ságosan a hivatalos hatalom keretében történt.
A gazdatársadalom a maga erejében állítson
élre olyan férfiakat, akikre szívesen hallgatnak
s megértik, hogy most nem elég a saját föld-
jüket megművelni, hanem minden erővel a
szomszédnak is kell segíteni. A meglévő gazda-
sági szervezetek egymással és a hivatali ható-
ságokkal is lépjenek szoros összeköttetésbe, von-
janak bele a mozgalmába mindenkit, aki gazda-
sággal foglalkozik, hatoljon mindenkinek a lel-
kébe annak a nagy nemzeti összetartozásnak a
gondolata, amely kell, hogy mindnyájunkat össze-
kapcsoljon. Akkor bizik csak abban, hogy a front
mögötti küzdelemet éppen olyan dicsőségesen
fogják megvívni, mint ahogyan megvítették kato-
náink az első fronton. (Taps. Éljenzés.)

Az értekezlet elfogadta a határozati javas-
latokat.

Jeney József felkes szavakban mondott köszö-
netet a magyar gazdatársadalom vezetőségének
és ezzel az ülés véget ért.

VEGYESEK.

Mel számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE közleményei	197
Egyről-másról	197
A rokkant katonák mezőgazdasági oktatása	201
A székesfővárosi takarmánygyár	202
Mibe kerül a gazdának a vágómarha fölnevelése?	203
A tavaszi vetés	204
A még meglévő szuperfoszfátkészlet okszerű fel- használása	204
Mennyibe kerül és mit ér az orosz hadifogly- munkás?	206

	Oldal
A gazdaközönség köréből	206
Országos földművelésügyi értekezlet	207
Levéliszekrény	208
Vegyések	209
Halálozás. — Fabricius Endre újabb ki- tűntetése. — Kolozsmegyei gazdák gyűlése. — A Szabolcsvármegyei Gazdasági Egye- sület. — Katonák gazdasági és háziipari oktatása. — Az Országos Halászati Egye- sület. — Tavaszi vetőmag beszerzése. — Vezérfonál a tökéletes vizsla idomításához. Védekezés a vérteti ellen. — Fölvétel a tejmunkásképző szakiskolába. — Az Orszá- gos Sertéskereskedelmi Egyesület.	210
Kereskedelem, tőzsde	211
Szerkesztői üzenetek	212

Halálozás. A *Délvidéki Földművelők Gazda-
sági Egyesülete* külön gyászjelentésben közli,
hogy az egyesület megalapítója és disztagja
Ströbl Péter bogarosi kisgazda, a józan, becsü-
letes munkában és hazafias éreńyekben a gazdák
mintaképe, a kisgazdatársadalom buzgó előhar-
cosa, az egyesületi eszmék lelkes hirdetője,
73 éves korában Bogaroson elhunyt. A DFGE.
a temetésen az elhunythoz méltó módon ki-
fejezte részvétét.

Fabricius Endre újabb kitűntetése. Fabricius
Endre, az OMGE. szövetségi másodtitkára, aki
mint hadiönkéntes honvédtűzérzászlósi minő-
ségben már mult év június óta a harctéren
van, újabban a bukovinai harctéren küzd az
oroszok ellen. A mult hó 18. és 19-én vívott
nagy ütközetekben tevékeny résztvett s amint
írja, hősi magatartásáért az eddigi kis ezüst
vitézségi érmén kívül most a bronz vitézségi
érem kitűntetését nyerte el. Amint írja, a nagy
harcekon kívül sokat kell szenvedniök a rossz
elhelyezés miatt, mert az oroszoktól már előbb
elpusztított vidéken csak nedves földalatti fede-
zések képezik lakóhelyüket. Örömmel gratulá-
lunk kiváló kollegánknak és szívből kívánjuk,
hogy a nagy és nehéz harcoktól épen és egész-
ségben kerüljön vissza közénk, hogy a béke
munkájában éppoly lelkesedéssel és sikerrel
vegyen részt, mint aminővel a harctéri műkö-
dését fejté ki.

Kolozsmegyei gazdák gyűlése. A Kolozs-
megyei Gazdasági Szakosztály intézőbizottsági
gyűlésen *Dózsa Endre* alispán megnyitó beszé-
dében megállapítja, hogy az itthonmaradottak
is méltó társai voltak a harctéri hősöknek és
kivált a földművelőknek bámulatraméltó munkát
végeztek. *Pavlik Sándor* dr. vármegyei főjegyző
beszámolt a megyei gazdabizottság multévi tevé-
kenységéről. *Csérer Lajos* dr. a falusi gazda-
fainak gazdasági és katonai továbbképzésének
elveit fejtegette, továbbá a falusi gazdaközönség
tömböritésének kérdésével foglalkozott. E kérdések
megvitatására még a tél folyamán vitaestéket
rendeznek, melyeken a vitákat *Jászeberényi András*,
Nádas János és *Rosenberger Sándor* fogják
vezetni.

A Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület
évi jelentése az 1915. évről külön füzet alak-
jában is megjelent. Az évi közgyűlés elé ter-
jesztett beszámoló először is a háborunak mező-
gazdaságunkra gyakorolt hatásával és a háborus
gazdálkodás ezerféle nehézségeivel foglalkozik,
megállapítván azt a megdönthetetlen tényt,
hogy a nemzetek világtusájában országunk ha-
talmos erejét fényesen beigazolta. Önérzettel
emliti fel a beszámoló, hogy a magyar gazda-
közönség a fronton és idehaza a kenyérelő-
teremtés munkájában egyaránt derekasan telje-
sítette kötelességét. Szabolcs vármegye terüle-
téről 24,350 besorozott egyén vonult be 1914
évből, az 1915. évi sorozással újabb 3475
egyént vontak el a polgári munkától, melyek
legnagyobb részben a mezőgazdasági ág művelői
voltak. Elvonatott a vármegye területéről 7066
igásállat, 2958 igásszekér. Emberi és állati erő-
ben pótolhatlan hiányok állottak be. Mult év
őszén 25% terület maradt vetetlen az ősz
kaszosónak szánt területből. Ennek pótlása
nagy gondot okoz most a tavaszon. Beszámoló
az évi jelentés a taglétezéséről, az ügyvitel

statisztikájáról. A burgonyaközvetítő-iroda 77,214 métermázsas burgonyát közvetített és 2016 K. jutalékot utalt az egyesület pénztárának. A sárosvármegyei feldult falvak részére 1765 K. t gyűjtött az egyesület. Közrejár 7 aratógép beszerzésénél. Az elért eredmények nagyrészt Szikszay Sándor egyesületi titkár buzgó működését dicsérik.

Katonák gazdasági és háziipari oktatása. A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület vezetősége vállalkozott arra, hogy a veszprémi lábbadozó osztagban elhelyezett sebesült katonák részére gazdasági előadást rendez, a rokkant honvédeket és népfelkelőket pedig kioktatja a fűzveszűkösárfonásra és kefekötésre. A lábbadozó-osztag gazdasági és háziipari tanfolyamának ünnepélyes megnyitása e hó 2-án volt, amelyen a 31. honvédegyezred tisztii karának nagy része megjelent. Hunkár Dénes főispán, a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke ismertette a gazdasági és háziipari tanfolyam célját, Kajdacsy Endre ügyvezető titkár a tanfolyam tervezetét ismertette. A népszerű nyelven előadott tanítások olyanok lesznek, hogy minden egyes előadás a gazdálkodás valamelyik részét befejezett formában tárgyalja, azért ezek az előadások azokra is tanulságosak lesznek, akik esetleg csak néhány előadást halgathatnak végig. A sebesült katonák gazdasági tanfolyamának előadói Havas Jakab állategészségügyi felügyelő, Halmi Nándor gazdasági felügyelő és Kajdacsy Endre gazdasági egyesületi titkár lesznek.

Az Országos Halászati Egyesület Inkey Pál báró elnökle alatt tartott igazgatóválasztmányi gyűlésén Répásy Miklós indítványára elhatározta, hogy Magyarország halrajzi adatait gyakorlati alapon szervezve összegyűjtik. Landgráf János indítványára a vidéki gyakorlati szakelőadások ügyét szorgalmazza választmány a földművelésügyi miniszterhez küldendő előterjesztésben. A vasuti szállítási nehézségek általános orvoslására csakis a háborús állapot elmúltával kerülhet a sor. A földművelésügyi minisztert ezirányban is megkeresi a választmány, hogy a német kormány a magyarországi haltenyésztés érdekeire való tekintettel a ballisztikviteli tilalmat vagy függeszse fel, vagy legalább korlátozott mennyiségben engedje meg annak a behozatalát.

Tavaszi vetőmag beszerzése. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének vetőmagosztálya a nagy háboru okozta nehéz idöket nemcsak átküzdötte, hanem az eddigi forgalmat jóval felül is multa. A szövetkezeti tevékenység hatalmas fellendüléséről számol be a Mezőgazdák vetőmagárjegyzéke, mely 1916. év tavaszi idényére most hagyta el a sajtót. A magyar gazdaközönségnek ezenkívül a tavaszi anyag- és gépárjegyzék, szőlő- és kertművelési, háztartási és baromfitenyésztési árjegyzék, valamint az aratási és cséplési árjegyzék, ugyiszintén a külön szerkesztett szüreti és borgazdasági árjegyzék állanak rendelkezésére, hogy összes bevásárlásaikat a saját alkotia szövetkezet kebelében szerzhessék be. A fentieket az érdeklödó uradalmak és gazdaságok a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté (Budapest, V., Alkotmány-uca 29.) címén kérhetik.

Vezérfonál a tökéletes vizsla idomításához. Kerpely Béla lovag e címen írta meg a vizsla-idomítás legszükségesebb tudnivalóit, kerülve a hosszadalmas leírást, a terjengös szóbősöget, csupán föltétlenül szükséges dolgokat, feladatokat tartva szem előtt. A füzet végén a vizslaversenyekről és azok szabályairól ad felvilágosítást a szerző. A vizslatenyésztők és nevelők részére mindenesetre becses szakfüzet, egy koronáért kapható a „Nimród“ vadászati lap kiadóhivatalában Budapesten, IV., Egyetem-uca 4.

Védekezés a vértetü ellen. A földművelésügyi miniszter az almatermesztést veszélyeztetö vértetü pusztításainak meggátlása szempontjából, tekintettel, hogy az egyes törvényhatóságokban kibocsátott hatósági rendeletek a kártékony veszedelem meggátlására nem elegendök, e rendeletek hatályon kívül helyezésével új rendeletet adott ki, mely a veszedelem felismerésére és meg-

állapítására vonatkozóan az egyidejüleg hivatalból megküldött „Utmutató“ szabályainak betartását ajánlja. Ha ennek segélyével sem volnának képesek a megbízott közegek megállapítani a vértetü jelenlétét, abban az esetben a gyanusnak talált részét az almafának az előjáróságok útján küldjék be közvetlenül a m. kir. rovarügyi állomásnak (Budapest, II., Kitaibel-Pál-utca 1. sz.) Ha a vértetü jelenléte valamely városban, vagy községben megállapított, erröl a szokott hivatalos jelentés a minisztériumhoz azonnal megteendő. Végül elrendeli a miniszter, hogy ezen rendeletét a községekben a legelterjedtebb módon közzé tegyék és hogy az irtást a leggondosabban foganatosítsák.

Fölvétel tejmunkásképzö szakiskolába. A m. kir. földművelésügyi minisztérium által Szabadkán létesített m. kir. tejmunkásképzö szakiskolába tanuló gyanánt belépni szándékozöknak az iskola vezetősége pályázatot hirdet. Az iskolában a tanulók teljesen ingyenes lakást, ellátást élveznek. A tanfolyam két félévre oszta egy évig — október, illetve április hó 1-töl szeptember, illetve március végéig tart. A felvételért irt folyamodványok a földművelésügyi m. kir. miniszterhez címezve, minden év augusztus, illetve február hó végéig az iskola vezetőségehez nyújtandók be. A kérvényhez csatolt mellékletekkel a következö felvételi feltételek igazolandók: 1. Legalább 15 éves életkor betöltése (keresztlevéllel). 2. Erös, egészséges testalkat (orvosi bizonyítvánnyal). 3. Himlö elleni újraoltás (ujraoltási bizonyítvánnyal). 4. Kiskorúság esetén szülöi vagy gyámi beleegyezö nyilatkozat. 5. Elöképzettség igazolása iskolai bizonyítvánnyal, mely legalább az irni és olvasni tudást kell igazolja. 6. Kifogástalan előélet (erkölcsi bizonyítvánnyal). Az iskolába belépni szándékozöknak gondoskodni kell ruhán és ágynemün kívül minden fehéremüszükségletükröl. Az iskolába fölvett tanulóknak be kell szerezni két rend vajgyári munkaruhát (25—27 kor.), egy pár facipöt (20 kor.) és hat darab fehér melles kötényt. Az iskolába fölvett tanulók jó magaviselet és szorgalmas gyakorlati munkájuk után havonta 5 (öt) korona zsebpénzt is kapnak. A tanfolyam bevégzése után igen előnyös föltételek mellett a végzett növendékek mint tejcsarnokkezelök, tejfeldolgozók, tehensgazdák, esetleg nagyobb gyárakban, üzemekben mint felügyelök és előmunkások kapnak alkalmazást. Egyebekben az iskola vezetősége nyújt felvilágosítást.

Az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület választmánya Blantz Jenö elnökle alatt ülést tartott. Pártos Szilárd dr. titkár bemutatta a miniszterelnök és a kereskedelmügyi miniszter leiratát a hizlalök tengeriellátására és a magánhizlalök hizlalási megbízásaira vonatkozólag. Az egyesület fel fog irni a hadvezetőséghez, hogy a hizlalási megbízások adásánál elsősorban a hivatásos hizlalökre legyen tekintettel. Öfner Jenö dr. alelnök indítványára elhatározta a választmány, hogy a tenyészanyag-behozatal megkönnyítése s ezzel a megcsökent hazai tenyészállomány pótlása, továbbá a hus-tertenyésztes eszméjének terjesztése ügyében felir a kormányhoz.

NYILTTER.

E rovatban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

Jutányosan átadó, primatalaju

840 magy. holdas olesó bérlet

közvetitök kizárásával, fontos családi okok miatt azonnal, vagy április hó elsejére, a dunántuli fővonal mellett, szép modern kastélyllyal, hat holdas parkban. Lelépési díj nélkül, még 9 évi előnyös szerződéssel. Vetéssel, élő- és holtfel-szereléssel. Czim ezen lap kiadóhivatalában.

621

MEGJELENT:

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az OMGE. igazgatója a GEOSZ. titkára

← szerkesztésében a →

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1916. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár“ huszonkettödik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. A „Köztelek Zsebnaptár“ két kötetének ára 4 kor.

← Megrendelhető a →

„KÖZTELEK“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

600-1000 holdas jó birtokot

Budapest közelében, fővonalon, uri lakással, jó gazdasági épületekkel, megvételre keresek.

KÖZVETITÖK KIZÁRVA.

Ajánlatok „Földbirtokos 7209“ jellegre, a kiadóhivatalba kéretnek. 7309

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Kredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1916. február 9.

A betegség neve	Fertözve volt		Multethi		Multévi	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	62	69	68	74	51	53
Veszétség	299	312	288	299	208	212
Takonykór	27	38	29	44	25	29
Szaj- és körömfájás	113	312	124	372	539	5248
Juhhimlö	4	4	3	3	5	25
Ivarsz. hóly. kiütés	3	14	3	14	8	14
Rüthkór	462	901	411	784	155	404
Sertésorbánc	17	45	15	41	14	14
Bivalyvész	9	10	4	5	—	—
Sertésvész	206	470	214	511	172	495

Ausztriában 1916. év febr. 2-án fertözve volt: veszettséggel 35 k. 40 u., takonykórral 22 k. 27 u., ragadós szaj- és körömfájással 577 k. 8878 u., sertésvészszel 62 k. 159 u.

Németországban 1916. év jan. 15-én fertözve volt: takonykórral 87 k. 103 u., ragadós szaj- és körömfájással 2034 k. 5001 u., sertésvészszel 320 k. 400 u., ragadós szaj- és körömfájással — k. — u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonafőzsdéről.

1916. február 11.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Gabonanemfekben üzletkötések nem történtek. Az országos rekvirálások folytán az üzlet teljesen szünetel.

Budapesti takarmányvásár. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Február 11.

Hozatalok és árak.

Szállastakarmányok.	Főlhajtás:	Árak métermázsánként illérekben:
Réti széna I. rendű, 6...	15 szekér	1800—2100
„ „ II. „ 6...	80 „	1200—1700
„ „ I. „ új (csak június-júliusban)...	—	—
Réti széna II. rendű új (csak június-júliusban)...	—	—
Muharszéna...	45 „	1800—2300
Lucernaszéna...	5 „	1900—2400
Zabos-bükkönyszéna...	15 „	1600—2000
Összesen szállastakarmány...	180 szekér.	

Átlag 1300 kg. Összes suly 208,00 kilogramm.

Szalma s alomfélék.

Alomszalma	32 szekér	800—1000
Zsupszalma	8 „	1200—1500
Szalmaszecca	—	—
Rétiszéna III. r. csomagolásra	10 „	900—1001
Összesen szalmaféle	50 szekér.	

Átlag 1200 kg. Összes suly 60,000 kilogramm.

A vásár irányzata s forgalma: Legtöbb széna érkezett Alsónémediről és Lacházáról. Legtöbb szalma érkezett Üllőről és Dömsödről.

A kínálat: elegendő volt. A vevők száma: nagy. A kereslet: élénk. Az árak a vásár folyamán emelkedtek.

Örlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kilogrammonként:

Finom korpa	} Határár 18-50 K.	
Goromba korpa		
Rozskorpa		
Budapesti gyári repceporgácsa		51—52—
Lekullus maximált ára 100 kilónként		
zsák nélkül helyi gyár vagonfélékben		
vasúthoz		42-30—
kicsinyben		43-30—

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok: A zsiradéküzlet nagyjában az utolsó jelentési időszakban nem mutat lényegesebb változást. A sertésfelhajtások a hét folyamán kevésbé kiadósak voltak, dacára ennek, a disznózsír ára már a jövő maximálási időszakban érvényes ár felé közeledett, míg a szalonna ára még az új maximálási határ alá süllyedt. A forgalom nem volt igen nagy terjedelmű.

A budapesti tojástőzsde árjegyzései.

1916. február 10.

Tiszavidéki eredeti	178—	K.
Kosárúru (8 darab 1 korona) át-		
számítva	180—	K.
Irányzat: szilárd.		
Időjárás: hideg.		

A szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten is változatlan volt a helyzet. Finomított szeszt azonnali szállításra még kisebb mennyiségben is alig lehet kapni és miután a korábbi előjegyzések nagy része is még szállításra vár, újabb nagyobb tétel alig létesült.

A szeszüzletek felvétele megtörtént és mert várják a minisztérium intézkedéseit, melyek — tekintve a jelenlegi tarthatatlan helyzetet — végre rendet fognak teremteni.

Finomított szeszt 360—370 K.-val jegyeznek, azonban újabb nagyobb tétel nem létesült. Vidéki kartellen kívüli finomított részéről alig van ajánlat.

Denaturált szesz, tekintve azt, hogy a szeszgyárak a kontingens szesz termeléséhez szükséges nyersanyaggal sem rendelkeznek, alig kapható. Nagybani jegyzése 135 K., kicsinyben 140 K.

Exkontingens nyersszeszben nincsen ajánlat és az ecetgyárosok nagyrésze kénytelen kontingens nyersszeszben fedezni az ecetgyártáshoz szükséges szeszt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz gyéren érkezik a finomítókhoz, mert a vasúti teheráruforgalom sok helyen korlátozva van. Újabb eladás alig létesült.

A sertésüzlet heti szemléje.

(Az Országos Sertéskezelési Egyesület heti jelentése.)

1916. február hó 5.

Az elmúlt héten, főleg Budapesten lanya vásárok mellett csökkentek az árak és csupán a hét végén mutatkozott az áralakulásban némi élénkítés. A ferencvárosi sertésvásáron, ahová az elmúlt héten 5828 darab sertést hajtottak fel, mintegy 10—20 fillérrel estek az árak, úgy hogy a hét végén fiatal I. r. zsirsertés 520—540 f., II. r. 500—530 f., öreg I. r. 490—510 f., II. r. 480—490 filléren kelt el. A soványsertés-üzlet változatlan irányzat mellett megtartotta multheti árnyóját. A bécsi sertésvásár forgalma jelentékenyen kisebb felhozatal mellett (7270 drb) élénk volt és az elsőrendű zsirsertés ára 20—30 fillérrel (490—510 f.), a középminőségűeké (450—430 f.) és öregeké (450—430 f.) 30—40 fillérrel emelkedett. Könnyű sertések 440—450 filléren keltek el. Hussertések 20—30 fillérrel drágultak.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. február 10.

Főlhajtott:	Árak
Jobb minőségű hátsó és csikó	22 drb 530—1680
Könnyű kocsi (jukker)	46 „ 1500—2600
Nehéz kocsi (hintós)	60 „ 840—1600
Igás kocsi (nyugati vér)	85 „ 860—2500
Igás kocsi könnyű	242 „ 520—700
Fuvaroslovak	38 „ 410—600
Paraszlovak	32 „ 200—450
Alárendelt minőség	180 „ 60—600
Összesen	685 drb
Eladatlan maradt	365 drb
Irányzat: élénk. Székesfőváros levágásra vásárolt	
105 darabot 301—455 K.-ig.	

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. február 8.

Főlhajtott:	Árak
Magyarországból élő borju	144 drb 300—316 280—298
„ rugott	6 „ —240
Ausztriából élő bárány	— „ —
Összesen	150 drb
Irányzat: az árak szilárdak maradtak.	

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. február 10.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:		
Uj felhajtás	2997 drb	Elsőrendű hizott	34 drb
Mult vásárról	— „	Másodrendű	2881 „
visszamaradt	— „	Alárendelt minőség	65 „
Összeg	2997 drb	Növendékmárha	9 „
Eladatlan vágóhidra	—	Bivaly	8 „
Összeg	2997 drb		
Származási hely szerint:	Nem szerint:		
Magyar eredeti	1655 drb	Bika	318 drb
Magyar tarka	1334 „	Ökör	1201 „
Bivaly	8 „	Tehén	1478 „
Dán ai	— „	Növendék-bivaly	— „
Ausztriai marhák	— „	Összeg	2997 drb
Összeg	2997 drb		

(100 kg.-ként élőszuliban minden levonás nélkül illérekben.)

1916. február 10.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	275—290	230—272	160—228
Tarka hizott ökör	300—317	240—298	170—238
Konzerv ökör	—	—	—
Tehén	266—295	238—264	160—236
Bika	258—280	230—256	190—228
Növendékmárha	—	160—232	—
Bivaly	—	190—	—

Irányzat: lanya, az árak legjobb minőségűeknél 5—10 koronával, közepes és gyengébb minőségűeknél, különösen 10—20 koronával métermázsánként hanyatlottak.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. február 10.

Heti felhajtás összege	Kézelt vagon	Kézelt összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
február 4-től				
február 10-ig	153	4909	6917	607

Napi árak fillérben

N a p	Öreg néhez páronként 200—300 kg.	Páronként 300 kg.-on feletl	Páronként 200—300 kilogramm	Könnyű 220 kg.	Husos fajta
1) febr. 4.	480—490	530—540	520—530	500—530	—
febr. 10.	480—500	530—540	530—550	510—530	—

1) Az árak élőszuliban páronként 45 kg. élőszul és 40% levonással, kilogrammokban értendők.

Irányzat: lanya, az árak 10 fillérrel emelkedtek.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. február 7.

Főlhajtott:	Árak
Magyarországból	736 drb juh 6 drb kecske
Szerbiából	— „ juh — „ kecske
Összesen	736 drb juh 6 drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh — drb kecske

Választási malacok kerestetnek!

Keressék azonnali vagy későbbi átvételre 8—12 hetes választási malacot, 100 darabos falkától egész 1000 darabig.

Értesítések BRILL LAJOS sertésbizományoshoz, Budapest, VIII., Kenyérmező-utca 6. sz. alá kéretnek. Telefon József 31-77

Á r a k
(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

	kg.	páronként
Hízott ürű	220-240 fill.	kor.
Feljavított juhok	190-192 "	"
Kiverő juhok (anya)	90-120 "	"
Kisorolt kosok	"	"
Durvaszörű	"	"
Kecskek	"	"
Báránycsók	"	"

Irányzat: élénk volt, jóminőségűek árai szilárdak maradtak.

Soványserítés-árak.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete jelentése.)
1916. február 10.

	kilogramm	fillér
Sertésveszen átment sertések	60-100	430-440
" " " "	100-120	440-450
" " " "	120-160	450-470
" " " "	160-200	470-490
Sertésveszen át nem ment	60-100	400-400
" " " "	100-120	410-420
" " " "	120-160	420-430
" " " "	160-200	430-460

Árak élősúly kilogrammonként 4% engedménnyel.
Irányzat: csendes.

Soványserítés-árak.
(Eredeti tudósítás Úri Rezső sertésbizományostól [VIII. kerület, Népszínház-utca 22.] a „Köztelek” részére.)
1916. február 9.

	kilogramm	fillér
Sertésveszen átment sertések	60-100	440-440
" " " "	100-120	440-450
" " " "	120-160	450-460
" " " "	160-200	460-480
Sertésveszen át nem ment	60-100	400-400
" " " "	100-120	400-420
" " " "	120-160	420-440
" " " "	160-200	440-440

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: lanyha.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.
(Az áruk kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levo-nással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz páronként	400 kg. feltől	fillérig
Öreg közép	300-400 kg.	"
Fiatál nehéz élősúlyban	320 kg. feltől súly	570-580 "
Fiatál közép páronként	250-300 kg.	500-570 "
Fiatál könnyű	250 kg.	"

A hizott sertéstüzet irányzata: csendes.
Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatti levő területekről is szabadon szállíthatók. A felkűldési szándék a kertületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Jelentés a f. évi február 5-én Bécs-St.-Márton megtartott szabad marha- és vesztegvásárról.

Felhajtatott a szabad marhavásárra:

állatnem:	ökör	bika	tehén	bivaly	összesen
	175	108	427	—	710 darab

Felhajtatott a vesztegvásárra:

állatnem:	ökör	bika	tehén	bivaly	összesen
	10	—	—	—	10 darab

Osztályozás.

Szabadvásáron:		Vesztegvásáron:	
Hízómarha	475 drb	Hízómarha	10 drb
Csontosmarha	235 "	Csontosmarha	"
Összesen	710 drb	Összesen	10 drb

Irányzat: a felhajtás 200 darabbal nagyobb volt, mint a múlt szombati vásáron. Élénk kereslet mellett a vásár igen élénk és szilárd, a múlt csütörtöki áruk voltak irénnyadók.

Bécsi juhvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. február 10.

Felhajtás:

	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	130	Angol husos ürűk	—
Galiciából	—	Első. hizott ürű	—
Oszták tartományokból	—	Középm. hiz. ürű	190-200
	—	Selejtes juh	—
Összesen	130	Anyja juh	—

Irányzat: csekély kínálat mellett a felhajtott állatok enni eladták a fenti árakban.

Bécsi szurómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. február 10.

Felhajtás:

	Árak	(kg.-ként fillérben tisztá súlyban)
	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	—	—
Magyarországból leölt	—	—
Ausztriából élő	354-384	—
Ausztriából leölt	4537	332-352 260-330
Magyarországból leölt bárány	—	—
Ausztriából leölt	133	340-400 K. párja
Magyarországból „zsirsértés	—	500-530
Ausztriából „hussértés	2407	440-520
Magyarországból leölt juh	—	—
Ausztriából leölt	208	330-410
Összesen	7285 db.	—

Irányzat: a borjувásáron 200 darab nagyobb kínálat miatt az elsőrendű borjú 4-6 fillérrel olcsóbb lett, a többi minőségűek változatlanok. Sertés pedig 10 fillérrel drágult.

Bécsi sertésvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. február 8.

Felhajtás:

Minőség szerint:	drb	Származás szerint:	drb
Hussértés	2147	Magyarországból husos	1524
Zsirsértés	4377	Magyarországból zsirfajta	4371
Összesen	6524	Galiciából	—
		Oszt. tartományokból	629
		Németbirodalomból	—
Eladatlan maradt	77	Összesen	6524

(Árak kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsértés	500-510 kiv.	515
Középsértés	450-485	—
Öreg sertés	450-480	—
Könnnyű és szedett sertés	340-440	—
Süldő (lengyel, erdélyi)	330-450 kiv.	—

Irányzat: a felhajtás zsirsértésnél 450 darabbal és a hussértéséknél 330 darabbal kisebb volt, mint a múlt keddi vásáron. Elsőrendű zsirsértés 10-15 fillérrel drágult, a többi minőségűeknél a multheti ár változatlan maradt. Hussértés 10-20 fillérrel drágábban kelt el.

Bécsi szarvasmarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. február 7.

Felhajtás összege:

	drb	Minőség szerint:	drb
Hízott s legelőmarhában felhajtás	1694	Hízott marha	1894
Csontozni való marhában felhajtás	665	Legelőmarha (Wiedew.)	—
Összesen	2359	Csontozni való	665
Eladatlan maradt	10	Összesen	2359

Származási hely szerint:

Magyarországi	280	Nem szerint:	—
Galíciai és bukovinai	155	Ökör	677
Oszták tartományokból	1924	Bika	520
Boszniai	—	Tehén	1157
Összesen	2359	Bivaly	5
		Összesen	2359

(Árak 100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

1916. február 7.

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör tarka	—	—	—
Galíciai hizott ökör	—	280-304	—
Tarka hizott ökör	320-352	280-310	240-270
Bikák	220-290	—	—
Hízott tehén	230-300	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Kisgazdák hízó ökre	230-260	—	—
Csontozni való marha	150-180	—	—
Bivaly	—	—	—
Konzerváru (solt)	—	—	—

Irányzat: a felhajtás 800 darabbal nagyobb volt, mint a múlt hétfői vásáron. Miután elsőrendű hízó-ökör igen kevés volt, úgy azok részére a multheti árak megmaradtak. Harmadrendű ökör, bika, tehén és csontosmarha 6-10 K.-val olcsóbb lett.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Szilárd. Tessék a Galántai szántógép-mutató jelentését (kapható a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-i.-nél Budapest, Köztelek) beszerezni, abban megtalálják kérdéseire a választ. Ma olcsó szántógép nincs, aki pedig nem ért hozzá, az ne vegyen. Legtöke-letesebb szántógép eddig sem volt, ezután sem lesz.
Sp.

G. B. Tápiógyörgye. Kellner szerint a kellően szá-
tott és szellős helyen raktározott cukorrépaszelet va-
tartalma 10-11% között változik s nem mint ahogy
írja 8-8%. Az tilos, hogy a gyár 18% vizet tartalma-
szeletet szállítson, mert 14% vizen feltől már penés-
sedni képes a szelet s ezért 14% viztartalom az a vég-
határ, ameddig a cukorgyár ellen kereset csak aká-
indítható, ha valamely, de 10%-nál nem csekély
viztartalmat szavatoltatunk magunknak. Cs. I.

Ifj. T. M. Tataháza. A Bacher és Melichar-árjegyzé-
ben hirdetett négyzetes tengerifűtőgép pontosan va-
ha jól be van állítva és jól kezelik. A tábla ferde olda-
nál tessék kihagyni egy részt és úgy beosztani a vészt,
hogy az mint egy egyenes táblán legyen végezhető. A
kimaradt részt kézimunkával lehet pótolni. 2. A tege-
szárartógép ajánlható. 3. Az „Asra” szántógéphez
kell külön vizsga. Kezelése veszélytelen, üzemre olcsóbb,
mint a közzén üzem. Sp.

Z. J. Teclak. Az árpát és zabot is lehet, sőt igen
tanácsos formaidehiddel csávázni. A 40%-os forma-
dehiddől (formalin) 1 kg.-ot kell önteni 300 liter vízhez
és ebben az oldatban kell megmosni az árpát. A zab
csávázásához valamivel gyengébb oldat készíthető ol-
formán, hogy 250 liter vízhez adunk egy kilogramm
formalint. A kölest és kukoricát ugyanúgy kell csávázni,
mint a búzát és árpát. H. D.

Pusztakocsord. Egy ürköbméter hántott tölgdorong
(vargafa) 18 éves erdőből átlag 75-80 kg. száraz kéreg-
adhat. A kéreg ára ma métermázsánként 15-20 K.
Egy ürköbméter vargafa átlagos súlya 400-500 kg.,
tehát egy 100 tonnás vagonba mintegy 22-24 ürkö-
vargafa rakható. A vargafa ürköbméterjének ára ren-
szerint 0-60-100 K.-val magasabb szokott lenni, mint
a hántatlan dorongé. Ismerve a fa termelésére, szá-
ítására és kezelésére fordítandó költségeket, a fa téra
kiszámítható. B. O.

E. Gy. Sárkánypuszta. Az árpát a búzától elkülöníteni
meglehetősen nehéz feladat, azonban egy esetben, amidőn
egy értékes nemesített búzavetőmag megmentéséről van
szó, melyhez véletlenül árpa öntetett, az elkülönítés
sikertült egy a vízszinteshez kb. 45°-nyi szög alatti síkon
futó végtelen ponyvával működő gép segítségével, melyet
utastársaim szerint házilag készítettünk. A keveréket
háromszor felöntve, sikerült a búzát csekély veszé-
ssel az árpától teljesen különválasztani. A gép leírását
legközelebb közölni fogjuk. D. A. dr.

M. J.-né Kolozsvár. Amennyiben férjét a vármegyei
közgazgatás részéről nem terjesztik mint nélkülözhe-
tetlent szabadság elnyerése végett a földművelésügyi
minisztériumba, forduljon az Erdélyi Gazdasági Egyesü-
lethez s terjeszse fel onnan közvetlenül a kérvényt a
gazdasági egyesület pártfogásával a földművelésügyi
minisztérium elnöki ügyosztályához.

Ifj. B. I. Gelej. Minél kisebb átmérőjűek a társak,
annál alaposabb munkát végeznek, de annál több vonó-
erőt igényel az egész eszköz és vizont. Sp.

S. Szatmár-szárdny. A formalinnal csávázott búza
megőrölhető és emberi táplálékul felhasználható. H. D.

S. L. Makó. Olaszországból ma semmiféle gépet nem
lehet kapni, különben is az olasz szántógépek a mi
viszonyaink közé nem valók. Sp.

N. E. Görögül. Kérdésére a válasz levélben elment.

**VÉDJÜK MEG
A MAI ÉRTÉKES
ÁLLATÁLLOMÁNYT!**

A BORJAK felnevelése leg-
jobban sikerül, ha mindjárt szü-
letésük után beoltatjuk azokat

**borjutüdölob és
borjuvérhas ellen.**

Mert: ezek a ragálycsirák a legvesze-
delmesebbek az ujszülöttekre és ezek
ellenében módunkban van szérumo-
zással HATÉKONYAN védekezni. " "

**A megfelelő szérumok hazánkban
A Jenner-Pasteur Intézetben
VIII., Rökk-Szilárd-u. 39. szám alatt készülnek.**

**Sp. Az Intézet első és eredeti terme-
lési helye hazánkban az összes állat-
gyógyászati szérumoknak és a készít-
mények államilag felülvizsgálatnak.**

Egyelőre 10% február elsejétől

az áremelés, mert az összes zsiradékok, csomagolóanyagok, üveg stb. óriási mértékben drágultak. Az új detailárak Auszriában és Magyarországon minden gyógyszerárban és drogériában a következők:

Lysoform eredeti zöld üvegekben:

100 gr.	250 gr.	500 gr.	1000 gr.
Kor. 1.—	2.—	3.50	5.50

Lysoform-szappan elegáns dobozokban darabonként **K 1.60**
Fodormonta-Lysoform szájjíz üvegenként .. **K 1.60**

Lysoform-készítményeket csakis **eredeti** csomagolásban, az ismert védjeggyel vásároljon!

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár, Ujpest.

ERDŐ-ÉS FAÉRTÉKESÍTÉSNEEL

OLVASÓINK BECSÉS FIGYELMÉBE AJANLJUK

„A FAKERESKEDELEM — DER HOLZHANDEL“

magyar- és német nyelvű szaklap hirdetési és előfizetési előnyeit, valamint szakszerű közvetlen szolgáltatásait. E lap az érdekelt bel- és külföldi faipari és fakereskedelmi körök közkezdelt közlönye. **Előfizetve, hirdetve, ajánlva** a nagyméltóságú magyar királyi minisztériumok részéről is.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., VISEGRÁDI-UTCA 4. TELEFON 167-75.

MEGJELENIK HETENKINT MINDEN SZERDÁN.

◀ Ugyanitt állandó közvetlen érdeklődések. ▶

CSIZMÁK

raktáron levő tehén- és boxbőrből, kemény és puha szárral, esetleg LAKK-szárral megbízható anyagból. Kapható páronként 38-40 koronáért. **PLASINKA GYULA, Nagyatád, Somogy megye.** 6174

Munkásbakancsok és csizmák

kitűnő, strapaképes bőrből, erős, tartós börtalppal, különböző nagyságban, mezei, erdei, ipari munkásoknak elsőrendű lábbeli.

Lakenbach Oszkárnál, Wien 2/II., Robertgasse 2.

Szállítás utánvettel.

Meg nem felelő visszafogadtatik.

7203

Deering-féle marokrakóaratógépeket, fűkaszálógépeket,

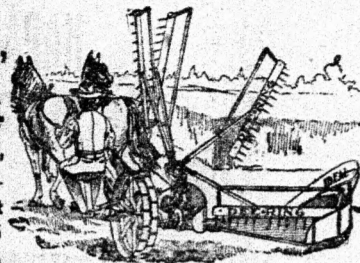
ezekhez szükséges

köszörülőeszközöket,

Deering-féle

gyűjtőgépeket és négyzetes tengeriültetőgépeket,

a tengerimiveléshez felette előnyös amerikai **Weedereket**, az amerikai **Planet kapálógépeket** helyettesítő és ezeket minden tekintetben felülmúló

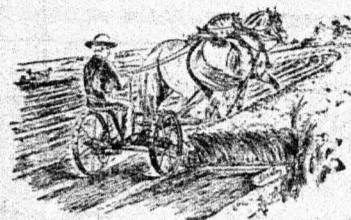
Sack-féle HH2-jegyű kapáló- és töltetőgépeket,

ugy különféle valódi.

Sack egyes és többvasu ekéket,

az egyes ekékre alkalmazható

grubber- és extirpátor-szerelvényeket, sorba-
vetőgépeket és boronákat,

valamint

motor után akasztható kitűnő négyvasu Sack ekéket,

a mai viszonyokhoz képest mérsékelt áron ajánl és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

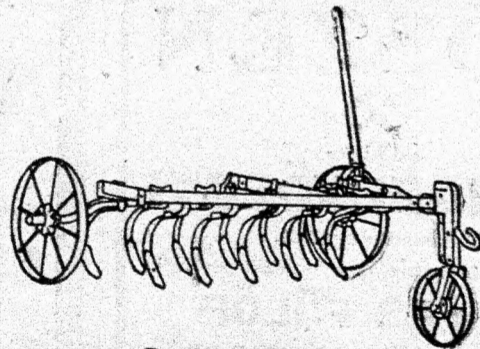
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára,

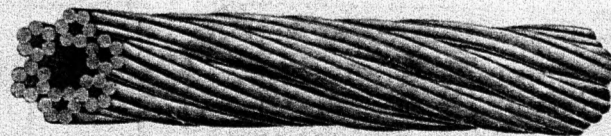
BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.

„RESICAI ACÉL“

ekék, boronák, kapák, hengerek és egyéb elsőminőségű talajművelőeszközök. Gőz- és traktor-ekékhez való ekeszerezvények.

Rugós kultivátor.

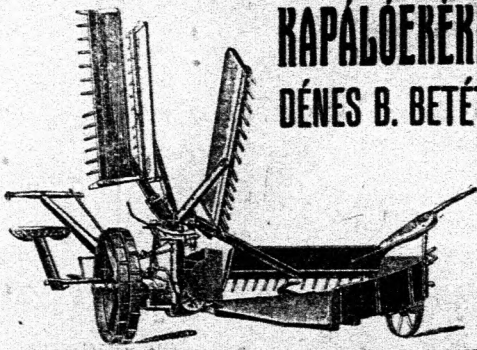
Kladnoi gőzekekötelek.

Részletes ajánlattal szolgál az

Á. V. T. VÁRBOKSÁNI GAZDASÁGI GÉPGYÁR VEZÉRKÉPVISELETE

BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA I. SZÁM.

LEGUJABB VILÁGHIRŰ **MAROKKARÓ-ARATÓGÉPERET, FÜKASZÁLÓKAT** ÉS MINDEN-
NEMŰ

KAPALÓERÉKET, melyekhez 2 könnyű ló teljesen elégsé-
ges, legolcsóbb árban legmesszebbmenő
jótállással a zonnal szállit raktárról:
**DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁG BUDAPEST, VI. ker., Vilmos-
császár-ut 61/K.**

Az állandó nagy keresletre való tekintet-
tel sziveskedjék megrendelését már most
feladni. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: ::

KÜLÖN OSZTÁLY: legujabb lisztörő
darálómalmokban,
mindennemű motorcséplőkészletekben és
gazdasági gépekben. :: :: :: :: :: :: :: :: :: ::

**MAGYAR MOSÓGÉPGYÁR-
MŰVEK RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG**

Telefonszám: József 6-41. Telefonszám: József 6-41.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-U. 23.

Berendezünk teljes gőzmosódákat, gőzkonyhákat kór-
házak, szegényházak, munkástelepek, kaszárnyák,
fogházak, hadihajók stb. részére. — Fertőtlenítő ké-
szülékek! — Mosódaberendezések kézi- és erőhaj-
tásra, mosó- és tisztítóintézetek, továbbá szállók,
intézetek, zárdák, gyógyintézetek, fürdők, magányo-
sok stb. használatára. — Centrifugálgépek minden-
nemű kézműves és ipari célokra. 6071.

„Dandár” mintamosóda a gyártelepen.

Köszenet

budapesti telepünkről eredeti vagonokban bármikor
azonnal szállitunk és pedig:

Prima porosz darabos köszenet	K	5-40
Prima porosz aknaszenet		4-60
Elsőrendű tatai vagy salgótarjáni darabos szenet		3-60
Mátranovákai darabos szenet		3-00
Elsőrendű tatai rostált aknaszenet		2-90
Prima porosz szalonfűtési kokszot		6-50
Prima osztrai kétszermosott kovácszenet		5-30

100 kgként ab vagon Budapest

továbbá direkt a bányából (szállitás 8-18 hét).

Prima porosz darabos köszén ab bánya 100 kgként	K	3-64
Prima karwini darabos köszén ab bánya 100 kg-ként		3-38
Prima osztrai kétszermosott kovácszenén		2-75
Prima porosz szalonfűtési diókoksz		3-60

Általános Szénkereskedelmi Vállalat

Budapest, X., Schuster-János-tér 1. szám.

Telefon 67-33. 6123

Gépolajok, compoundirozott hen-
gerolajok gözetekhez és magasnyo-
mású gépekhez. **Mótorhajtó**

NYERSOLAJ

kocsikenőcs, merevgépszir és
mindenféle gazdasági gépekhez szüksé-
ges összes kenőanyagok a legjobb
minőségben és legolcsóbb napiáron
kaphatók.

FENYVES PÉTER

olajnagykereskedő cég, Budapest,
VII., Bethlen-u. 41. Telefon: József 19-13.
6092

BIRTOKOT KERESSEK

vételre, kisebbet, lehetőleg főváros
közelében, 1200-2000 holdig és na-
gyobbat 2-4000 holdig. Csak prima és
jutányos.

Ajánlatok Képviseltek Részvénytársághoz,
Budapest, Nádor-utca 18. 7205

POLYVÁT, ROSTAALJAT

vesz
KALMÁR JENŐ, Budapest, VI., Bajnok-u. 19. 6116

Megjelent! Törvényileg védve!

„Vincellér”-por

Aki szőlőjét „Vincellér”-porral
permetezi, annak hordója szí-
nülüg teli lesz borral, mert
kékének hiányát nem érzi meg.
Száz liter vízbe egy doboz
2 korona 30 fillér.

Kapható:

NOVÁK J. M. Budapest, Bakáts-tér 9.

RÁKOT

szállit holt medrekbe, tavakba, jól tenyésző kecske-
rák fajtaból a rák idényében 5 kilós postakosarak-
ban, fogyasztásra is szállitok. 6108

Ikra-rákot ... .. 10 fillérért

lvadékokat szállit 4

STÜGERMAYER ANTAL, SZOLNOK.

OLAJIPAR TÁRSASÁG

Budapest, VI., Andrássy-ut 12.

Gyár: Rákospalota.

Gyártmányai: repceolaj, legfinomabb
tábla- és étolajok, gép-, motorhajtó-
és hengerolajok. Mindenféle autólá-
jak, zsiradékok, technikai és merev
gépszírok; olajpogácsák. 6154

Megjelent az új könyvkatalógus!!!

Ingyen küldi a „Patria” r.-t. gazd. könyv-
kereskedése, Budapest, IX., Őllői-ut 25. sz.

KÖSZÉN

az Ajka-

CSINGERVÖLGYI

(kőszénbányából.)

Megrendelhető kizárólag a vezérképviseletnél:

VAMOS FÜLÖP

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27.
6161

Telefon a marhavásártéren: József 18-91.

**A Budapesti Állatvásár-
pénztár Részv.-Társaság**

foglalkozik: szarvasmarhák, borjúk, juhok,
báránok, kecskék, sertések és húsfélék
bizományi eladásával.

Előlegét nyújt hatóságilag meg-
állapított kamatláb mellett

Értékpapírok Budapest-Ferencváros
Előlegét nyújt hatóságilag meg-
állapított kamatláb mellett Budapest Központi Vásárcsarnok.

Telefon a sertésvásártéren: József 18-35.

Aratógépek, fűkaszalók,

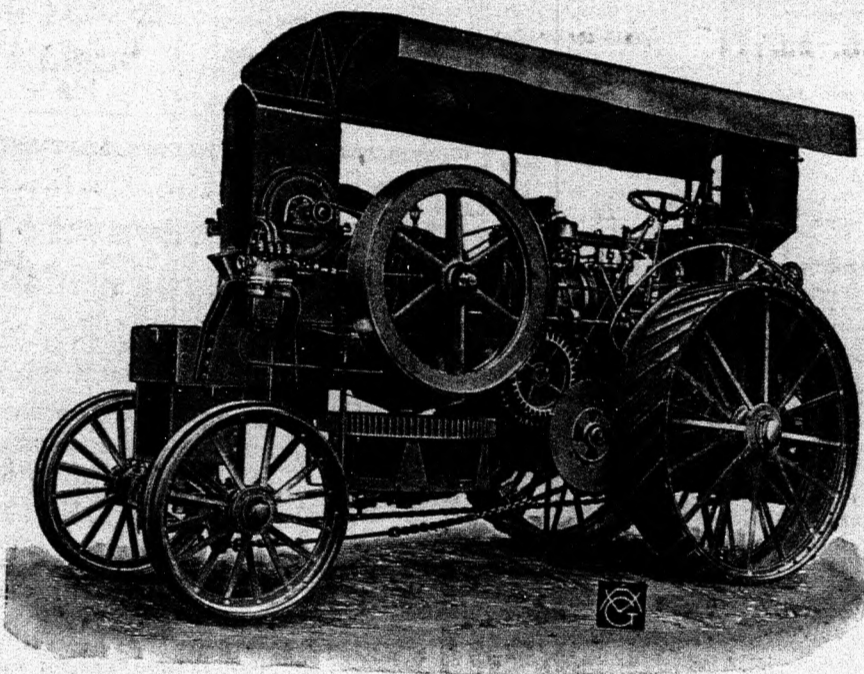
szénagyűjtők, szab. egyszerű
és műtrágyaszóróval kombinált vető-
gépek, örlő- és daráló mal-
mok, valamint az összes gazdasági gépek
az elismert legcélsezerűbb kivitelben kaphatók:

SZÜCS ÖDÖN

Budapest, VI., Nagymező-u. 66. 6103

Kétgéprendszerű „ASTRA“ GÁZERÉK

A létező
legolcsóbb
szántási
üzem-
költségek!

Nagy
teljesítő-
képesség!
Biztos
üzem!

Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként 450 gramm.
Vízfogyasztás óránként és lóerőnként 1,5 liter.

Felvilágosítással szívesen szolgál!

**A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának
Vezérügynöksége**

Budapest, Vilmos-császár-ut 32.

Eladó

8 darab 1½—2 éves szimmentáli tenyészbika
7 darab 1½—2 éves montafóni tenyészbika
2 darab 1½—2 éves berni tenyészbika
valamint egy darab 4 éves ardeni tenyészmen.

Bővebb felvilágosítással szolgál a
FORNAI GAZDASÁG
központi irodája, BUDAPEST, Arany-János-u. 16.

6215

Egy igen hasznos találmány!

Ludtömőkészülék és ludtömőkaloda,

melynek segítségével bárki is biztos sikerrel tömhet ludat.

Ismertető füzet

kapható "PÁTRIA" könyvkereskedésében, Budapest,
IX. kerület, Öllői-ut 25. 80 fillér portómentes küldéssel.
A készülékek pedig Turcsányi Istvánnál Kocséron, Pestm.

„ATLAS”

Asbestcementpala

versenyen kívüli legkitünőbb minőségű
tetőfedőanyag.

VÉDJEGY:

„ATLAS”

6187

ASBESTCEMENTPALAGYÁR

Sürgőnyezim:
Palatlas Budapest**RÉSZV.-TÁRS.**Telefon:
179-60.

Központi iroda: BUDAPEST, V. KERÜLET,
DOROTTYA-UTCZA 6/a. Gyár: BUDAFOK

ÓVÁRI ÉS SUBSTANTIA

bötermő, sokáig elfartható, legczukordusabb

takarmányrépamagvak

ezen kiváló tulajdonságaikért meghonosította CSERHÁT tanár. 1910-ben Dr. WEINZIERL, a bécsi magvizsgálóállomás főnöke összehasonlító kísérleteiben megállapította, hogy

100 mm. cukor	5 holdon 2300 mm. Óvári
	4-3 „ 1247 „ Substantia
	14-2 „ 5254 „ Eckendorfi

répában termelhető. Tehát Óváriból 3000 mm.-val, Substantiából 4000 mm.-val kevesebb vizet kell hiába fuvaroznunk, amikor 100 mm. cukrot tartalmazó répát szállítunk haza és 9—10 holddal kevesebb területet művelnünk, mintha a régebben divatos répát termelnők.

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmában, u. p. **Koncza.**

6115

Etyeki bér gazdaságban eladó 8 darab elsőrendű 2 éves Rambouillet

tenyészkos,

megtekintéshez kocsit küld előzetes értesítésre torbágyi állomásra **Deutsch Gyula, Bia.**

6105

Telefon 12.

Eredeti Svalövi Ligovo zab
másodévi utántermésből kitenyészett

vetőzab

kapható, — az illetékes vetőmag ellenőrző bizottságok bizonyítványával igazolt vevők részére — a Magyar magtenyésztési részvénytársaságnál, Monor.

6188

Aratógéptulajdonosoknak nagyon fontos!

Ajánlunk manilla és cérnázott

kévekötfonalat

továbbá elsőrendű svédországi rézgálicot,
I-a elsőrendű Raffiát, továbbá ajánlunk amerikai és belföldi

gép-és motorkenőolajakat, nyersolajat,

benzint, motor- és autóbenzint, petróleumot, valamint
mindennemű műszaki cikkeket.

HALÁSZ és TÁRSA

műszaki vállalata,

DUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 8. sz.

Telefon: 144-2.

6134

Legmagasabb árakon vesz, mintázott ajánlat alapján

lóherét, lucernát, baltacim- és egyéb gazdasági magvakat

FÖLDES GYÖZŐ bizományi irodája,
BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCA 8. SZÁM.

Telefon: 141-16. ← Táviratcim: Földesur Budapest.

Ugyanezen magvak, nemkülönbén **I-a raffiaháncs** és eredeti Sachs-féle quedinburgi, szavatolt fajtiszta és csiraképes **répamagok**, azonnali szállításra kaphatók.

6086

Eredeti Hollandi tenyész- és tejteheneket, üszöket, burjukat és tenyészbikákat

csakis elsőrendű árut, fuvar- és hibától mentesen Ausztria-Magyarország minden állomására szállít gazdáknak és szarvasmarhaszállítóknak

D. STOPPELMANN Hollandiából
MOST: CÖLN, DASSELSTRASSE 24.

Frigyes főherceg uradalma, Teschen. A cs. és kir. gazdaság Smiritz és Jenő, a m. kir. gazdasági akadémia gazdasága M.-Óvár, a krakkói cs. és kir. gazdasági egyesület szállítója stb. Az utolsó esztendőben mintegy 10.000 darabot szállítottam Ausztria-Magyarország legelső uradalmainak és nagybirtokosainak **Prima referenciák rendelkezésre állanak.** Valamennyi fajta 100 kiló élősúlyban, a vagonból hivatalosan kimérve szállítatik.

6191

BAKANCS

tehenbőrfejjel, garantált papirmentes, szegezett és varrott, erős talppal, továbbá erős hasított bőrből hadifoglyoknak, munkásoknak. ← Kapható:

SCHÖNFELD, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 43.

Meg nem felelőt megtekintés után bérmentve visszaveszek. Szétküldés utánvétellel.

6176

Szénát és szalmát

minden mennyiségben

veszek és eladok.

Felpréseléshez modern

▶ préseimet adom. ◀

EHRÉNREICH DEZSŐ

BUDAPEST, IX. KER., LÓNYAY-UTCA 19.

6212

Bérleti hirdetmény.

A kassai káptalan hevesvármegyei Tisza-örs község határában fekvő, mintegy

háromezer (3000) kat. hold területű mezőgazdasági birtokát

1916. évi október hó 1-től kezdődőleg 12 egymásután következő évre **bérbeadni** szándékozván: erre pályázatot hirdet.

Pályázók írásbeli ajánlataikat a kassai káptalan dékáni hivatalánál (Kassa, Mészáros-utca 4 szám) nyújtsák be, hol is a szükséges tudnivalók iránt tájékoztatást szerezhetnek. Tiszaörs vasuti állomása: Tiszafüred.

Kassa, 1916. február 4.

7208

Kassai káptalan.

Azonnali befogásra kiválóan alkalmas **40 drb**

magyar tinó

eladó. Érdeklődőknek felvilágosítást ad a

HASZONBÉRLETI URADALOM TISZTTARTÓSÁGA, BÄNLAK, Torontal m.

7208

Haszonbérbeadó legelőbirtok.

A Reviczky József örökösei tulajdonát képező

868 holdas legelőbirtok

melyben 200 hold szántó és 3 gazdasági épület van, előnyös feltételek mellett azonnal haszonbérbe kiadó. A szántó-földeken a szántás azonnal megkezdhető. A birtok fekszik Bihar vármegyében, Berettyószentmárton község határában, 3 kilométernyire a berettyóújfalusi vasútállomástól, Püspök-ladány-Nagyvárad vasuti vonal és Nagyvárad-Berettyó-újfalusi köút között. — Bővebb felvilágosítással szolgál:

Liptay Jenő, Reviczky József örökösei megbízottja,
Nyíregyházán.

6212

Szolinszky Jenő és Tsa

bérszántóvállalat

Budapest

VII., Damjanich-utca 58.

Telefon: József 51-52.

6121

Burgonya

ipari célra, egészséges, lehetőleg magas keményítőtartalommal megvételre kerestetik bármily nagy mennyiségben. Mintázott (6 kiló) árajánlatot kér:

Uradalmi intézőség, Mikosdpuszta, Vas-m.

6210

HADIFOGLYOK RÉSZÉRE

a legolcsóbb reggelit és vacsorát szolgáltatja a

„Szövetség-kávé cukorral“

◆ kilónként 3 kor. ◆

FELLNER GYULA, Budapest, V., Lipót-körut 9. sz.

6164

MASCHINENFABRIK IMPERIAL, MEISSEN

„ (SACHSEN) „

MINDENTSZÁRÍTÓ (Allestroekner)

automatikus gépein aratás után azonnal szárítható:

kukorica, mindennemű gabona, magvak, burgonya, répalevél, répaszelet, kukoricacsutka, stb.

Kukoricagóré fölösleges.

Az IMPERIAL-szárítók STABIL- és TENGELYENJÁRÓ-rendszerűek.

„ A tengelyenjáró szárítógép „

VÁNDORSZÁRÍTÓ-nak

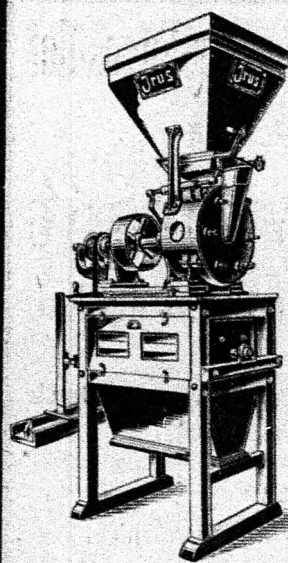
„ alkalmazható. „

Prospektust és árajánlatot díjmentesen küld a magyarországi vezérképviselő:

Dr. KOPPER A. mérnöki iroda,
Budapest, VII., Dohány-utca 68. sz.

◆◆◆ TELEFON: József 30-62. ◆◆◆

6190

Uradalmak, gazdaságok, kenyérgyárak, sütődék, szövetkezetek, községek stb. **Itt** szükségletük előállítására ajánljuk legjobban bevált, szabadalmazott

R. modell Irus-malmainkat.

Malmainkkal tészta-, főző- és kenyérliszt minden finomságban állítható elő, kiőrlés búzánál 84%, rozsnál 80%. Takarmánymagvak, szecskázott szalma, here, luczerna, tengeriszár, csutka stb. szintén lisztfinomságig őrlhetők.

Ezen speciális gép gazdaságokban ma már nélkülözhetlen.

Bárhol felállítható, kevés helyet igényel és minden előzetes műszaki képzettség nélkül bárki által kezelhető. Minden hajtóerőre alkalmas. Bővebb felvilágosítással és ábrás árlappal készséggel szolgál:

Irus-Művek Magy. Közp. Iroda

Budapest, VI., Teréz-körut 30. sz. :: Telefon: 162-75

6182

RÉZGÁLICZ

98-99%-os svéd származású, 150 kg.-ot tartalmazó ingyenhordókban per 100 kg. . . . . 900.- K

RÉZKÉNFOR

Szavatolt 8%-os, 50 kilogrammos bruttó súlyu ingyenzsákokban per 100 kg. . . . . 400.- K

KÉNFOR

50 kilogrammos zsákokban per 100 kg. . . . . 300.- K

RAFFIA

kb. 100 kg.-os bálákban, bruttó für nettó súlyban, 1/a Mayunga minőségű per 100 kg. 360.- K
1/a Tamatave " " " " 330.- K

Minden hely raktáramon. Azonnali megrendeléssel a teljes vétélár előre beküldendő. Míg a készlet tart

minden azonnal szállítható.

FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő,
Budapest, V., Csáky-utca 43. Telefon 121-64.

HUNGÁRIA LÓHUSCSARNOK KOLOZSVÁR MALOM-UTCA 8. SZ.

TELEFON 1081.

Villanyerőre berendezett hentesárugyára ajánl a nagyobb mennyiségű fogyasztóknak

kétszerfűstölt szárazkolbászt (eláll hetekig) kg.-ként 2-60 K
prima szalámit kg.-ként . . . . . 4-50 „

a megfelelő összeg előzetes beküldése ellenében. Próhamegrendelés 5 kg.-os postacsomagokban pontosan eszközöltetik. Jó husban levő vágólovakat a legmagasabb napiárban vesz.

6129

Gőzekeüzemünk

(John Fowler & Comp. gyármányu gépek)
ez év tavaszán néhány ezer hold

gőzszántást

még felvállal.

6183

Közelebbi adatokkal szolgál az igazgatóság Nyitrán.
Felvidéki Parcellázó és Gazdasági R.-T. Nyitra.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület

hetvenhatodik évi

rendes közgyűlését

1916. évi februárius hó 26-án d. u. 4 órakor

fogja

Budapesten, központi épületében (IV. ker., Deák Ferenc-utca 5. szám) megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak az 1915-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. A felügyelőbizottság nyolc tagjának megválasztása (alapszabályok 36. §-a).

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatalnak meg, hogy az alapszabályok 14. § a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja akár saját személyében, akár meghatalmazott által szavazati jogát, kinek részvénye 1915. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letételezt.

Budapest, 1916. februárius 4-én.

Az igazgatóság.

6222

(Utánnomás nem díjazatik.)

Ris- és közép gazdaságok számviteléhez legalkalmasabb ORMÁNDY JÁNOS: GAZDASÁGI SZÁMTARTÁSI NAPLÓJA

Ara tartós kötésben 6 K.

Kiadta az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gazdasági egyszerű

:: számtartás ::

különös tekintettel a jövedelmi adótörvényre

Ara füzve 12 korona, vászonba kötve 14 korona.

Kidolgozta: Ormándy János.

Ezen munka a lehető legrészletesebb felvilágosítást nyújtja az egyes gazdaságok, uradalmak bérletek és bérbeadott birtokok adóköteles, tiszta jövedelmének gyakorlati példákkal kísérvé történő összeállítására, a bevallási ívek kitöltésére, a számtartásnak a törvény rendelkezéseihez való alkalmazására.

Megrendelhetők a „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

MEGHIVÓ

a Gizella Gőzmalom Részvénytársaság Budapest

1916. évi február hó 17-én délután 4 órakor a vállalat saját helyiségeiben (IX. kerület, Soroksári-ut 16. sz.) megtartandó

rendes évi közgyűlésére.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a mérleg bemutatása, a nyereségre vonatkozó határozat.
2. Hat igazgatósági tag választása öt év tartamára.
3. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása a lefolyt üzleti évre.
4. Öt felügyelőbizottsági tag választása egy év tartamára.
5. Az igazgatóság indítványa tisztviselői nyugdíjintézet alapítása iránt.
6. Esetleges indítványok. (Alapszabály 11. §.)

NB. A szavazati jogukat gyakorolni kívánó t. részvényesek kéretnek saját nevükre szóló részvényeiket az alapszabályok 8. §-a értelmében legkésőbbben f. évi február hó 12-ig a társaság pénztáránál letétbe helyezni.

6217

Meghívó

a Magyar Földbirtokosok és Bérlok Szövetkezetének

1916. február hó 28-án, hétfőn délelőtt 11^{1/2} órakor

Budapesten (Nádor-utca 18., I. em.), saját helyiségében megtartandó

rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
2. A igazgatóság választás utján való kiegészítése.
3. A felügyelő-bizottság javadalmazásának megállapítása.
4. A felügyelő-bizottság megválasztása 1 évre.

Budapest, 1916. február hó 12-én.

Az igazgatóság.

Mérlegszámla. Vagyon: Pénztárkészlet K 23.709.77. Pénzintézeteknél elhelyezve K 142.066.36. Adások K 15.045.21. Berendezés K 1.000.—, Teher: Részjegytőke K 53.600.—, Hitelezők K 58.363.42. Nyereség K 69.857.92.

Veszteség- és nyereségszámla. Veszteség: Házbér, fizetések, lakbérék, költségek, alapítási költségek, felügyelő-bizottsági díjak és adó K 87.220.08. Leírások: Berendezésből K 5.413.89. Kétes követelésekre K 37.094.60. Nyereség: Részjegy-jegyzési díjak K 2.030. Jutalék K 119.700. Áruszámlán nyereség K 64.342.79. Kamatnyereség K 417.32. Nyereségáthozat múlt évről K 13.096.38. Nyereség K 69.857.92.

6230

Uradalmi számtartó

április 15-ére hasonló természetű

állást keres.

Nagy magánygyakorlata van, kereskedelmi érettségit tett, szépen ír, érti a kettős könyvvitelt. Egészséges, ügyes, teljesen hadmentes.

Elek Árpád, uradalmi számtartó, Enying, Veszprém m.

710

EREDETI STOCK MOTOREKE

nagyszámú rendelés folytán csak márciusi szállításra kapható. Hazánkban 120 gép dolgozik. 7 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 45., I. EM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS.

A b. Vécsey-féle csegöldi és ungszennai uradalma-
számталаншор kitüntetett s Budapesten is többször első díjat
nyert magyar alföldi gulyáiból eladó:
23 drb két-, 2 drb három- és 1 drb négyéves
magyarfaj bika.

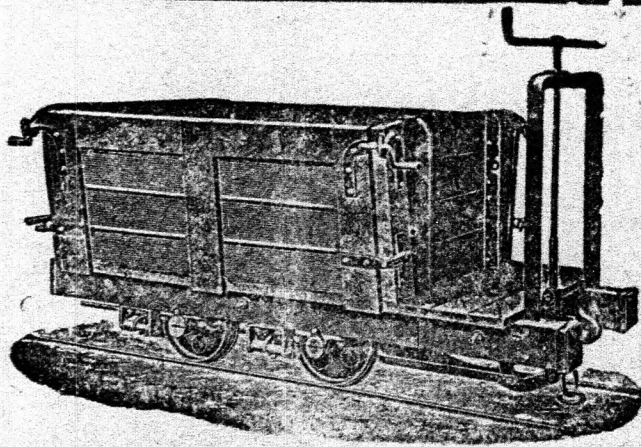
Az eladás szabott ára k mellett szabad kézből történik mindkét helyen.
Bővebb értesítés szerezhető és a vasutállomásokra
kocsi kérhető, az eladást eszközölő uradalmi intézőségektől:
Csegöld (Szatmár m.) u. p. és távirda Jánk,
vasúti állomás Jánk-Majtis; vagy Ungszenna
(Ungm.) u. p. Pályin, távirda és vasutállomás
Nagymihály. Pethő György jószágigazgató. 7202

Vizfehér, kétszermosott	BENZOL	pr. 100 kg. K	65'—
fahordó 14 korona, vashordóra betét 50 korona.			
Fekete kocsikenőcs		" " "	70'—
Prima gépszir		" " "	140'—
hordóstól együtt mérve.			
Gépkendőolaj nagyobb gépekhez		" " "	140'—
Motorkenőolaj		" " "	150'—
Dieselmotorhengerolaj		" " "	240'—
Gőzhengerolaj		" " "	240'—
Gőzekehengerolaj		" " "	250'—

minden ingyenhordóban, eredeti Tara levonással.
Kölcsön vagon- és kazalponyvák.
FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő, Telefon
BUDAPEST, V., Csáky-u. 43. Interurbán 121-64.

Huszonhat darab négyéves, legnagyobbbrészt magyarfajú,
kifejlett erős tinó
kapható, Pap Gazdaságban,

Alsóelemér, Torontál megye. Vasúti állomás Alsóelemér. Levélbeli
kérdézősködés Pap Gazdaság, Alsóelemér küldendő. 636

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.
Keszkenyvágyú Vasutostálya Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

A Győri Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

Zsák- és ponyvakölcsönzés.

zsák, ponyva,
zsinegárak legmegbízhatóbb szállítója
Schillinger Miksa
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7.
Alapított 1878. 6054 Alapított 1878.

Magyar királyi Államvasutak Üzletvezetősége Temesvár.

649/910—L. szám.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi Államvasutak temesvári Üzletvezetősége az 1915. év folyamán a temesvári szertárban beszerzendő és nékülözhetővé való mintegy 380 drb üres kátrányos és egyéb tisztítatlan hordó eladására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A fent kitüntetett mennyiség csak előreláthatólag lett megállapítva, a az 10% al nagyobb vagy kisebb is lehet. Ha a minimális mennyiség 1916. év végéig nem bocsájtatnék rendelkezésre, akkor a hiányzó mennyiség 1917. évi január végéig fog átadott.

A hordók eladására irányadó a 4774/911. szám alatt fennálló általános és a 649/910. számú ajánlati felhívásban foglalt részletes feltételek. Az általános feltételek a m. kir. Államvasutak budapesti nyomtárnyátáránál 50 filléért megismerhetők, a 649/910. számú ajánlati felhívás és ajánlati úriap pedig a közlött Üzletvezetőségnél dímentesen kaphatók.

Az ajánlatok a magyar királyi Államvasutak temesvári Üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez a következő címre: „Ajánlat üres hordók megvételére. 649/910. számú” 1916. évi február 22-én déli 12 óráig zárt és lepecsételt borítékban benyújtandók, vagy posta útján beküldendők. Bónatpénz győzőt a megvenni szándékoló hordók értékének 5%-a készpénzben vagy Állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1916. év február 21-én déli 12 óráig a közlött Üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letéteendő.

A 4774/911. számú általános és 649/910. számú részletes feltételeket, két tanu előtt aláírva, az ajánlatokhoz kell csatolni.

Bónatpénz vagy az aláírt feltételek nélkül, ugyancsak elégtelen bónatpénzzel, sértett, vagy le nem pecsételt borítékban és elkévre beérkezett ajánlatok, vagy olyanok, amelyek a feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Temesvár, 1916. évi január hóban.

Az Üzletvezetőség.

Haszonbérbeadó birtok.

Bárá Schwaben Durneiss Gyuláné sz. Reviczky
Melanie urnó tulajdonát képező, Szabolcs vármegye,
Nyirbogat község határában fekvő

3100 holdas birtoka

700 hold vetéssel, 100 hold dohánytermelési engedéllyel, megfelelő gazdasági épületekkel, 1916. év április hó 1-től haszonbérbe kiadó.

A birtokot a debrecen—nyirbatori vasut és kőut érinti, nyirbogatí vasutállomás a birtokon. Bővebb felvilágosítást ad a báróné megbízottja:

LIPTAY JENŐ, NYIREGYZHÁZÁN 6213

ZSÁK- ÉS PONYVA-

rendeléseket a nyári idényre

☞ csak most fogadok el. ☞

Nagel Adolf

zsák- és ponyvagyár
és kölcsönzőintézet

Budapest, V., Arany-János-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület-Vegyvizsgáló Állomása

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden
egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

■ Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben ONGE,
tagoknak az állami díjazásból 10% engedmény. ■

A munkáltatási idényre ajánlunk **elsőrendű pestvárosi fehér tábla-**
és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát,

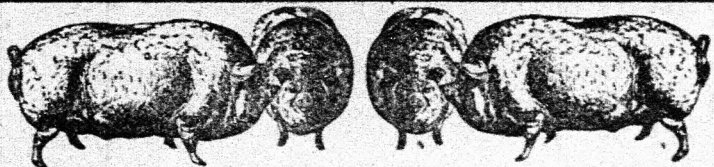
valamint pestvárosi

disznósírt

a legmérsékeltbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósír- és szalonnanagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.
Sürgőnycim: „Weiszefelt, Budapest.” Interurban távbeszélő „József” 14-50. 6151

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

Rövidített sürgőnycimem:
Sertbizmány
BUDAPEST

TELEFON:
József 22-41.

Sertésstenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal

URL REZSÓ sertésbizományi céghez.

Vevők állandóan előjegyezve!

Megjelent az új Könyvkatalógus! Indígyen Kéldi a "Patria" r.-t. Könyv-
Kereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gőzeke- és motorekberészletek,

mint acélfogaskerek, fémcsapágyak, bronztolattyuk, dugattyuk, ekevasak, kormányok, tüzszekevények, forcsövek,
I-ső rendű sodronykötelek stb. **minden gyártmányu gőzekéhez** készülnek és kaphatók

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR- ÉS GÉPGYÁRÁBAN, MISKOLCON.

Munkafelvételek, költségvetések ingyen.

742

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu

Kaszáló-, marokkrakó- és kévekötőgépeket

hozzávaló **Kévekötő** zsineggel

szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141. szám.

Sürgőnycim: Magomobil, Telefon 45-15.

Nagy tartalékalkatrészraktár.

Allást keresők

Gazdatiszti állást keres... 56 éves, hadmentes, róm. kath. vallású gazdatiszt, ki a gazdasági iskolára 2 éves tanfolyamát „kittinó” sikerrel végezte és kintinó gyakorlati bizonyítványokkal rendelkezik.

Műkertészi vagy főkéntési állást keres... kiscsaládú, katolikus egyén, Április 1-re, vagy május 1-re. Értés díjaz. konyha-és gyümölcs-kertészetet, a korai hajtatást, méhészetet, szőlőművelést.

Uradmali jószágigazgató, ki jelenleg is mint ilyen van egy nagyobb uradalomban alkalmazva, eivállal bármekkora uradalmat önállóan vezetni. Kivánatra személyesen bemutatkozom. Megkeresést „Jóságigazgató 711” jelző alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Műkertész állást keres... 1-ére. Teljesen szakképzett, józan, nős, kiscsaládú, 25 éves, hadmentes, jelenleg egy szanatórium 46-kertészé. Kivánatra bemutatkozik. Szíves megkereséseket konvenció megjelölésével e hó 25 ig kár Juhász József, Nagymaros, posta restanté, Hont m. 618

Főgépészi állást keres... hadmentes, gépészet szakmában teljesen jártas egyén. Eivállalja nagyobb gazdaságok, bányatelepek, szeszgyárak vezetését. Szíves megkeresést kár Hajdás János főgépész, Inám, u. p. Dombóvár, Tolna megye. 645

Önálló állást keres... 39 éves, nős, hadmentes, szakvizsgázott gazdatiszt, 24 évi nagy bérmezőgazdagságban szerzett gyakorlati tapasztalattal. Beszéli magyarul, németül, horvátul és tótul. Szíves megkereséseket „Szakvizsgázott 711” jelzővel a kiadóhivatal továbbítja. 647

Szőlőkezelői vagy jobb vinceszőlőcelléri állást keres azonnali belépésre, 28 éves, nős, róm. kath. vallású, labórlágú miatti hadmentes, pozsonyi vinceszőlőcellára 2 éves tanfolyamát 1912/3 évokban teljes sikerrel végezte és azóta egy a borászat valmint szőlőszőlőterén gyakorlati munkákkal rendelkezik. Szíves megkeresést kár a fentebb megjelölésével, Sz. P., Nemesapán, u. p. Nagyörsény, Nyitra m. 693

Mezőőri állást keres, 38 éves, katonaviselt, hadmentes, iparkodó egyén és vele együtt egy, a baromfitenyésztéshez teljesen értő nős. Megkereséseket bár megjelölésével kérék Fialkovszky J. Újpest, Pálfi-u. 7. 692

Okl. gazda, keresztény, 32 éves, hadmentes, 10 évi gyakorlati bir, állandó intézői állást keres azonnali belépésre. Beszéli a magyar és a szláv nyelveket. Cim a kiadóhivatalban. 715

Gazdatiszti állást keres... 30 éves, róm. kath. vallású, 12 évi gyakorlati bir, nőtlen, teljesen hadmentes, egészséges egyén március vagy áprilisra, csakis állandó és kiegészítő helyre reflektál. A magyar és román nyelvet teljesen bírja. Cim: Lakos, Nyiregyháza, Hunyadi utca 13. 661

Gépezs, 66 éves, teljesen szakképzett, 25 évi gyakorlati munkában szerzett. Értés díjazás gépek javítását és kezelését, valamint: fűkaszáló, marokkötő, kévekövetőgépek javítását és kezelését. Jelenlegi állását márc. 15 én hagyja el, keres magának havi csempét és javítást huza mosabb időre, esetleg egy inasnal is rendelkezik. Későbbi megteretése esetén évesre is marad. Értés díjazás gazdasági vasútnak, ha az uszág fogadjja a segédet, eivállalja a kővelemunka felügyeletét is. Okleveles lóvasaló. Főgépészi állást is elfogad, akár gazdaság, szeszgyár, vagy közelmunkában. Szíves megkeresést kár Újváry Ferenc gépezs, Ladames, Alsóokád megye. 662

Főtiszt állást keres nagyobb uradalomban akadémiát végzett, róm. kath., 48 éves, nőtlen, hadmentes egyén. A gazdaság minden ágának vezetésében, ugyancsak levezetésben, könyvvitelben teljesen jártas. Német magyar nyelvet bírja. Cim: dr. Ferenczy Boba. 653

Gazdasszónynak ajánlkozok... 48 éves nő, uszági házhoz, ki már 14 hónapban több éven át működik. Kintinó főnök. Szíves megkeresést kár Stranziczky L., Kisvárd, Zrínyiutca 28. Szabolcs m. 767

Allatok

BAUER B. GYULA SERTÉSBIZOMÁNYOS Budapest, VIII., Bezáródi-u. 10. Telefonszám: JÓZSEF 21-70. Sürgőnycim: LUCULLUS Budapest. Sovány és hizott SERTÉSEKET a legmagasabb áron értékeltek. Szalonnamagrendeléseket jutányos áron szállítjuk. Tenyésztőknek mórakélt kamat mellett előfogat nyújtok.

Sortéseket egyéveseket, legelőre való bonyhádokat, ugyancsak márhát veszek a legelőre való árak mellett. Ajánlatokat kár: Wagner A., Budapest, IX., Ankvál-u. 7/a. 6918

7 hónapos feketelarka hollandi, edzett, staton feinevelt bika eladó. Anyja eddig 3500 liter tejet adott. Niderhauser Gyula, Arad, postafiók. 525

Eladó két magas félvér nagyon páros, feltűnően szép 9 éves, 103 % magas megbízható behajtott pej kanca. Árak 5500 korona és gy 4 éves angol arab sárga herélt csikó 3000 korona. A kancák tenyésztésére kiválóan alkalmasak Cim: Teglássy András kerület (Abau) m) gazdasága. Vasúttállomás Korlát-Vízselet. 472

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyészvikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok 5101

FUCHS LAJOS tenyész- és haszonszállítókat Előpest, István-tér 10. Sürgőnycim: Fuchs Lajos. Telefon 130-19

Eladó egy pár 5 éves, hibátlan, magasan járó sárga jukker. 185 cm. magasak, egyik kanca, másik herélt, Tarján Béla földbírókorsnál, Kiskunfélegyháza. 612

Eladó gróf Széchenyi Antal és Frigyes somgyatarnócai uradalomban 24 drb 6 hónapos yorkshirrel tenyészkanca. Megkereséseket Intézőséghez küldendők. 554

Páva-kacskat egy éves szép példányt, egy jól fejlett pávatyukert elcserelek Cim: Boér Sándor, Hidegvég, Háromszék megye. 469

Eladó egy 2½ éves hasban importált fődés számu igen szépen fejlett fekete tarka hollandi tenyészbika. Bővebbet Petánovits József gazdasága, Ótóny, Pusztaszabolcs, Fejér megye. 468

Angol telivér mén, veszek nyelket nyert, erőseconozottu, hibátlan, epállimán, eladó. Apja Gamsche, anyja Casota. Fővényesbátpuzta, vasút Szentmargitapuzta, sürgőnyállomás Pélgár. 471

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészkancaik, választott esikók és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezesemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kivánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak. Cimem: IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásáris ügyintéző CSAKTORNYA (Muraköz), Törv. bejegyz. cég. Sürgőnycim: Heinrich Senior, Csáktornya. Interurban-Telefon: 32. szám.

Legelőrendű eredeti bonyhádi teheneket, friss borjasokat, hasasokat a tenyészvikákat bármely időben, bármely mennyiségben kulánsul és legolcsóbb áron szállít.

Fiaschner S. Sándor tehénkereskedő. Törvényességgel bejegyzett cég. Levél- és sürgőnycim: Budapest, VII., Elemer-u. 17. Telefon: József 38-06. Istálló: Kispeszt, Öllő-ut 4. Telefon: 710-20-22 (estétől)

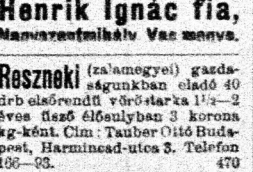

A „Háztartás” fogyasztási szövetkezet vesz bármily mennyiségű frissen lőtt nyulat, fácánt és foglyot. Ajánlatok a „HÁZTARTÁS” igazgatóságához, BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. szám küldendők. 662

Vöröstarka tinó és üsző teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi ügyintézés jármos és beállítás díjára szállításra vállal. Kitinó friss fejőstehenek előleges jelentés után nálam mindenkor megtekinthetők kizárólagos névelők. Vevő teljesítése szerint választhat. 4735

Henrik Ignác fia, Magyarországi Magyar Vasgyár. Reszneki (Zala megyei) gazdaságunkban eladó 40 drb elsőrendű vöröstarka 1½-2 éves fűző előnyben 3 korona kg-ként. Cim: Tauber Ottó Budapest, Harmad-utca 3. Telefon 186-93. 470

SERTÉSMISKÁROLÁS A n. é. gazdaságosságunk tudomására hozom, hogy sertéseket miskarolni meghívva a vidékre is bárhol elmegyek. FRANCISCS JÁNOS okleveles sertésmiskaroló Kaposvár, Zrínyi-utca 22. Louisd'or angol telivér tenyészmenek 8000 koronáért eladó, apja Orwell anyja Perle d'or, neveltetés Fésztelce gróf fennlé mensekben 12 hónap 6 éves pej, magassága 172 cm. Cim: Lederer László bábcskai gazdaság Intézősége Kunszentmárton. Ugyanott 5 éviárattal csikója is megtekinthető. 390

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli tenyészetében 4000-5000 liter évi tejhozamu családokból származó telivér bikák vannak eladásra felállítva. A tehenszék törzsenek évi átlagos tejhozama 3614 liter, 3-94% zsírtartalommal. Az egyes anyaiállatok tejhozamára, a zsírtartalomra és a takarmány értékesítésére vonatkozó, a fejérmegyei tejjel-ellenőrző egyesület által szolgáltatott adatok és zsvizsgálatok rendelkezésre állnak. Vasut és hajóállomás: Rácalmás, Fejér megye. 5978

Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

Muraközi 4 éves, jegyzetlen, színtű, 2 éves, igen szépen fejlett, oldamburgi tenyészmen. Bővebbet az uradalmi intézőség, nál, Nagyrecse, Zala m. 305

Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

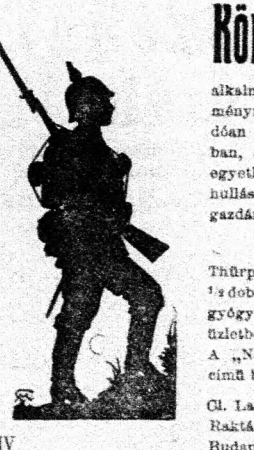
Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

Eladó angol telivér hím, 185 cm. magas, sárgaszínű, anyja Donlény, apja Peking, ára 4000 korona, a gróf Borchtold Antal nagyorszi uradalomban. 392

Körülbelül 6 év óta

alkalmazom a Thürpilt a legjobb eredményre. Míg azelőtt majdnem állandóan több borjium pusztult el verhasban, a Thürpil előírásos használata óta egyetlen egyszer sem fordult elő elhullás. Ez egy kifutószere, melyet minden gazdának készletben kellene tartani. K., U-ban.

Thürpil ára mint eddig: 1/2 doboz K 2-50, 1/3 doboz K 1-35, kapható állatorvosoknál, gyógyszerészeknél és minden hasonló üzletben, vagy közvetlen a gyárban. A „Nützliche Winke für Tierzüchter” című broszura ingyen és bérmentve. G. Lagoman vegyészeti gyára, Aachen. Raktár: Török József gyógyszerésztára, Budapest, VI., Király-utca 12.

A szenttamási gazdaságból állandóan eladásra kerülnek fiatal bonyhádi hasastehenek és két éves bonyhádi tenyészvikák és eredeti hollandi és frieslandi tehenek és bikák. Állandóan van eladásra felállítva 80-100 drb kiváló szép, tenyésztevére alkalmas, részint nagyhasas, legnagyobb részint már nálam leborjázott fiatal bonyhádi tehén. Érdeklődőknek Köhn József, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 35. szívesen ad levélbeli bővebb felvilágosítást és előzetes értesítésre Kunszentmiklós-Tass vasuti állomásra kocsi is küld.

Hreblyai Emilné állatteljesítő, Eperjesen igen jól tojó, bővebb orpington és győzőrtőben szívesen kényeskedő piros és fekete fajta tenyésztési darabonként 1 kor. árban előjegyzhető és febr. hó 1-15-éi kezdve az előjegyzés sorrendjében szállítok. Magrendelésnél a pénz egyidejűleg be kell juttatni. Választott yorkshirrel malacok mindenkor, előnyben kaphatók. Ugyanott óriás belga házinyulak is kaphatók. Árak 3 hónapos korban darabonként 10 kor. Azonlalt havonta 3 koronával drágábbak. 394

Eladó 3 drb. arab anyakancs, 2 drb. március havában levendülik, melyek még Bábólán lettek fedésrel. Pedig-érrel ellátva. Cim: Csécsi bérzadaság, Csécs, Fejér megye. 684

Törzstiszti vizsgázott, sárga kanca, 165 cm. magas, remekül belovagrolva eladó, a Nagyványi bérzadaságnál. 701

Belovagolt 16, 18 hónapos a felszerelésével együtt eladó. Erdélyi, Budapest, IX., Bokréta utca 9. 616

Eladó egy pár 5 éves, hibátlan, magasan járó sárga jukker, egyik kanca, másik herélt, 185 cm. magasak. Tarján Béla, földbírókorsnál, Kiskunfélegyháza. 635

6 drb. willetermarschi telivér, bővebb, 16, másodéves fiatal tehén oleon eladó Mész Zoltánnál, Alattyanon. 667

Birka. Hétzár darab nagyon szép tenyészbika eladó. Mautner, toronyosi uradalm, Úll, Pest m. 636

Prima erdélyi jármosokból, besszeresbővebb. Érdeklődőknek felvilágosítás szolgál. Patruczány Miklós, Marosvásárhely. 710

Ökrök. 28 drb. tarka jármosbivaly eladó, Salgó Lajos Ptegyeri gazdaságban. Bővebb felvilágosítás nyerhető dr. Salgó Józsefnél, Budapest, József-körút 3. 632

Vizslakötyök, primissima, telivér, német, rövidszőrűek, ocsadnak uri helyre esztétikus kért. Gasl, Panuk u. p. Somogyvár. 629

Megvételre kerestünk 2 drb. bálna, esetleg berkshirrel kanca-malacot. Ajánlatokat az ár és súly megjelölésével: Uradalmi intézőség, Honcú, Kertük. 631

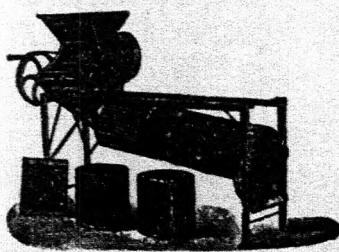
Ponnyfogatók keresek megjelölés nélkül, lehetőleg orsók legyenek. Papp Endre, kir. posta-mester, Bácsfarkashegy p. u. 664

GŐZEKÉK és szántógépek,

különbé rendszerűek, kevés ideig használva, üzemképes karban, valamint új garnitúrák is azonnali és későbbi szállításra kaphatók az

Országos Szántógép és Gőzeke Nyilvántartási Adás-vételi Központi Irodában

JAULUSZ J. JÁNOS GY. GAZDA, KÖZ- ÉS MEZŐ-
GAZDASÁGI SZAKIRODÁJA, **BUDAPEST, II.,** MARGIT-KÖRUT 31-33.
TELEFONSZÁM: 20-06.

STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEMEZYUKASZTÓGYÁR
Budapest, VI., Angyalföld, Országbíró-utca 44-46.

A monarchia egyedüli gyára, mely évtizedek óta kizárólag triórok és lyuk. lemezek gyártásával foglalkozik.

Ajánljuk trióreinket marott hengerelemekkel minden gabona tisztítására.

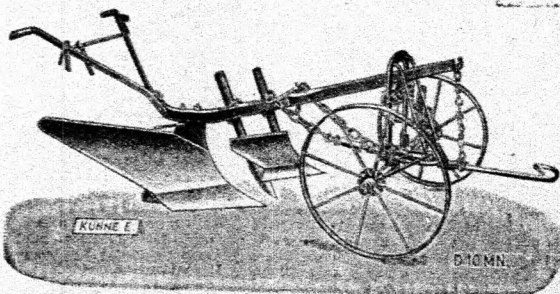
5 kilo nyerstermény beklüde mellett különleges triórt készítünk. Bárhol is szerez be triórt, kérjen kifejezetten STAHEL ÉS LENNER-féle gyártmányt.

Tőrekrosták és mindenféle gőzcseplőgépeziták, zink-, vas-, vagy acélelemzéből. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy- és többvasu acélekék, rét- és szántóföld-boronák, rugosfogas porhanyító eszközök, 6- és 8-vasu kultivátorok, Columbia-kultivátorok, különféle lókapák, Herrmann- és Rohr-féle kapálók.

„MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.

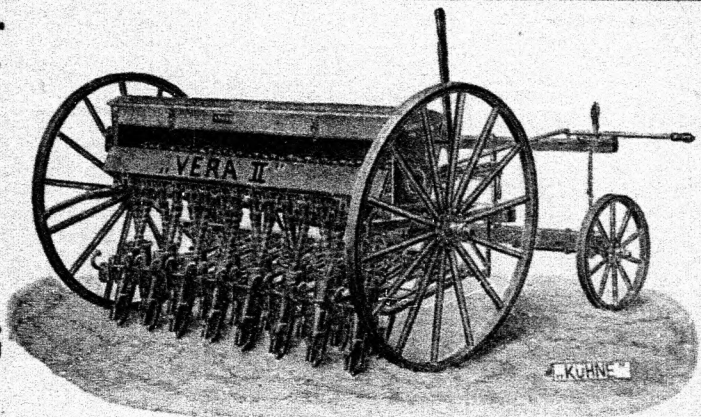
Burgonyalyukgató- és takarógépek.

„KÜHNE”

mezőgazdasági gépgyár t.-i.

MOSON

Főraktár:

BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-út 59.

Fiókraktárak:

Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Hofherr-Schranz és Clayton-Shuttleworth R.-T.

BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-út 37.

Ajánlja: Egyesített „FFK” jegyű, tolókerékrendszerű, páratlansoru és „PPK” jegyű, állítható kanalas vetőtárcsákkal ellátott páros soru

vetőmag- és műtrágya- vetőgépeit,

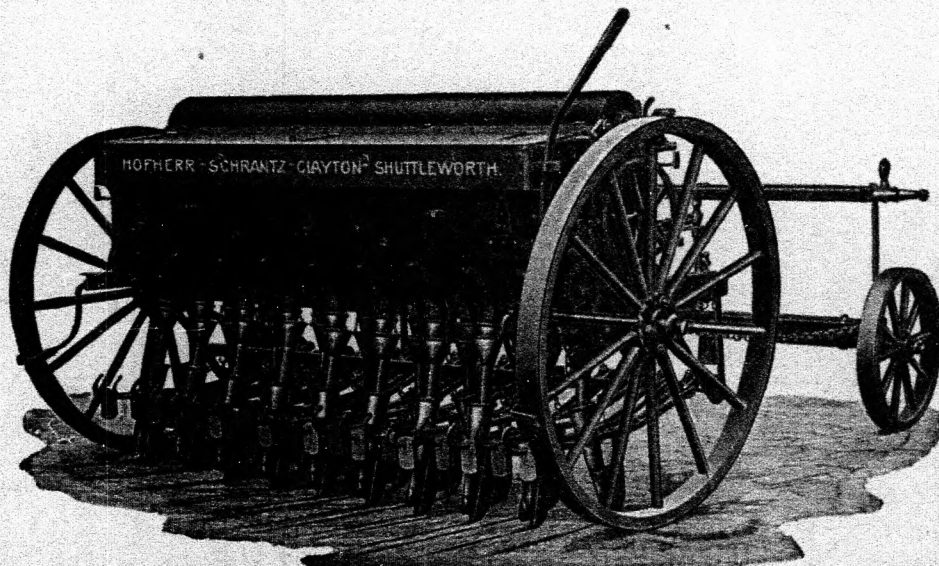
melyek a vetőmagot és a műtrágyát egyidejűleg sorba vetik.

Egyszerű szerkezet. **KÖNNYŰ KEZELÉSI MÓD.** Megbízható vetés.

Ajánlja továbbá

„Voss”-féle szabadalmazott trágyaszórógépeit, melyek mindenütt a legjobbaknak vannak elismerve.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Allást Keresők

Mükertész, hadmentes, korlátlan állást keres, nem túl vallásos. Jelenleg nagy uradalmi kerteszet vezetője, jó bizonyítványokkal. A virág-, zöldség-, gyümölcs-, csapadékvízvezetést és korai hajtásokat tökéletesen érti. Állását április 1-én változtatni óhajtja. Szíves megkeresést kér Hőselek Ferenc uradalmi kerteszet. Középtengely Tolna megye. 430

Hadmentes, 49 éves, intőző 19 éves gyakorlattal bír, 1916. április 20-ra állást keres. Kintün bizonyítványokkal rendelkezik. Cím: Rosambaum József, Baracska, Fejér megye. 509

Ispáni állást keres, 56 éves, munkakereső, nős, családialan, nyugalmasított, állami tisztviselő, ki a gazdálkodás terén nagy gyakorlattal bír a mint ilyen nagyobb gazdaságokban önállóan működött. A magyar nyelven kívül német, román és az ősszes szlávnyelveket bírja. Cím: Zsarkó István, Nagyigmánd, Komárom megye. 502

Főgépeszi állást keresek azonnalra, vagy későbbre, nagyobb uradalomban, hol gézeket, szeszgáry, müdüm, gazdasági gépek stb. vannak, mint vezelőszakorfi. Vállalom bármilyen gépek javítását, kérését. Szíves megkeresést írték a Bodó József, Budapest, VIII., Szt. Úton 9. sz. címre kérés.

Földmivesszkolát végzett r. lásu, több évi jó gyakorlatlaltal bír, 27 éves egyén, nős, állandó ispani állást keres azonnali belépésre. Szíves megkereséseket kérés. A fizetés megjelölésével, Csör József Ispán, Szentpéterúr, Zala megye. 480

Fiatl, kath., szerény gasda, kitűnő oklevéllel, tiszt, vagy segédített állást keres nagyobb főúri birtokon. (Nem hitbizományi). Katonaszolgálati csekély hívból elbocsátva. Beszédkap magyarul, ért németül és tótul. A gazdasági könyvelesében és gépkönyvekben otthonos. Megkeresések Schröck Gyula, Budapest, VII., Wesseleny-úton 76. címre kérésnek.

46 éves, katonamentes szakáran, ember, ki a nagyarányú szőlőtelepítés terén 25 éve működik és ki a mellett a borvidék, pincenkészés, gyümölcsös, gazdasági és állattenyésztés terén is számtalan nagyobb holdas szőlőbirtokot kezel, fixfizetés és percentszerződés mellett olyan nagyobb bizalmi állást keres, hol tevékenységet kifejtve, nemcsak megbízónak szerez nyugalmat, hanem egyéni képességének méltányolását is megtalálja. Szíves megkereséseket tekintettel a postai kézbesítés esetleges hibáira ajánlva e lap kiadóhivatalában „beszélgetés 480“ jellegre kérésnek. 489

Szakképzett gépészkeves azonnali állást keres, ki jelenleg is állásban lesz ápr. 1-ig, hadmentes. Szíves megkeresést kérés fizetés megjelölésével Schoderbek István gépész, Pta-Alsó Sz.-István, u. p. Baracska, Fejér megye. 484

Gazdatiszti állást keres, hadmentes, gyakorlott gasda Cím: Bityki Alajos, Győrki, u. p. Kősezi. Hont m. 484

Gőzekegépész és géplakatos, és stabil vizsgával rendelkezik. Hatévi gőzekegyakorlattal; motorok és villanyerősítéshez is ért; most bészámításán van, állást keres uradalomban. Cím: Liszka Pál, Újpest, Szentgyörgyi-ú. 23 ajtó 5. 494

A belterjes gazdálkodás minden ágában jártas. 26 évi gyakorlatlaltal bír, 8-10.000 kor. óvadékkal rendelkező gazdatiszt megjelölés állást keres. Elvállal gazdasági önálló vezetését, részese alapon is. Cím a kiadóhivatalban. 528

Nőtlen tisztviselő irodai gyakorlatlaltal állást óhajt változtatni. Szíves megkereséseket kérés „50 éves“ jellege alatt e lap kiadóhivatalába. 532

Ispáni, kulesári állást keres, 29 éves, nős, kis családú, rom. kath. vallású, földmives iskolát végzett, 5 évi gyakorlatlaltal, azonnali belépésre. Teljesen hadmentes. Csaszád, Csaszádgrád, Szolnok, Arad megyébe. Utii költőség megjelölésével, „Erdélyes gazda“ u. p. Pásztió címre kérés. 616

Gazdatiszti állást keres földművelő és jeles eredményel végzett, kassai gazd. tanintézetben gyakorlatlaltal oklevéllel és 25 évi gyakorlatlaltal bír, hadmentes, 35 éves, józan, koránál, értelmes, rom. kath. vallású egyén, aki a magyar nyelven kívül jól beszél németül és románul is. Az állást április 1-én foglaltatja el. Olyan állást keres, ahol kellő szorgalma és szakértelme folytán jóváé biztosítva lenne. Cím a kiadóhivatalban. 611

Ispáni állást keres, földmivesszkolát végzett, 20 évi gyakorlatlaltal s bő tapasztalattal bír, nős, kis családú, 42 éves, hadmentes, rom. kath. vallású, önállóan is képes, szláv nyelvet is beszélik egyén. Cím: Podor Péter Ispán, Fülelek, u. p. Nagyözes, Vaa megye. 575

Előrangú praktissal, kitűnő földmivesszkolát bizonyítványonnyal rendelkező fiatal gasdatiszt oly ideiglenes megjelölésű állást keres azonnalra, hol alkalom van feleségét is magával vinné. Köcsöndös megjelölésű esetében állandóan is maradj. Ajánlatot zárt levelesben kérés. Kovács István, Királyerdő, Árpád-major. 577

Volt földbirtokos és bérli, 61 éves, nős, gyermektelen, rom. kath., erős egészséges, kinek gyermekekora óta szerzett tapasztalata és gyakorlata van, lehetőleg a mielőbbi belépésre állást keres. Előrangú kisebb birtok önálló vezetését, hol nem okleveles, de minden tekintetben megbízható, gyakorlatlaltal ombere van szlávok. Szíves megkeresést kérés, Bopko Elek, Budapest, X., Gyömrői-út 63. 608

Tehenészgazdai állást keres azonnali belépésre. 4 évi gyakorlatlaltal bír, gazdasági szakiskolát végzett, 25 éves és hadmentes. Cím a kiadóhivatalban. 578

Gazdasági gyakorlott állást keres azonnali belépésre négy középiskolát végzett, két évi és egy hónapi gyakorlatlaltal bír, rom. kath. vallású, 17 éves egyén. Szíves megkereséseket a fizetés megjelölésével Könyvi Károly könyvvel, Csör (Fejér megye) címre kérésnek. 591

Juhtenyésztői állást keres bármely nagy uradalomban. Cím: Erdel György, Újzesztes, 40. s. Tamas m. 580

Gazdatiszt, 33 éves, ki 13 évi gyakorlatlaltal bír, minden ágában jártas, ismerettel bír. 1 évi április hó 1. esztől május hó 1-re állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 579

Gazdatiszt, hadmentes, elméletlaltal képzett, 47 éves, rom. kath. vallású, 20 évi, nagy uradalomban szerzett gyakorlatlaltal, kitűnő bizonyítványokkal, nős vagy nőtlen intőző állást keres, esztől próbaldés is 400. Cím: Oswald Mihály, Dejtár, Nógrád megye. 579

Ispán, kulesári, vagy jobb gaztork állást keres azonnalra, vagy április 1-re, Alföldön. Cím: „Ispán“ jellege poste-restante, Pásztió. 605

Gépész, 44 éves, hadmentes, ajánlkozok nagyobb uradalomba, mielőbbi belépésre, lehetőleg gőzekekhez. Kitűnően érti az ősszes gazdasági gépek kezelését, azoknál stabil és dinamó-vizsgálóval rendelkezik. Szíves megkeresést kérés Pecki Vilmos gépész, Orozsvár, Moson megye. 606

Gazdaságba ajánlkozok 28 éves érettségizett egyén, aki magtárkezelésben, napesámok kifizetésében, eladás és tehenészet kezelésében jártas. Levelek a kiadóhivatalba „Segédített“ jellegre kérésnek. 604

Gazdasági gépész állást keres nagyobb gazdaságba, saját szerszámmal is. Elvállal mindenféle gépjavitást. Ázzonnal belépéhet. Cím: Szabó Mihály, Mende, Pest m. 592

Kertész, 39 éves, hadmentes, családios, konvenciós állást keres, közeli vármegyékben, mielőbbi belépésre. Érti a korai konyhakertészet, melegágy, gyümölcsfák, park, szőlős, méhészet és a gazdálkodás összes ágait. 2-300 holdas birtok önálló vezetését elvállalja. Beszédkap magyarul, tótul, románul. Ajánlatokat a bér megjelölésével kérés Fanykó János, urad. kerteszet, Királykut, Borsod megye. 609

Urasági inas, nős, konvenciós kerteszet állást keres. Magnalázakról jó bizonyítványokkal rendelkezik. Katona volt, most hadmentes. Cím: Dobrovics Bénielut, u. p. Gárdony, Fehér megye. 595

Sortestényező, ki 30 évig gazdaságnak alkalmazva, április hó 1-ére megjelölés alkalmazást keres ugyancsak gazdaságban. Miháics Ferenc, Szekszárd, Ózaki gazdaság. 604

Számtartónak, gazdasági számtartónak, könyvelőnek kérés azonnali belépésre, hadmentes, izraelita, jó kltés és belső gyakorlatlaltal bír. 35 éves, kis családú egyén. Ázzonnal is belépése. Cím a kiadóhivatalban. 596

Ispáni, gasdatiszti állást keres, 27 éves nős, rom. kath. vallású, gazdasági iskolát végzett, teljesen hadmentes egyén, ki már gyermekkorától fogva uradalomban nevelkedett. Gazdasági gyakorlatlaltal bér gazdaságban és uradalomban szerzte, melyek a legintenzívabb és hírnesebb gazdaságiok közé tartoznak. Jártas az állattenyésztésben, házilásban és növénytermesztésben. Oly állást óhajt betölteni, ahol állandó egyénre van szükség, kis fizetésnek nem megy. Zárt levelekkel „Gyakorlatlaltal 568“ jellege alatt a kiadóhivatal továbbit. 598

Dunántúli nagy gazdasági szakértő állást keres azonnali belépésre. Keresztény, 38 éves, teljesen hadmentes. Magyar óvárt végzett. Nagy uradalomban szerzett hosszú gyakorlatlaltal. A modern gazdálkodás, tehenészet, szőlészet minden ágában teljesen jártas. Ugy nagy, mint kisebb gazdaságok szakaszerit, önálló vezetését elvállalja. Lehetőleg olyan helyre óhajtana menni, hol iskola is vasút van. Ajánlatokat a kiadóhivatal „Dunántúli 598“ jelge alatt továbbit. 599

Intőző, vagy számtartói állást keres egy 2000 k. holdas uradalom intőzője. Magyaróvártvégzett, középkorú, hadmentes, kis családú, óvadék-képes, több nyelven beszél. Azon földbirtokos urak szíves meghívását kérés, akiknek önálló, állandó, józanullett, erőlyes gasdatisztre van szlávok. Megkereséseket a kiadóhivatal „Pest megyei intőző 570“ jellege alatt továbbit. 570

Ispán, izraelita, nős, 35 éves, kis családú, teljesen hadmentes, 14 évi természetből gyakorlatlaltal, kltés és belső gazdasági teendőkben teljesen jártas, ispani vagy jobb kulesári állást keres, mielőbbi belépésre. Iskolatitást régett lehetőleg olyan állást fogad el, ahol helyben iskola van. Cím: Klein Jakab, Békéscsaba, II. kerület, 3. szám. 573

Földmivesszkolát végzett r. vallású, 27 éves, négy évi jó gyakorlatlaltal rendelkező egyén, állandó nős ispani állást keres azonnali belépésre. Cím: Csör József Ispán, Szentpéterúr (Zala m.). 574/a

GŐZEKE-BÉRSZÁNTÁS!

Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását, szőlő- és gyümölcsstelepitéshez, valamint gyöptörést 1916. év tavaszára és őszére elvállal IZERI IZSÁK GYULA GÖZSZÁNTÁSI VÁLLALATA, BUDAPEST—KELENFOLD. TELEFON: 42—50. A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

Segédítettzi állást keres 2 sorozáson keresztül ment 19 éves ír. fiatalember. Szíves megkereséseket „T. M. 572“ jellegre a kiadóhivatalba. 572

Kezelőtiszti állást keres elméletlaltal és gyakorlatlaltal képzett 44 éves, nős (1 gyermek), esztől ispani hadmentes, gazdaságban teljesen jártas, könyvelésben otthonos gasdatiszt, április 1-én, esztől hamarabbi belépéssel. Szíves megkeresést kérés Samu, Nyírbéltek, Szabolcs m. postarestante címre. 670

Gazdasági gépésznek ajánlkozok azonnali belépésre egy hadmentes gépész, ki az ősszes gazdasági gépek: szántó, cséplő, aratógépek és motorok szakaszerit javítását és kezelését érti. Szíves megkereséseket a fizetés megjelölésével „Önálló gépész 660“ jellege alatt a kiadóhivatalba kérésnek. 620

Szakképzett szajgyártó, nyereséges és kárpitos uradalomban állást keres. Cím: Bankál Henrik, Budapest, Körönd-utca 28. I. 4. 659

Vezető főgépeszi állást keres bszármkori belépésre uradalmaktól, ipartelepektől. Több éves gyakorlatlaltal bír intelligens, keresztény, hadmentes, jó szakember. Gazdasági, szeszgáry, malom stb. gyári gépek, valamint stabilizátor, Diesel-motor, villamos motor és világítás szakaszerit javítását és kezelését érti. Meghívásokat részletek leírásal kérés Fűrely Károly, Taksony, Pest megye. 658

Gépészkeves állást keres hadmentes, 66 éves, családios, elő fogad nagy javításokat, legégt gépeket is. Szíves megkeresést, fizetés megjelölésével kérés Közics Lajos, Csépel, Újtelep. 657

Szőlőkezelő, kltés és belső gazdálkodásban is gyakorlott, hadmentes, nős, 32 éves, állást keres, legutóbb 100 hold szőlőt kezes. Cím: M. M.-nek, Veszprém, Bátósi-út 12. sz. 659

Gazdatiszti vagy ispani állást keres 41 éves. Katonaszolgálati élményekkel felmentett, földmivesszkolát végzett, 16 évi gyakorlatlaltal bír. Gyakorlatlaltal több gazdaságban, mint önálló kezelő szerzte. Beszédkap magyar és román nyelven. Érti a gazdaságban előforduló mindennemű munkálátokat, az egyszerű könyvvitelt, sertés és marhaiállítás, dohány és kukoréptermetést. Az állást betöltheti. Cím: Iszák Gáspár, Aranyos-Egerberg, u. Gyéres. 655

Főtiszti vagy önálló intőző állást keres, 46 éves, nős, akadémiát végzett, teljesen hadmentes, 23 évi gyakorlatlaltal bír, főúri és főpapi uradalomban bő tapasztalattal szerzett gasda. A cakarépa és kendertermelés, házilás, jószág- és terményadás-vétel, szőlőművelés, úgy a gazdasági könyvvitelben teljes a gazdasági jártas. Vizsgázott villanyos-motor- és gőzgépkész. Beszédkap magyarul és németül. Ajánlatokat „B. E. 672“ jellege alatt a kiadóhivatalba kérés. 672

Intőző állást keres mielőbbi belépésre. 45 éves, nős, ref. vallású gasdatiszt, 26 évi gyakorlatlaltal, jó bizonyítványokkal rendelkezik. Szíves megkereséseket Szilády Árpád, Vác, Bpest-főút 30. 690

Ispáni, vagy kisebb gazdaságban kezelőtiszti állást keres 28 éves, keresztény vallású, nős, családtalan, földmivesszkolát végzett egyén, 5 évi gyakorlatlaltal, melyet nagyobb bér gazdaságokban szerzett. Jártas a gazdaság minden ágában, cukorrépa-termelésben, tehenészet, sertésenyésztés és feljártásban. Jelenleg egy dunántúli bér gazdaságban felmondatlan állásban van 13 év óta, mint segédített, állást április 1-én óhajtja változtatni. Szíves megkereséseket „Bak 654“ jellegre, u. p. Glöz-Hathalom állomásra (Veszprém megye.) kérésnek fizetés megjelölésével. 654

Állást keres azonnali belépésre, intőző, felmentés alatt van. A legújabb gépek szorgalmat ér a földművelés, kertészet, állattenyésztés, tehenészet, szőlőművelés, birtokos, Szabó István levelével, Jászberény, Felsőolcsina-part 12. sz. 712

Intőző állást keres 31 éves, kitűnő akadémiát és felsőbb szőlő- és bér gazdasági oklevéllel, gyakorlatlaltal bír okleveles gasdatiszt. Megkereséseket a fizetés megjelölésével Molnár D. Intőző, Mádócza Tolna megye. 703

Tehenészgazdai kulesári, szeszgáry, vagy egyéb gazdasági állást keres, nagy kerteszet állást keresek, vagy kisebb gazdaság vezetését elvállalom: ahol 16 éves, jól fejlett íam alkalmazható lenne a tehenészetben, vagy esetleg mint kocsis, szintén alkalmazható lenne. Fejlesztett szőlőági minőségében 18 évtől töltötte, amiről bizonyítványt tudok kiadni. Csak olyan uradalom, vagy gazdaság ajánlatot fogadjon el, ahol családialan állandóan megmaradhatok. Az állást április 1-én foglaltatja el. Szíves megkereséseket „Tehenészet 664“ jellegre kérés. Ujvári-puszta, u. p. Nagykanizsa (Zala m.) címre kérésnek. 664

Vincelléri, vági állást keres mártus utcajól belépéssel tanulmányt végzett, 51 éves, nős, rom. kath. vallású egyén, aki egy a homokot, valamint az ójtvány- és gyártási eljárásait fenntartott esztől kezelsét tökéletesen érti, az ójtványtermelésben, gyümölcs- és konyhakertészetben teljes jártassággal bír. A leveleset és egyéb írásbeli munkákat is elvállalja. Jelenleg 11 kat. hold szőlőt és 50 kat. hold mezőgazdaságot, tehenészetet, nyolc év óta kezel. Az Alföldön tízenhárom évig gazdálkodott, miről jó bizonyítványai vannak. Cím: Franço Mihály gasda, Hécsikai-szőlőhegy, posta Vác, Pest megye. 669

Jobb segédítettzi, vagy intőző állást keres, katonaszolgálat a mult év végén elbocsátott 26 éves fiatalember, ki a gazdasági akadémiát kitűnőteljesen végzte. Több évi gyakorlatlaltal és jó bizonyítvány van. Pályáztati felkérés kérés Hubay Dersó oki gasda, Jászapáti címre kérésnek. 667

Bognármesteri állást keres nagyobb gazdaságba, csakis Fehéris és a szomszédos megyékben, 29 éves, hadmentes, teljesen munkaképes és szakképzett egyén, 5 évi gazdasági gyakorlatlaltal, kitűnő bizonyítványal. Szíves megkeresést kérés a fizetés megjelölésével Foki László, Pta-Sáros, Fehéris m. 671

Kerteszt, ki a park, modern izelőtermelés és a gyümölcsös-és kertészet minden ágában teljesen jártas, 52 éves, nős, beszédkap tótul és keveset magyarul, jobb főkereseti állást keres. Wocika W. Mükertész, Mosonmátiok. 686

Gazdatiszt, okleveles, 35 éves, havi szolgálat után sebesülés miatt visszatért és katonai szolgálatra alkalmatlan, de munkaképes, keresztény, családios, egy gyermekkel, 11 évi gyakorlatlaltal, alföldi gazdaságban állást keres. Megkereséseket „Gazdaszt 715“ jellege alatt a kiadóhivatal továbbit. 716

Gazdatiszti állást keres szőlő gazdaságban, hol állandó állásra lehet szert, 43 éves, hadmentes, 19 évi dunántúli uradalomban szerzett gyakorlatlaltal bír uradalmi ellenőri, ki gyakorlatlaltal vizsgát tett és végzte a földművelés, tehenészet, állattenyésztés, tehenészet, szőlőművelés, birtokos, Szabó István levelével, Jászberény, Felsőolcsina-part 12. sz. 712

Irnoki állást keresek gazdasági állást keresek, vagy kisebb gazdaság vezetését elvállalom: ahol 16 éves, jól fejlett íam alkalmazható lenne a tehenészetben, vagy esetleg mint kocsis, szintén alkalmazható lenne. Fejlesztett szőlőági minőségében 18 évtől töltötte, amiről bizonyítványt tudok kiadni. Csak olyan uradalom, vagy gazdaság ajánlatot fogadjon el, ahol családialan állandóan megmaradhatok. Az állást április 1-én foglaltatja el. Szíves megkereséseket „Tehenészet 664“ jellegre kérés. Ujvári-puszta, u. p. Nagykanizsa (Zala m.) címre kérésnek. 664

Főgépeszi állást keresek azonnali belépésre, vagy mártus utcajól belépéssel, olyan nagyobb uradalomban, ahol gőzeke, szeszgáry, gazdasági és egyéb gépek vannak és ahol erőlyes szakemberre van szükség. Az ősszes gépek javítását kérés. Szíves megkeresést írték a fizetés megjelölésével a kiadóhivatal továbbit. 708

Mükertész, kulesári, szeszgáry, vagy egyéb gazdasági állást keres, nagy kerteszet állást keresek, vagy kisebb gazdaság vezetését elvállalom: ahol 16 éves, jól fejlett íam alkalmazható lenne a tehenészetben, vagy esetleg mint kocsis, szintén alkalmazható lenne. Fejlesztett szőlőági minőségében 18 évtől töltötte, amiről bizonyítványt tudok kiadni. Csak olyan uradalom, vagy gazdaság ajánlatot fogadjon el, ahol családialan állandóan megmaradhatok. Az állást április 1-én foglaltatja el. Szíves megkereséseket „Tehenészet 664“ jellegre kérés. Ujvári-puszta, u. p. Nagykanizsa (Zala m.) címre kérésnek. 664

39 éves, hadmentes bognár, állást keres nagyobb uradalomnál április 24-iki belépésre. Érti a hintómunkát is. Cím: Misko György bognármester, Tereszék, u. p. Bőhünye, Somogy megye. 650

Pesten vagy más nagyobb városban levő gazdasági vagy hasonló irányba ajánlkozok, jelenleg pusztán levő belső segédített. Szíves ajánlatokat „Szorgalmas 644“ jellege alatt a kiadóhivatal továbbit. 644

A 34 év óta fennálló Fischer J. cég
ZSÁK ÉS PONYVA BUDAPEST, NADOR-ÚJ. 31/33. **Lópokrócok**
egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.
PONYVAKÖLCSÖNZŐVÁLLALAT. SZÖLŐKÖTŐZŐ-FONALAK jobb és olcsóbb mint a raffia.
Egyszer használt ponyvák, termény- és liszteszszakok is állandóan jutányosan kaphatók.

KISHIRDETÉSI ÁR: Minden szö egyz...

KISHIRDETÉSEK

ÁLLÁSTKERESŐK KISHIRDETÉSI ÁRA: Minden szö egyz...

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak...

KISHIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK

Kishirdetéseket után támaszt nem küldünk

Csak olyan levelekre válaszolunk, melyekhez válaszbélyeg v. levelezőlap van mellékelve

Földbirtokosok figyelmébe.

Díjmentes állásbörzvételek A Magyar Gazdatisztok és Erdősítők Országos Egyesülete...

ÁLLÁS KÖZVETÍTŐ OSZTÁLYÁRA.

hol gazdatisztok a legkülönbözőbb állásokra is vannak je...

Az állásbörzvételek teljesen díjmentesek. Megkeresés esetén az egyesület igazgatóság...

Tiszteltelt felkérjük a t. birtokosok és helyő urakat, hogy gazdatisztai állások betöltésére...

A Magyar Gazdatisztok és Erdősítők Országos Egyesülete Elnöksége.

Gazdaságok folyó évi adókötésének javodalmának ki...

adókötésének javodalmának kiadását és az erre alkalmas pénzürti...

Betöltendő állás

Kajmádi gazdaságomban a kilt. munkások, valamint a kettős...

Gazdatiszt, hadmentes, szobrász, ki nagyobb gazdaságot...

Béresgazdát, hadmentes, ki nagyobb gazdaságban már alkalmazásban...

A derekgyári uradalomban egy szőlő, 1000 szőlőt, 1000 szőlőt, 1000 szőlőt...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Szeszgyárvezető, ki egyuttal vezetőnek is ért, hadmentes...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Kovácsot keresek azonnali betöltésre a partosi gazdaság...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Székelyvárosi, ki egyuttal vezetőnek is ért, hadmentes...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Székelyvárosi, ki egyuttal vezetőnek is ért, hadmentes...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Székelyvárosi, ki egyuttal vezetőnek is ért, hadmentes...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Székelyvárosi, ki egyuttal vezetőnek is ért, hadmentes...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Székelyvárosi, ki egyuttal vezetőnek is ért, hadmentes...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Székelyvárosi, ki egyuttal vezetőnek is ért, hadmentes...

Intéző, február 15-re Intenzív gazdaságomban keresek...

Irmoki állás betöltendő.

Hadmentes gépészkeresek tanyag gazdagságomban...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Segédtsizt keresetekkel me...

Intéző, keresetekkel me...

Botosispánt keresek mielőbbi...

Számtartó keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Gazdasági segéd és egy...

Intéző, keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Bognár, ki nagyobb gazdasá...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Bognár, ki nagyobb gazdasá...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Bognár, ki nagyobb gazdasá...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Bognár, ki nagyobb gazdasá...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Bognár, ki nagyobb gazdasá...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Bognár, ki nagyobb gazdasá...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Bognár, ki nagyobb gazdasá...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Keresek aprília való belé...

Betöltendő ismám és egy...

Gazdasági intéző 2000 hol...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Gazdatiszt, esztendő első...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Gazdatiszt, esztendő első...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Gazdatiszt, esztendő első...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Gazdatiszt, esztendő első...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Gazdatiszt, esztendő első...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Gazdatiszt, esztendő első...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Gépészkeresek keresetekkel me...

Gazdatiszt, esztendő első...

Kulcsár teljesen hadmentes...

Teheneszelben jártas kulesárt...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

Hadmentes, nős, 30 éves...

Intéző, ki felmondatlan állás...

Szerencsi cukorgyári bér...

Ónálló gazdatiszti állást...

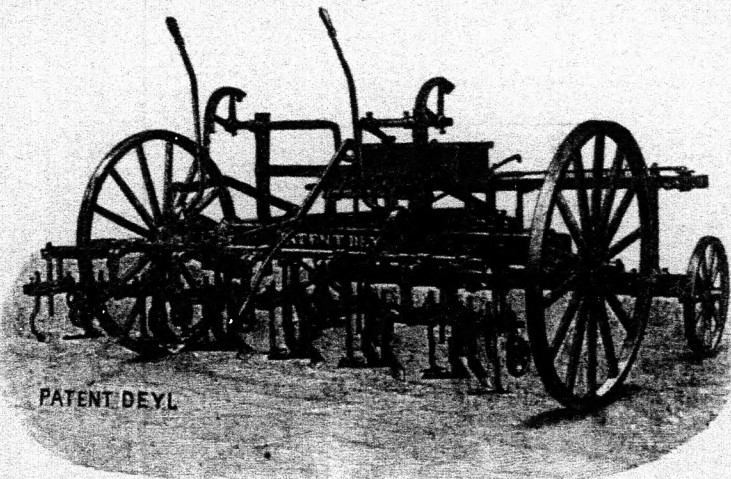
Hadmentes, nős, 30 éves...

DEYL -FÉLE

SPECIÁLIS SZABADALMAZOTT KAPÁLÓGÉPEK

ÖNMŰKÖDŐ KAPAKÉSKERETEKEL ÉS KORMÁNYZÓKÉSZÜLÉKKEL,

mindennemű **kapásnövények** számára, korszakalkotó lendületet adtak különösen a répaművelésnek. Ezen speciális répaművelő eszközöket a könnyű súly és egyszerű kormányozhatóság mellett a kapakéskeresetek zseniális elhelyezése, beosztása és a **kézi-munkát teljesen pótló működése** jellemzik. Alig ismerünk eszközt, mely a munkász hiányát és kvalitatív munkáját ily megfelelően és kifogástalanul pótolná, sőt sok esetben felül is mulja. A szabadalmazott kormányzó-készülék egy pillanat alatt könnyen kiemeli az egész kapaszerkezetet, miáltal a vonóállatoknak a sorból való netáni kilépése ki van zárva. A kapakések alkotta paralelogram változatlanul egyenlő metszési szöveget biztosít, a kapák elmés elrendezése következtében a répa eltemetése vagy megsérülése teljesen lehetetlen, amellet a kapák egészen a növénytörök **közvetlen közelségében dolgozhatnak**. Ezen óriási előnyökre vezethető vissza a DEYL-kapák elterjedése és közkedveltsége a kontinensen, mert a gyakorlati gazdák mindjárt felismerték ezen eszközben a répaművelésnek gépiével célszerűbben és gazdaságosabban elérhető módját a jelen munkáshiány és munkabér közepette, amint az kézimunkaerővel keresztülvihető nem volna.

Ajánljuk, úgy a kapálógépek, mint a már üzemben levő kapák tartalékreszeinek **sürgős megrendelését**, megrendelését, mert a munkás- és nyersanyaghiány folytán a DEYL-gyár teljesítőképessége **lényegesen kisebb**.

Kizárólagos egyedélárusítás Magyarország részére:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körut 26. sz.